

NASTAVNI ZAVOD ZA JAVNO
ZDRAVSTVO ISTARSKE ŽUPANIJE-
ISTITUTO FORMATIVO DI SANITÀ
PUBBLICA DELLA REGIONE
ISTRIANA

SLIKA ZDRAVLJA GRADA PULA - POLA 2022.

Pula, svibanj 2023.

Naslov: **Slika zdravlja Grada Pula – Pola 2022.**

Naručitelj: **Grad Pula - Pola**
Forum 1, Pula

Izvršitelj: **Nastavni zavod za javno zdravstvo Istarske županije**
Istituto formativo di sanità pubblica della Regione Istriana

Vladimira Nazora 23, Pula

Služba za javno zdravstvo i promicanje zdravlja
Odjel za zdravstvenu statistiku, analize i planove za zdravlje

Izradu Slike zdravlja Grada Pula - Pola osmislio je i uredio Nastavni zavod za javno zdravstvo Istarske županije, Služba za javno zdravstvo i promicanje zdravlja.

U izradi su sudjelovali *vlastitim podacima, stručnim komentarima i/ili savjetima*:

Upravni odjeli, trgovačka društva i javne ustanove Grada Pula - Pola

Državni zavod za statistiku

MUP Policijska uprava Istarska

Hrvatski zavod za zapošljavanje

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Hrvatski zavod za socijalni rad, Područni ured Pula

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Nastavni zavod za javno zdravstvo Istarske županije

SADRŽAJ

UVOD	4
1. PROJEKT „ZDRAVI GRAD“	6
1.1. PROJEKT „PULA-ZDRAVI GRAD“	9
2. OPĆENITO O GRADSKOJ SLICI ZDRAVLJA	14
2.1. SLIKA ZDRAVLJA KROZ POSTOJEĆE PODATKE	15
2.1.1. STANOVNIŠTVO	15
2.1.2. OBITELJI, DJECA I MLADI	19
2.1.3. STANJE SIGURNOSTI.....	28
2.1.4. SOCIO-EKONOMSKI POKAZATELJI	32
2.1.5. STANJE OKOLIŠA	43
2.1.6. ORGANIZACIJA ZAJEDNICE	60
2.1.7. ZDRAVSTVENI POKAZATELJI	69
2.1.8. INDIKATORI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE	84
2.1.9. ZAKLJUČCI.....	91
2.1.10. ZAVRŠNA MISAO	97

UVOD

Zdravlje je mnogo više od pukog odsustva nepokretnosti ili bolesti. Ustav SZO 1948. godine definirao je zdravlje kao: “stanje potpunog tjelesnog, socijalnog i mentalnog blagostanja, a ne samo odsustvo bolesti ili nepokretnosti.”

Ottawska Povelja promocije zdravlja (1) 1986. godine proširila je riječ zdravlje uključivši “stupanj na kojemu su pojedinac ili skupina sposobni, s jedne strane, identificirati i realizirati težnje i zadovoljiti potrebe, a s druge strane, mijenjati ili uhvatiti se u koštac s okolinom. Zdravlje je stoga shvaćeno kao resurs za svakodnevni život, a ne samo kao svrha življenja; to je pozitivan koncept, koji sadrži socijalne i osobne resurse jednako kao i fizičke sposobnosti.”

Ovaj širok i sveobuhvatan koncept zdravlja bolje je definiran i podržan bogatom znanstvenom literaturom o odrednicama zdravlja. Stanje zdravlja i razlike u stanju zdravlja uvjetovane su nasljednim, okolišnim, socijalnim i ekonomskim čimbenicima koji se odnose na osobne i obiteljske prilike, prihode, naobrazbu, mjesto življenja i rada, i u relativno ograničenom opsegu zdravstvenom zaštitom.

Zdravlje nije sve, ali bez zdravlja sve je ništa.

Arthur Schopenhauer

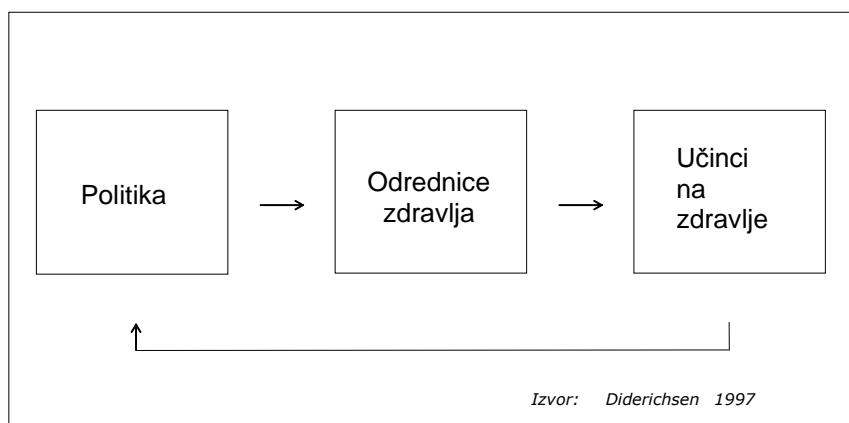

Tablica 1. Ključni utjecaji na zdravlje

Kategorije utjecaja na zdravlje	Primjeri specifičnih utjecaja (odrednice zdravlja)
Biološki čimbenici	Dob, spol, konstitucija
Osobne i obiteljske prilike i stil života	Obiteljska struktura i odnosi, osnovna, srednja i naobrazba odraslih, zanimanje, nezaposlenost, rizično ponašanje, prehrana, pušenje, alkohol, zlouporaba droga, vježbanje, rekreacija i prijevozna sredstva
Socijalna okolina	Kultura, pritisak vršnjaka, diskriminacija, socijalna podrška (dobrosusjedski odnosi, socijalna mreža i izolacija) i zajednica, kulturna i duhovna participacija
Fizička okolina	Zrak, voda, uvjeti stanovanja, uvjeti rada, buka, smrad, vizualna okolina, javna sigurnost, civilno uređenje, dućani (lokacija, dostupnost, kvaliteta), transport (cestovni i željeznički), korištenje prostora, odlaganje otpada, energija i lokalne osobine okoliša
Javne usluge	Pristup (lokacija, pristup invalidima i troškovi) i kvaliteta primarne, sekundarne zdravstvene zaštite i zajednice, briga za djecu, socijalne službe, stanovi, odmor, zaposlenost i socijalne službe, javni prijevoz, osiguranje, ostale zdravstveno relevantne usluge te nevladini uredi i usluge
Javna politika	Ekonomski, socijalni, okolišni i zdravstveni trendovi, lokalni i nacionalni prioriteti, politike, programi i projekti

Izvor: prilagođeno prema Scott-Samuel et al.

Slika 2. Model utjecaja na zdravlje

Izvor: Federacija Švedskih Skupština regija i Udruženja Švedskih lokalnih upravnih tijela

1. PROJEKT «ZDRAVI GRAD»

Regionalni ured za Europu Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) pokrenuo je 1986. godine projekt «Zdravi grad» radi osnaživanja interesa za pozitivni koncept zdravlja u gradovima diljem Europe kako bi se potaknula i omogućila izravna suradnja među njima bez političkih barijera.

Pojam «ZDRAVI GRAD» podrazumijeva proces, a ne samo ishod. To je grad u kojemu postoji svijest o zdravlju kao bitnom sadržaju što ga valja unaprijediti. Zdravi je grad onaj koji unapređuje svoju okolinu i proširuje svoje resurse kako bi ljudi, dajući podršku jedni drugima, mogli dosegnuti svoj najviši potencijal. Grad se shvaća kao složeni organizam koji živi, diše, raste i stalno se mijenja.

Projekt «Zdravi grad» temelji se na strategiji «Zdravlje za sve», istražujući djelotvorne načine prevođenja načela i ciljeva zdravih gradova lokalnim djelovanjem na razini grada.

Osnovna strateška načela zdravih gradova su:

- ✓ **PREDANOST IDEJI ZDRAVLJA** – upućujući na međusobnu ovisnost fizičke, duševne, socijalne i duhovne dimenzije zdravlja. Prioriteti su unapređenje zdravlja i sprečavanje bolesti, a projekt polazi od pretpostavke da se zdravlje može postići zajedničkim naporima pojedinaca i skupina koje žive u gradu.
- ✓ **POLITIČKO ODLUČIVANJE** – pri donošenju političkih odluka na razini gradske vlasti treba uvijek obratiti pozornost na njihov mogući utjecaj na zdravlje. Programi vezani uz stanovanje, okolinu, obrazovanje, javne službe, socijalnu zaštitu i drugi programi gradske vlasti, bitno utječu na zdravlje građana.
- ✓ **INTERSEKTORSKO DJELOVANJE** – uključivanje i povezivanje organizacija i pojedinaca koji djeluju izvan sektora zdravstva i odjela gradske uprave u aktivnosti za poboljšanje zdravlja građana.
- ✓ **SUDJELOVANJE ZAJEDNICE** – promoviranje aktivnije uloge građana u svim aktivnostima u gradu koje unapređuju zdravlje jer ljudi svojim odabirom stila življenja, korištenjem zdravstvene zaštite, gledištima o pitanjima zdravlja i svojim djelovanjem, bitno utječu na vlastito zdravlje i zdravlje u zajednici.
- ✓ **INOVACIJA** – stalno traganje za novim idejama i inovativnim metodama, stvarajući klimu koja podržava promjene i prihvaća dostignuća onih koji s uspjehom uvode nove pristupe i nove programe.
- ✓ **JAVNA POLITIKA ZDRAVLJA** – rezultat je uspješnosti projekta «Zdravi grad» i izražava se stupnjem na kojemu u čitavoj gradskoj upravi djeluje politika kojom se stvaraju uvjeti za zdravlje. Projekt je postigao svoje ciljeve ako su domovi, škole, radna mjesta i drugi dijelovi urbane sredine postali zdravija mjesta za život.

Projekt „Zdravi grad“ na europskoj razini dosad je prošao kroz šest faza provedbe projekta čiji su ciljevi bili:

I. FAZA (od 1987. do 1992. g.) – ojačati učešće zajednice i razviti partnerstvo u stvaranju društvene politike zdravlja, uklanjanjem političkih i institucionalnih barijera čiji bi očekivani rezultat bio izgraditi i staviti u funkciju „infrastrukturu“ za provođenje projekta „Zdravi grad“

II. FAZA (od 1993. do 1998. g.) – ubrzati usvajanje društvene politike zdravlja na razini grada, jačati i ojačati sustav podrške i izgraditi strateške veze s drugim sektorima i organizacijama koje utječu na razvoj gradova, a očekivani rezultat ove faze bio je stvoriti, usvojiti i provesti ključne strateške dokumente „Zdravog grada“ – „Gradska slika zdravlja“ i „Gradski plan za zdravlje“,

III. FAZA (1998. do 2003. g.) – prevesti strateške dokumente europske razine („Zdravlje za sve za 21. stoljeće“ i „Lokalni dnevni red za 21. stoljeće“) na „jezik“ lokalne razine i to izradom i implementacijom „Gradskog plana za održivi razvoj zdravlja“

IV. FAZA (2003. do 2008. g.) – okupiti europske gradove oko četiri teme:

- ✓ ZDRAVO URBANO PLANIRANJE
- ✓ ZDRAVO STARENJE
- ✓ PROCJENA UČINKA NA ZDRAVLJE (HIA)
- ✓ TJELESNA AKTIVNOST

Radi značajnih promjena u okruženju sredinom četvrte faze uvedeno je nekoliko novih podtema - zdravlje migranata, globalno zatopljenje, pripremanje za krizne situacije (javnozdravstveni incidenti, katastrofe i krizna stanja), kreativni gradovi (kako koristiti kreativnost, dopuštanje i poticanje u promicanju urbane kvalitete života) i socijalni marketing.

Četvrta faza Europskog projekta zatvorena je Zagrebačkom konferencijom u listopadu 2008.g. usvajanjem deklaracije koja oblikuje vodeći izazov projekta u petoj fazi: "Zdravi grad prije svega treba biti grad za sve svoje stanovnike, inkluzivan, suportivan, socijalno osjetljiv i sposoban odgovoriti na različite potrebe i očekivanja svojih građana".

V. FAZA (2008. do 2013. g.) – razviti tri središnje teme na osnovu usvojene Deklaracije:

- ✓ RAZVOJ OKRUŽENJA KOJE OMOGUĆAVA BRIGU I PODRŠKU
- ✓ ZDRAVI ŽIVOT
- ✓ ZDRAVO URBANO OKRUŽENJE I DIZAJN

Podučeni svjetskom gospodarskom krizom, svi se sektori društva sve više okreću zdravlju i blagostanju kao svojim temeljnim vrijednostima, a moto projekta Zdravi grad u petoj fazi glasi "Zdravlje i pravičnost u svim lokalnim politikama".

Projekt "Zdravi grad" je u europskoj regiji pokazao vrijednost cjelovitog (holističkog) pristupa problemima kao što su siromaštvo, nasilje, društvena izolacija, substandardno stanovanje, nezadovoljene potrebe starijih i/ili mladih ljudi, beskućnici i migranti, nezdravo prostorno planiranje, zagađenost, odsutnost prakse aktivnog sudjelovanja, te ukazao na potrebu za ozbiljnim rješavanjem problema nejednakosti i održivog razvoja. Projekt "Zdravi grad" uspješan je i popularan mehanizam za promicanje politika i programa.

VI. FAZA (2014. do 2018. g.) - implementirati novu europsku politiku i strategiju za zdravlje i blagostanje "Zdravlje 2020", koja prepoznaje važnu ulogu rukovođenja (liderstva) lokalne

vlasti u razvoju zdravlja sa snažnim naglaskom na pristupe zdravlju od strane cjelokupne gradske vlasti i cjelokupnog društva. Dva strateška cilja su:

- ✓ UNAPREĐENJE ZDRAVLJA ZA SVE I SMANJENJE NEJEDNAKOSTI U ZDRAVLJU
- ✓ UNAPREĐENJE RUKOVOĐENJA (LIDERSTVA) I PARTICIPATIVNOG UPRAVLJANJA ZA ZDRAVLJE

Koncept gradske Slike zdravlja i (intersektorskog) Plana razvoja zdravlja ostaje i dalje aktualan i u ovoj fazi uz prilagodbu temama šeste faze. Gradovi će ulagati dodatne napore okupljanja ključnih dionika na aktivnostima unapređenja zdravlja, osnaživanja rukovođenja, inovacija i promjena kao i jačanja potencijala u rješavanju lokalnih javnozdravstvenih izazova.

U tijeku je **VII. FAZA (2019.-2025.)** – prioritetno će se baviti temama koje su inspirirane i usklađene sa Zdravljem 2020., Agendom 2030. za održivi razvoj UN-a i Trinaestim općim programom SZO. Mreža će time biti usklađena s globalnim i regionalnim strategijama te će nastaviti označavati i promovirati važnu ulogu lokalnih vlasti u razvoju zdravlja i blagostanja kroz pristup cjelovite vlasti i cjelovitog društva.

Ciljevi su:

- ✓ UNAPREĐENJE ZDRAVLJA I BLAGOSTANJA ZA SVE I SMANJENJE NEJEDNAKOSTI U ZDRAVLJU
- ✓ VOĐENJE PRIMJEROM NACIONALNO, REGIONALNO I GLOBALNO
- ✓ PODRŠKA IMPLEMENTACIJI STRATEŠKIH PRIORITETA SZO

Središnje teme su:

1. Investiranje u ljude koji čine naše gradove
2. Dizajniranje mjesta u gradu koja unaprjeđuju zdravlje i blagostanje
3. Njegovanje veće participativnosti i partnerstva za zdravlje i blagostanje
4. Unaprijeđenje prosperiteta zajednice te pristupa zajedničkim dobrima i uslugama
5. Promoviranje mira i sigurnosti kroz inkluzivno društvo
6. Zaštita planeta od degradacije, uključujući održivu potrošnju i proizvodnju.

1.1. PROJEKT „PULA – ZDRAVI GRAD“

Odlukom Izvršnog vijeća Skupštine Općine Pula i prihvaćanjem “Deklaracije Grada Pule o unapređenju kvalitete života”, Pula je 1991. g. prva u Istri pristupila pokretu Zdravih gradova.

Zbog mnogobrojnih društvenih i ekonomskih promjena, a kao posljedica Domovinskog rata, pojavila se potreba za stjecanjem uvida u novonastale potrebe građana na temelju kojih su odabrana prioritetna područja i aktivnosti za sljedeće programsko razdoblje.

Iz tih razloga krajem 1995. g. prva među hrvatskim Zdravim gradovima, Grad Pula - Pola u suradnji sa Školom narodnog zdravlja “Andrija Štampar” i Hrvatskom mrežom zdravih gradova počinje izrađivanje Slike zdravlja i Plana za zdravlje metodom brze procjene potreba za zdravlje u zajednici (tzv.RAP metoda). Prioritetna područja djelovanja projekta "Pula – zdravi grad" odabrana na konsenzus konferenciji u veljači 1996. g. bila su: aktivirati mladež u realizaciju projekta "Pula - zdravi grad"; unaprijediti zdravlje starijih ljudi; jačati sudjelovanje građana i nevladinih udruga u odlučivanju, odabiru prioriteta i realizaciji projekta "Pula - zdravi grad"; unaprijediti i očuvati čovjekov okoliš; unaprijediti kulturu. Tadašnji Plan za zdravlje nije zaživio u provedbi te je Zavod za javno zdravstvo Istarske županije potaknuo Grad da preuzme koordinaciju nad projektom kako bi se pratio osnovni koncept Svjetske zdravstvene organizacije da Gradovi rade na unapređenju zdravlja. Grad Pula - Pola realizirao je brojne programe u skladu s Planom za zdravlje, a prema prioritetima iako ih nije provodio pod imenom Zdravi grad.

Nekoliko godina kasnije Istarska županija, među prvima pokreće projekt „Zdrava županija“, izrađuje Sliku zdravlja i Plan za zdravlje građana Istarske županije 2005. - 2012. g. Grad Pula - Pola 2007. g. potpisuje s Istarskom županijom Sporazum o suradnji na provedbi Plana za zdravlje građana Istarske županije kao prvi grad u Istri. Sporazumom su se provodili brojni programi u ustanovama i udrugama na području Grada Pule kao npr. program preventivne mamografije, program palijativne skrbi, programi prevencije bolesti, program liječenja i rehabilitacije ovisnosti, program očuvanja mentalnog zdravlja djece i mladih, programi Obiteljskog centra, programi afirmacije roditeljstva, programi skrbi za starije, djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom, škole nepušenja, rekreacija i amaterski sport, Zdravo srce, škole zdrave i pravilne prehrane, i unapređenje prehrane u vrtićima i školama.

U 2014.g. Grad Pula - Pola u suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo Istarske županije (ujedno aktivnim članovima Tima za zdravlje Istarske županije, sa velikim iskustvom u ovom stručnom području) izrađuje četvrtu Sliku zdravlja Grada Pula - Pola, ali ovog puta s izborom prioriternih problema kao preduvjetom za izradu Plana za zdravlje Grada Pula - Pola 2015.-2018. godine.

Po isteku Plana za zdravlje izrađena je ex- post evaluacija mjera i aktivnosti definiranih Planom za zdravlje gdje su glavni kriterij bila načela relevantnosti, učinkovitosti, korisnosti i održivosti javno financiranih programa, projekata i aktivnosti usmjerenih na socio-ekonomski razvoj.

Izvršena ex post evaluacija zaokružila je jedno strateški planirano razdoblje s dva indikatora – broja korisnika provedenih programa, projekata, mjera i aktivnosti prema strateški definiranim prioritetima i smjernicama i iznosa financijskih sredstava te je bila temelj za strateško planiranje novog programskog razdoblja i izrade novog strateškog dokumenta.

Nakon evaluacije, 2019. godine krenulo se u izradu »Operativnog plana aktivnosti za socijalnu podršku i zdravlje Grada Pule – Pola za razdoblje 2020.-2021. »

Operativni plan aktivnosti za socijalnu podršku i zdravlje Grada Pule – Pola za razdoblje 2020.-2021. godine izrađen je na temelju 2 elementa:

1. Evaluacije mjera i aktivnosti u okviru Prioriteta donesenih u „Slici zdravlja Grada Pule – Pola 2014. s odabranim prioritetskim područjima za izradu Plana za zdravlje 2015.-2018.“
2. Nove potrebe lokalnog okruženja u okviru istih Prioriteta

Tim za zdravlje održao je šest sastanaka na kojima se analizirala učinkovitost, korisnost, relevantnost, održivost dosadašnjih aktivnosti, definirao Mjere i aktivnosti koje se nastavljaju provoditi s obzirom na relevantne pokazatelje i potrebe, te predložio, sukladno novim potrebama iz okruženja, nove mjere i aktivnosti.

Dio Mjera i aktivnosti provodit će se kroz instrument Javnog poziva za donošenje Programa javnih potreba iz djelokruga rada društvenih djelatnosti, dok će se dio i dalje provoditi prema posebnim Zakonima i propisima i Odluka te kroz nad-standard iz nenamjenskih prihoda u Proračunu Grada, koristeći raspoložive resurse u okruženju.

Operativni plan aktivnosti u razdoblju 2020.-2021. sastoji se od 4 prioriteta, 19 Mjera i 55 aktivnosti unutar mjera.

PRIORITET 1. DJECA I MLADI

		Aktivnost	Odgovorni izvršitelj	Način provođenja aktivnosti
MJERA	1.	Jačanje socioemocionalnih kompetencija djece i mladih		
	1.1.	Programi osnaživanja socioemocionalnih vještina djece i mladih (emocionalno opismenjavanje, prevencija nasilja, tolerancija....)	Udruge, ustanove	Javni poziv
	1.2.	Usluge savjetovanja za djecu i mlade	ustanove, udruge	Javni poziv
	1.3.	Utvrđivanje potreba i pokretanje inicijative za mobilni stručni tim usmjeren učenicima osnovnih škola	UO za društvene djelatnosti Grada Pule, ZZJZIŽ	Sustavno provođenje kroz umrežavanje postojećih resursa
MJERA	2.	Osiguravanje sadržaja slobodnog vremena kod djece i mladih		
	2.1.	Društvene, kreativne, informatičke i aktivnosti	ustanove	Javni poziv
	2.2.	Programi međugeneracijskih aktivnosti	Udruge, ustanove	Javni poziv
	2.3.	Aktivnosti koje integriraju i djecu s teškoćama (rekreativne, društvene, , kreativne, informatičke i dr. aktivnosti)	Udruge, ustanove	Javni poziv
MJERA	3.	Jačanje roditeljskih kompetencija kroz programe podrške roditeljstvu		
	3.1.	Program podrške disfunkcionalnim obiteljima	Ustanove	Javni poziv
	3.2.	Usluge savjetovanja za roditelje, posvojitelje, udomitelje	Udruge ustanove	Javni poziv
	3.3.	Programi podrške roditeljstvu predškolske djece „Rastimo zajedno“	vrtići, Obiteljski centar, DCR Veruda, UO za društvene djelatnosti	Implementacija projekta i provođenje kroz umrežavanje postojećih resursa
	3.4.	Programi podrške roditeljstvu školske djece	Udruge, ustanove	Javni poziv
MJERA	4.	Poticanje i osnaživanje aktivnosti za očuvanje i unapređenje zdravlja djece i mladih		
	4.1.	Promocija pravilne prehrane u vrtićima i školama, prevencija pretilosti i podrška djeci s posebnim prehrambenim potrebama	Ustanove	Javni poziv
	4.2.	Prevencija ranog pijenja i drugih sredstava ovisnosti djece i mladih	Ustanove udruge	Javni poziv
	4.3.	Prevencija elektroničkih i sličnih ovisnosti djece i mladih	Ustanove udruge	Javni poziv
	4.4.	Promicanje spolnog i reproduktivnog zdravlja te spolno odgovornog ponašanja mladih	Ustanove	Javni poziv
	4.5.	Usluge savjetovanja za očuvanje mentalnog zdravlja djece i mladih	Ustanove	Javni poziv
	4.6.	Zdravstvene i terapijske aktivnosti fizičkog zdravlja djece i mladih	Ustanove udruge	Javni poziv

PRIORITET 2. STARIJE OSOBE I PALIJATIVNA SKRB

		Aktivnost	Odgovorni izvršitelj	Način provođenja aktivnosti
MJERA	1.	Razvoj i unapređenje institucionalne skrbi		
	1.1.	Dodatne mjere zdravstvene zaštite	Ustanove	Javni poziv
	1.2.	Usluga dugotrajnog smještaja	Ustanove	Javni poziv
MJERA	2.	Razvoj izvaninstitucionalnih oblika skrbi		
	2.1.	Usluge pružanja cjelodnevnog boravka	Ustanove	Javni poziv
	2.2.	Usluge pružanja pomoći i njege u kući	Ustanove, udruge	Javni poziv
	2.3.	Edukacija njegovatelja i članova obitelji starijih osoba	Ustanove, udruge	Javni poziv
	2.4.	Usluge savjetovanja za starije osobe	Ustanove	Javni poziv
MJERA	3.	Razvoj programa aktivnog i zdravog starenja		
	3.1.	Organizacija kvalitetnog provođenja vremena starijih osoba i međugeneracijske aktivnosti (rekreativne, kreativne, informatičke, edukativne i slične aktivnosti)	Ustanove, udruge	Javni poziv
MJERA	4.	Razvoj socijalnih usluga u zajednici		
	4.1.	Usluge savjetovanja bolesnika i obitelji u palijativnoj skrbi	Ustanove udruge	Javni poziv
	4.2.	Osnaživanje volontera u palijativnoj skrbi – edukacije i koordinacija	Ustanove, udruge	Javni poziv
	4.3.	Posudionica medicinskih pomagala u palijativnoj skrbi	udruge	Javni poziv
	4.4.	Programi volonterske skrbi kao pomoć u kući za starije osobe	udruge	Javni poziv
	4.5.	Organizacija kvalitetnog provođenja vremena za obitelji/njegovatelje koje skrbe o palijativnim bolesnicima	Ustanove, udruge	Javni poziv

PRIORITET 3. OSOBE S INVALIDITETOM I DJECA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

		Aktivnost	Odgovorni izvršitelj	Način provođenja aktivnosti
MJERA	1.	Povećanje mogućnosti zapošljavanja		
	1.1.	Poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom	Ustanove	Javni poziv
MJERA	2.	Jačanje kapaciteta za rane intervencije		
	2.1.	Habilitacija za neurorizičnu djecu (fizikalna terapija, procjena i vježbe vida, rehabilitacija u bazenu)	Ustanove, udruge	Javni poziv
	2.2.	Edukacija roditelja o rehabilitaciji djece	Ustanove, udruge	Javni poziv
MJERA	3.	Jačanje postojećih socijalnih usluga u zajednici		
	3.1.	Psihosocijalna i zdravstvena podrška osobama s invaliditetom i njihovim obiteljima	Ustanove, udruge	Javni poziv
	3.2.	Podrška za mobilnost / Prijevoz posebnim vozilom	udruge	Javni poziv
	3.3.	Pomoć u kući	udruge	Javni poziv
	3.4.	Aktivnosti podizanja kvalitete provođenja vremena u dnevnom i poludnevnom boravku djece s TUR i OSI	Ustanove, udruge	Javni poziv
	3.5.	Podrška u komunikaciji	udruge	Javni poziv
	3.6.	Senzibilizacija zajednice za probleme osoba s invaliditetom i /ili djece s teškoćama u razvoju	Ustanove, udruge	Javni poziv

PRIORITET 4. OPĆI PROGRAMI ZA GRAĐANE

		Aktivnost	Odgovorni izvršitelj	Način provođenja aktivnosti
MJERA	1.	Provođenje preventivnih programa		
	1.1.	Preventivni program ranog otkrivanja karcinoma dojke	OB Pula	Ugovor
	1.2.	Preventivni program ranog otkrivanja karcinoma prostate	OB Pula	Ugovor
	1.3.	Preventivni program širenja rezistentnih bakterija u zajednici i racionalno korištenje antibiotika	OB Pula	Ugovor
	1.4.	Promicanje zdravog stila života (prehrana, rekreacija)	Ustanove, udruge	Javni poziv
	1.5.	Prevenција raka i kroničnih nezaraznih bolesti	Ustanove, udruge	Javni poziv
MJERA	2.	Podrška i rehabilitacija oboljelih od bolesti ovisnosti		
	2.1.	Podrška oboljelim ovisnicima o alkoholu i ostalim psiho-aktivnim tvarima	Ustanove, udruge	Javni poziv
	2.2.	Prevenција krvlju prenosivih bolesti među visoko rizičnim skupinama ljudi	udruge	Javni poziv
MJERA	3.	Podrška oboljelima od kroničnih nezaraznih bolesti		
	3.1.	Podrška oboljelima od karcinoma	Udruge	Javni poziv
	3.2.	Podrška oboljelima od drugih kroničnih bolesti	Udruge	Javni poziv
MJERA	4.	Nasilje u obitelji		
	4.1.	Skrb za žrtve nasilja	udruge	Javni poziv
	4.2.	Rad s počiniteljima nasilja	udruge	Javni poziv
MJERA	5.	Programi socijalne pomoći		
	5.1.	Pomoć u naravi potrebitima	Udruge	Javni poziv
	5.2.	Usluge pučke kuhinje	UO za društvene djelatnosti i GD Crvenog križa Pula	Sporazum
	5.3.	Prihvatilište za beskućnike	UO za društvene djelatnosti i GD Crvenog križa Pula	Sporazum
MJERA	6.	Sufinanciranje zdravstvene zaštite		
	6.1.	Promocija doniranja organa	Udruge	Javni poziv
	6.2.	Zdravstvena njega u kući (otput iz bolnice)	udruge	Javni poziv
MJERA	7.	Zbrinjavanje životinja		
	7.1.	Aktivnosti zbrinjavanja životinja	udruge	Javni poziv

2. OPĆENITO O GRADSKOJ SLICI ZDRAVLJA

Gradska slika zdravlja je kvantitativan i kvalitativan opis zdravlja građana i svih čimbenika koji utječu na zdravlje u gradu (socijalni, okolišni, infrastrukturni čimbenici te način ponašanja - stilovi života građana) te je prepoznata kao instrument pomoći u poboljšanju zdravlja. Nastaje sumiranjem različitih podataka o zdravlju koji već postoje u gradu, korisna je za identifikaciju problema, predlaganje područja djelovanja na kojima je moguće postići poboljšanje te stimulira na akciju za promjenu zdravlja u gradu.

Slika pomaže gradovima na više načina:

- ✓ Suradnja prilikom njenog nastajanja pomaže učvršćivanju zajedničkog djelovanja za zdravlje,
- ✓ Informacije koje sadrži pomažu identifikaciji i rasvjetljavanju zdravstvenih problema i čimbenika koji utječu na zdravlje,
- ✓ Pomaže ujedinjavanju partnera iz raznih društvenih sektora na dogovore oko područja koje zahtjeva akciju za poboljšanje zdravlja,
- ✓ Također pomaže u uočavanju potrebe za novim podacima o zdravlju, ali i u postavljanju ciljeva koje treba dostići,
- ✓ Trajan je zapis shvaćanja zdravlja u gradu od strane lokalne zajednice - građana,
- ✓ Prezentacija slike stimulira daljnji interes javnosti i medija te poboljšava razumijevanje zdravlja i zdravstvenih pitanja u gradu.

Gradska slika zdravlja nikad nije konačna već je ona samo jedna u nizu slika te je stoga i instrument za evaluaciju tijekom nadolazećih godina. Slika zdravlja predstavlja i povijesni dokument Grada.

2.1. SLIKA ZDRAVLJA KROZ POSTOJEĆE PODATKE

2.1.1. STANOVNIŠTVO

Prema konačnim rezultatima Popisa 2021.g., Pula ima 52.220 stanovnika, što je za 5.240 ili 9,1% manje nego popisne 2011. godine (57.460) i govori o jakoj depopulaciji (u IŽ pad za 6,2%). Pula čini 26,7% stanovništva IŽ (Popis 2011. 27,6%). Po broju stanovnika Pula je **sedmi grad po veličini u Hrvatskoj** (iza Zagreba, Splita, Rijeke, Osijeka, Zadra i Velike Gorice).

Gustoća naseljenosti u Puli iznosi 975,2 stanovnika na km² (52.220/53,55 km²)

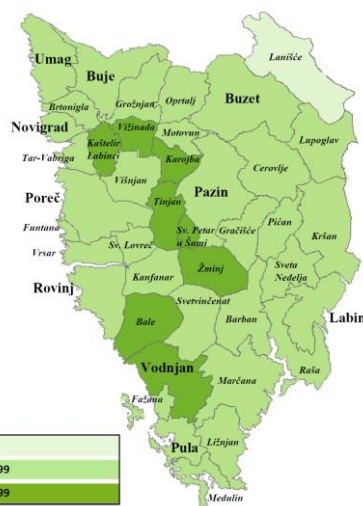
U Puli je popisne 2021. g. živjelo 24.851 muškaraca (2011. g. 27.550) i 27.369 žena (2011.g. 29.910). Pad broja muškaraca u odnosu na 2011.g. je za 9,8%, a broja žena za 8,5%. Žene čine 52,4% stanovništva Pule (Istarska županija 51,6%).

U fertilnoj dobi (15-49 godina) broj žena pao je za 19,6% u odnosu na 2011.g. (2021.g. 10.470 žena, 2011.g. 12.861).

U dobi od 0-19, 25-29 i 35-49 godine osoba muškog spola je više nego ženskog. Broj žena u starijoj dobi postepeno raste, a u dobi iznad 80 godina žena ima gotovo dvostruko više nego muškaraca (2.438 žena, 1.309 muškaraca).

Djece u dobi 0-14 godina na Popisu 2021.g. bilo je 6.580 i čine 12,6% stanovnika. Broj djece u dobi od 0-14 godina u Puli je pao za 13,4% u 2021.g. u odnosu na 2011. godinu (sa 7.596 2011. na 6.580 2021.). Pad broja djece 0-14 godina u Puli između Popisa dvostruko je veći od pada zabilježenog u Istarskoj županiji (pad broja djece od 0-14 godina za 6,4%).

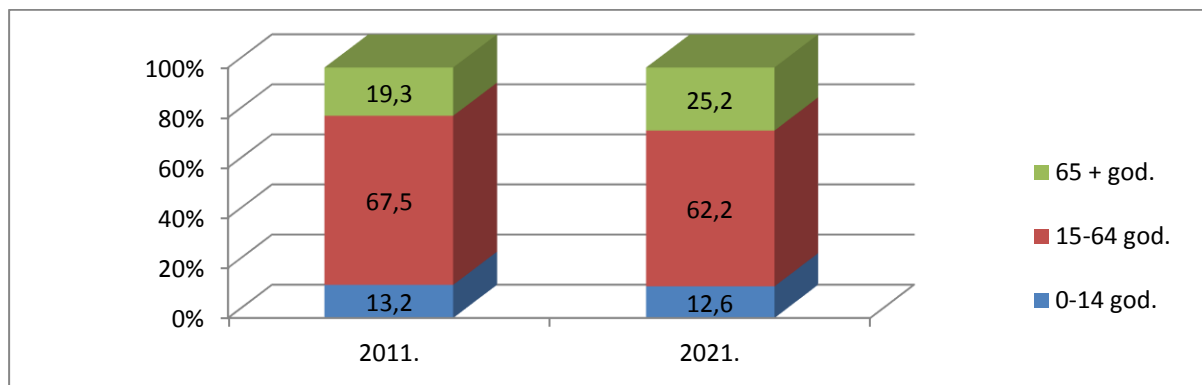
Slika 1. Postotak stanovništva 0-14 godina po gradovima/općinama u Istarskoj županiji (popis 2021. godine)

Djece u dobi 0-19 godina na Popisu 2021.g. bilo je 8.764 i čine 16,8% stanovnika (2011. 10.303 – 17,9%). Pad broja djece 0-19 godina u Puli između Popisa iznosi 14,9% i veći je od županijskog prosjeka (IŽ 9,4%).

Radno sposobnih stanovnika u dobi 15-64 godine na Popisu 2021.g. bilo je 32.502 i čine 62,2% stanovnika (2011.g. 67,5%). Broj ove dobne skupine pao je za 16,1% što je malo više od županijskog prosjeka (IŽ 14,5%). Žene čine 50,4% ove dobne skupine.

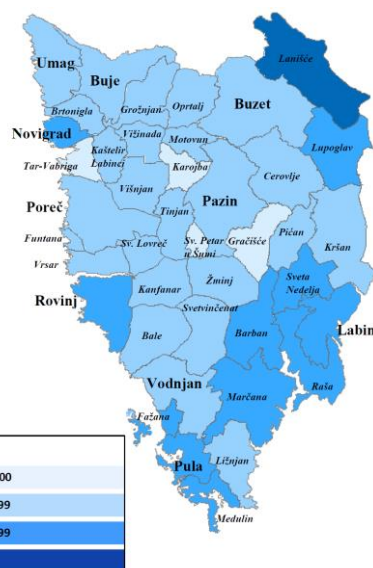
Slika 2. Struktura stanovništva Pule po dobnim kontingentima 2011. i 2021. godine

Starijih osoba (65 i više godina) na Popisu 2021.g. bilo je 13.138 i čine 25,2% stanovnika (2011.g. 19,3%). Broj ove dobne skupine porastao je za 18,3% što je manje od županijskog prosjeka (IŽ 25,9%). Žene čine 59,8% ove dobne skupine. Pula se s udjelom od 25,2% starijih osoba **svrstava u gradove s vrlo starim stanovništvom** (Istarska županija 24,2%).

Grad Pula je **na trećem mjestu po udjelu starih osoba među istarskim gradovima** (iza Labina koji ima 28,3% i Novigrada 26,0%).

Slika 3. Postotak stanovništva starog 65 i više godina po gradovima/općinama u Istarskoj županiji (popis 2021. godine)

Prosječna starost stanovnika Pule na popisu 2021.g. iznosila je 46,4 godina (44,3 godine za muškarce i 48,4 godine za žene) i **slična je županijskom prosjeku (45,8)**. U odnosu

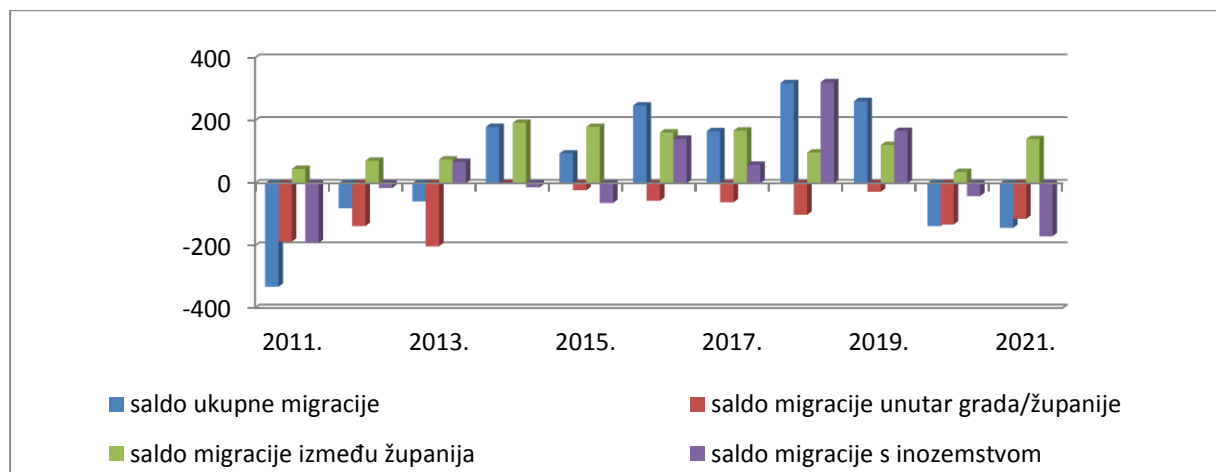
na popis 2011.g. Puljani su u prosjeku stariji 3,0 godine (3,0 muškarci i 3,1 žene). Po prosječnoj starosti Pula je četvrti najstariji grad u Istarskoj županiji (iza Labina, Novigrada i Buja).

Prema Popisu 2021.g. stanovnici Pule su uglavnom Hrvati 75,9% (2011.g. 70,1%), dok pripadnika drugih narodnosti ima 15,9% (2011.g. 18,9%) - najviše Srba 5,1% (2011.g. 6,0%), Talijana 3,6% (2011.g. 4,4%) i Bošnjaka 2,8% (2011.g. 3,5%). U smislu regionalne pripadnosti izjasnilo se 3,1% (2011.g. 7,2%) stanovnika. U odnosu na Popis 2011.g., 2021.g. veći se udio stanovnika izjasnio kao Hrvati, a manje kao pripadnici drugih narodnosti te regionalno opredijeljeni. Hrvatski je materinski jezik za 87,2% stanovnika Pule (2011.g. 88,0%), 3,3% talijanski (2011.g. 4,3%), 2,0% bosanski (2011.g. 1,3%), 1,6% srpski (2011.g. 1,5%). Katolicima se izjasnilo 54,6 (2011. 64,5%) stanovnika Pule, onih koji su se izjasnili da nisu vjernici odnosno da su ateisti je 14,4% (2011.g.14,4%), 4,9% muslimani (2011.g. 5,7%), 4,5% pravoslavci (2011.g. 5,5%), 4,4% ostali kršćani (2011.g. 1,0%), 3,5% agnostici i skeptici (2011.g. 1,6%). Hrvatsko državljanstvo ima 97,9% stanovnika Pule (6,6% ima hrvatsko i drugo), a 2,1% strano državljanstvo.

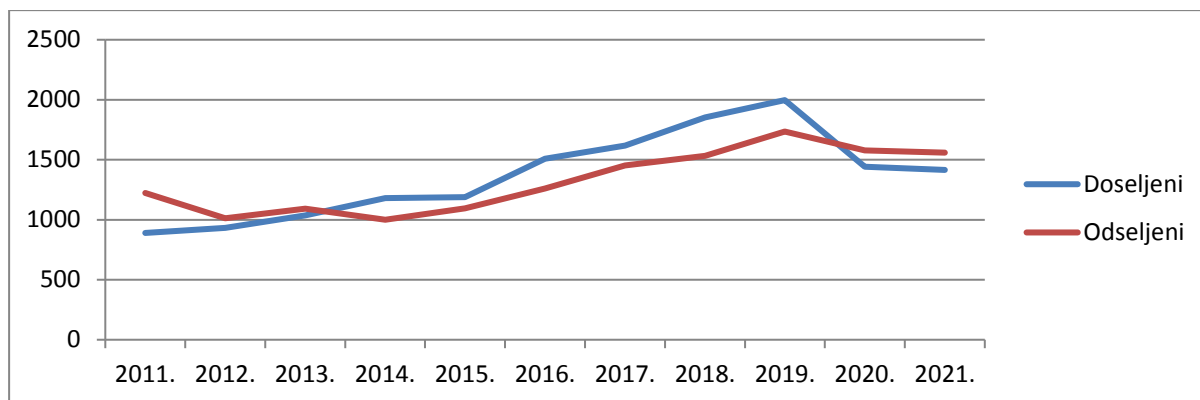
Grad Pula je prema procjeni Državnog zavoda za statistiku na 31.12. 2021.g. imao 52.011 stanovnika.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, od 2011. do 2021. godine iz Pule je odselilo 14.537 osoba, a doselilo 15.057 osoba. U navedenom razdoblju prema saldu ukupne migracije stanovništvo Pule je naraslo za 520 osoba, zahvaljujući doseljavanju iz drugih županija (saldo 1.294) i manje inozemstva (saldo 265), a u druge gradove/općine Istarske županije iseljava se iz Pula (saldo – 1.039).

Slika 4. Saldo migracije Puli 2011.-2021. godine

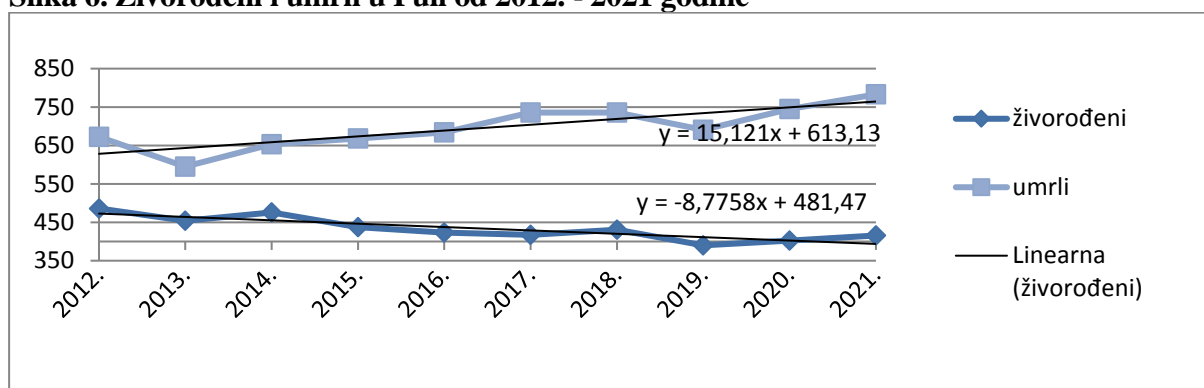
Od ulaska u EU 2013.g., u porastu je broj doseljenih, ali i odseljenih. Pozitivan saldo ukupne migracije (više doseljenih) evidentiran je 2014.-2019.g. Negativan saldo ukupne migracije (više odseljenih) je 2011.-2013g. te od 2020.godine. Na žalost, nema objavljenih drugih podataka o doseljenim i odseljenim osobama (npr. dob, država i sl.).

Slika 5. Dospeljeni i odseljeni stanovnici Grada Pule, 2011.-2021.

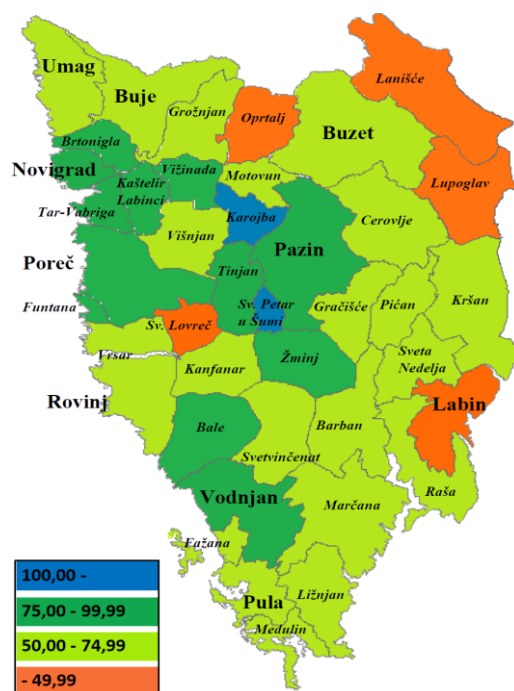
U 2021. godini Puljanke su rodile 416 žive djece, dok je te iste godine umrlo 783 osoba. **Grad Pula dugi niz godina bilježi prirodni pad stanovništva (više umrlih nego živorođenih).** Prirodnim padom od 2011. do 2021. godine izgubljeno je 2.820 stanovnika, od toga od 2017.-2021.g. 1.635 stanovnika. **Broj umrlih kontinuirano raste, a broj živorođenih pada.**

Slika 6. Živorodeni i umrli u Puli od 2012. - 2021 godine

Vitalni indeks predstavlja odnos živorođenih i umrlih, a smatra se da vitalni indeks niži od 100% označava prirodni pad stanovništva (ne uključuje migracije). U 2021.g. vitalni indeks u Puli je 53,1% i bio je niži od indeksa Istarske županije (59,5%). Vitalni indeks Pule za razdoblje 2017.-2021.g. iznosi 55,7% te je **manji od prosjeka za Istarsku županiju** (65,8%), osmi među gradovima u Istri (ispred Buja i Labina), trideseti među gradovima/općinama u IŽ. Također vitalni indeks je manji u odnosu na razdoblje 2008.-2012. kada je bio 79,9% (IŽ 84,8%).

Slika 7. Vitalni index stanovništva po općinama i gradovima Istarske županije (prosjeak 2017.-2021. godine)

Izvor: prema podacima Državnog zavoda za statistiku RH

2.1.2. OBITELJI, DJECA I MLADI

Prema prvim rezultatima Popisa 2021. građani Pule žive u 21.821 kućanstava, od toga 21.744 privatnih (Popis 2011.g. 22.934), što znači da je broj privatnih kućanstava manji za 1.190 ili 5,2%.

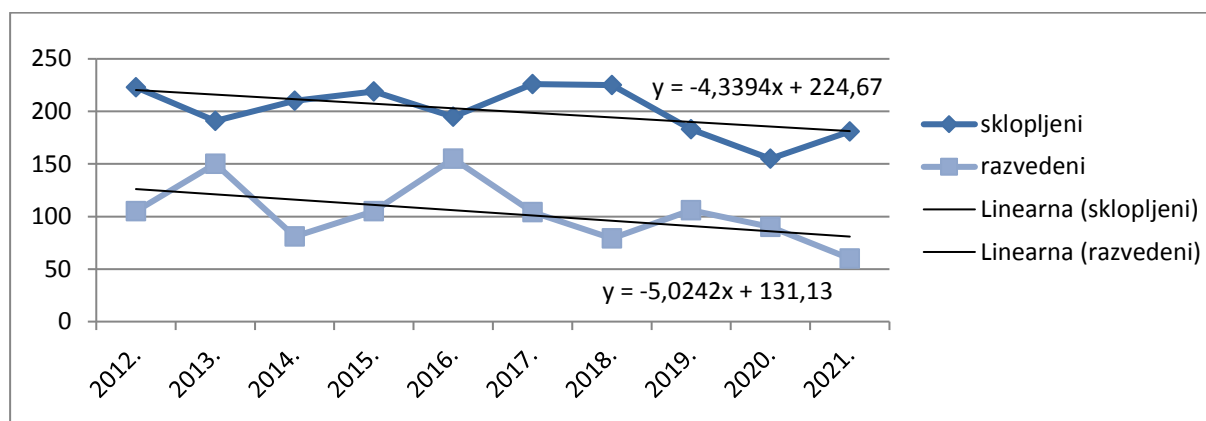
Broj sklopljenih brakova u Puli je u padu i prosječno se godišnje sklope 194,0 braka (prosjeak 2017.-2021.).

Prema podacima 2017.-2021. žene i muškarci najčešće sklapaju brak u dobi 30-39 godina (46,6% muškaraca i 37,8% žena). Prilikom sklapanja braka u dobi do 29 godina je 27,5% muškaraca i 44,4% žena. Žene mlađe stupaju u brak.

Broj razvedenih brakova u Puli je također u padu odnosno prosječno se godišnje razvede 87,8 brakova (prosjeak 2017.-2021.).

Prema podacima 2017.-2021. žene i muškarci prilikom **razvoda najčešće su u dobi 30-49 godina (63,9% muškaraca, 67,0% žena)**. Najčešće se razvede brakovi u trajanju 20 i više godina (28,0%). U prosjeku godišnje u 47,7 (54,4%) razvedenih brakova ima uzdržavane djece, većinom po jedno dijete (57,7% brakova s djecom), a najčešće je povjereno na čuvanje i odgoj ženi (90,0%).

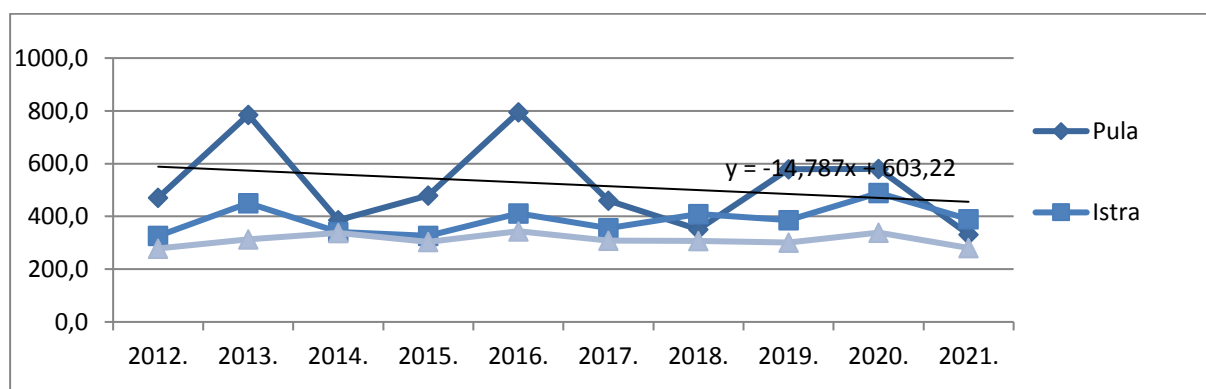
Slika 8. Broj sklopljenih i razvedenih brakova u Puli od 2012. do 2021. godine

Izvor: DZS

Pula ima veliku stopu razvedenih brakova na 1000 sklopljenih, veću od Istarske županije i Hrvatske. Prosječna stopa rastavljenih brakova na 1000 sklopljenih iznosila je 574,2 u razdoblju 2012. - 2016.godine i 452,6 od 2017.-2021.g. Trend stope razvedenih na 1000 sklopljenih brakova je u padu.

Slika 9. Razvedeni brakovi na 1000 sklopljenih u Puli, Istarskoj županiji i Hrvatskoj od 2012. do 2021. godine

Među 416 živorođene djece u Puli u 2021.g. većina je bila rođena kao prvo dijete (204 ili 49,0%), 154 (37,0%) kao drugo dijete, a 58 (13,9%) kao treće i nakon trećeg. U IŽ među živorođenima kao treće i nakon trećeg djeteta rađa se 14,4% (u RH 20,8%).

U Puli je u braku 2021.g. rođeno 227 (54,6%) djece, odnosno izvan braka 189 (45,4%) djece, što je iznad prosjeka IŽ 39,8% i RH 23,6%. Udio izvanbračne djece u Puli povećan je u odnosu na 2012.g. kada ih je bilo 29,4%.

Djecu su najčešće rodile majke u dobi 30-39 godina (260 ili 62,5%), odnosno u dobi od 20-29 godina (125 ili 30,0%). Starost majke živorođene djece u 2012.g. bila je najčešće u dobi 30 do 39 godina (49,8%), a zatim 20-29 g. (43,2%). Navedeni podaci ukazuju da žene sve kasnije rađaju.

Većina (389 ili 93,5%) majki imala je stručno obrazovanje: 201 (48,3%) majki imala je više i visoko obrazovanje (2012. 36,2%), a 188 (45,2%) srednjoškolsko obrazovanje (2012. 57,6%). Bez škole ili samo s osnovnom školom je 15 (3,6%) majki (IŽ 3,1%, RH 4,7%). U 2021.g. u Puli većina (393 ili 94,5%) majki koje su rodile bile su aktivne – radile su ili tražile posao.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u razdoblju 2012.-2021. godine u Puli niti jedna djevojčica u dobi mlađoj od 15 godina nije rodila, a majke u dobi 15-19 godina rodile su 74 živorođene djece, što je u odnosu na podatke iz prethodne Slike zdravlja (152 živorođene djece) više nego dvostruko manje. U Puli 2021.godine 1,0% živorođene djece rodile su majke dobi do 19. godina (IŽ 0,7%).

Tablica 1. Živorodena djeca majki dobi do 19.godina

	do 14 g.	15-19 g.
2012.	-	11
2013.	-	11
2014.	-	7
2015.	-	9
2016.	-	5
2017.	-	9
2018.	-	8
2019.	-	7
2020.	-	3
2021.	-	4
UKUPNO	-	74

Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ), u 2022. godini iz OB Pula prijavljeno je 78 prekida trudnoće na zahtjev žene odnosno 56,5% svih prekida žena s prebivalištem u Puli (138). U razdoblju 2018.-2022. bilo je 377 (49,4%) prekida trudnoće na zahtjev žena iz Pule od ukupno 763 prekida trudnoće. Među 390 žena koje su tražile prekid trudnoće u navedenom razdoblju, većina je u dobi 30-39 (183 ili 46,9%) i u dobi 20-29 godina (141 ili 36,2%). Oko dvije trećine žena koje su zatražile prekid trudnoće nisu imale ranijih prekida trudnoće na zahtjev, a djecu ima gotovo tri četvrtine žena koje je zatražilo prekid trudnoće. Sve navedeno ukazuje da se prekid trudnoće na zahtjev još uvijek koristi kao sredstvo kontracepcije većinom kod žena koje su već rodile, a manje za odgađanje rađanja kod mlađih žena koje još nisu rodile.

U Općoj bolnici Pula u razdoblju 2018.-2022.godine ukupno je evidentirano **30 prekida trudnoće** kod mladih djevojaka iz Pule u dobi do 19 godina: 2 prekid u dobi od 14 godina, 1 u dobi 15-16 godina i 27 od 17-19 godina. Od toga su većina (24 ili 80,0%) bili prekidi trudnoće na zahtjev djevojaka (6,4% u ukupnom broju prekida na zahtjev svih žena Pule). U odnosu na podatke iz prethodne Slike zdravlja (75 prekida), **broj prekida trudnoće kod mladih djevojaka pada.**

Tablica 2. Ukupan broj djevojčica i maloljetnica iz Pule s prekidom trudnoće prema dobi u Općoj bolnici Pula (2018. – 2022. godine)

	Dob			Ukupno
	0-14 g.	15-16 g.	17-19 g.	
2018.	-	-	8	8
2019.	-	-	6	6
2020.	-	-	5	5
2021.	1	-	4	5
2022.	1	1	4	6
UKUPNO	2	1	27	30

Prema podacima **Registra osoba s invaliditetom HZJZ-a** iz rujna 2022.g., u Puli živi 7.090 osoba s invaliditetom, 3.851 muškog (54,3%) i 3.239 ženskog spola. Najviše je osoba s invaliditetom u starijoj dobi (65 i više g.), njih 3.306 ili 46,6%, slijedi dob 20-64 godine s 3.062 ili 43,2%, a najmanje ima djece 722 ili 10,2%. U najstarijoj skupini osoba s invaliditetom prevladavaju žene, a u ostalima osobe muškog spola. Prevalencija invaliditeta iznosi za Grad Pulu 13,6% stanovništva i veća je od prevalencije u IŽ (10,8%). Pula je na drugom mjestu po prevalenciji invaliditeta među gradovima/općinama u IŽ (iza Raše 14,7%). Za izračun prevalencije korišteni su podaci HZJZ-a i rezultati Popisa stanovništva 2021.g.

Tablica 3. Broj osoba s invaliditetom u Gradu Puli prema spolu i dobnim skupinama

	Ukupno	%	Muški spol	Ženski spol
0-19 g.	722	10,2	471	251
20-64 g.	3.062	43,2	1.787	1.275
65 i više g.	3.306	46,6	1.593	1.713
UKUPNO	7.090	100,0	3.851	3.239

Izvor: HZJZ. Izvješće o osobama s invaliditetom u RH, rujna 2022.

Na području Puljštine (obuhvaća gradove Pulu i Vodnjan, te općine Barban, Fažana, Ližnjan, Marčana, Medulin i Svetvinčenat) u tretmanu tadašnjeg Centra za socijalnu skrb Pula na dan 31.12.2021. godine bilo je 247 djece s teškoćama u razvoju: 99 djece predškolske dobi (40,1%), 148 djece školske dobi (60,0%). Kod djece predškolske dobi je najčešće riječ o tjelesnoj invalidnosti (53 djece) i više vrsta oštećenja (37 djece). Kod djece i mladeži školske dobi najčešće vrste oštećenja su tjelesna invalidnost (43,3%), poremećaji autističnog spektra (14,6%) i oštećenje govorno-glasovne komunikacije (11,7%). U odnosu na 2013.g. (146) u 2021.g. povećan je broj djece i mladeži do 18 g. s teškoćama u razvoju (247) koja su u tretmanu Centra.

Tablica 4. Broj djece s teškoćama u razvoju s obzirom na dob i vrstu oštećenja (na dan 31.12.2021.)

Dob korisnika	VRSTA OŠTEĆENJA											UKUPNO	
	Oštećenje vida	Oštećenje sluha	Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	Tjelesna invalidnost	Intelektualna oštećenja	Poremećaji razvoja	Poremećaji osobnosti	Organski uvjetovani duševni poremećaji	Psihoze	Poremećaji autističnog spektra (PAS)	Više vrsta oštećenja	broj	%
Do 3.godine	-	1	3	15	-	1	-	-	-	-	2	22	8,9
Od 3 do 7	2	2	12	34	5	9	-	-	-	10	3	77	31,2
Ukupno djeca predškolske dobi	2	3	15	49	5	10	-	-	-	10	5	99	40,1
Od 7 do 14 g.	5	2	10	34	12	4	5	-	-	17	7	96	38,9
Od 14 do 16 g.	1	2	3	13	4	-	-	-	-	6	3	32	13,0
Od 16 do 18 g.	-	-	1	11	2	-	3	-	-	3	-	20	8,1
Ukupno djeca školske dobi	6	4	14	58	18	4	8	-	-	26	10	148	60,0
Ukupno djeca 0-18 g.	8	7	29	107	23	14	8	-	-	36	15	247	100,0
%	3,2	2,8	11,7	43,3	9,3	5,7	3,2	0,0	0,0	14,6	6,1	100,0	

U 2021.g. na području Puljštine bilo je 218 zahtjeva za obavezno savjetovanje prije pokretanja postupka radi razvoda braka kada bračni drugovi imaju zajedničko maloljetno dijete, a 213 je provedeno i okončano. Zaprimito je 6 obavijesti policije o postupanju u slučaju nepoštivanja zabrane noćnih izlazaka bez pratnje djetetu mlađem od 16 godina. Centar je evidentirao 220 slučajeva povrede djetetovih prava (za 153 djece za tjelesno ili mentalno nasilje, za 95 djece zanemarivanje ili nehajno postupanje, 10 zlostavljanje ili izrabljivanje djeteta, 2 spolna zlorababa). Za 14 djece Centar je predložio žurnu mjeru izdvajanja i smještaja djeteta izvan obitelji. Izrečena su 2 upozorenja roditeljima na pogreške i propuste u skrbi i odgoju djeteta (za 3 djece), 26 mjera stručne pomoći i potpore (za 46 djece), 1 dijete je upućeno u dom(cjelodnevni boravak), 40 mjera intenzivne stručne pomoći i nadzora (za 58 djece), te je 2 djece upućeno u poludnevni boravak, a 1 dijete u cjelodnevni boravak.

U 2021. godini na području Puljštine bilo je 1 posvojenje djeteta u dobi od 11 do 14 godina. Na dan 31.12.2021.g. na listi čekanja je 23 djece s ispunjenim pretpostavkama za posvojenje i 36 potencijalnih posvojitelja s pozitivnim mišljenjem Centra.

Na dan 31.12.2021. godine prema podacima Centra za socijalnu skrb na Puljštini je pod skrbištvom (oblik zaštite maloljetnih osoba bez roditeljske skrbi) bilo 30 djece i 468 odraslih osoba (72 potpuno i 396 djelomično lišenih poslovne sposobnosti). Većina odraslih živi u vlastitoj obitelji (239 ili 51,1%), smješteni su u ustanovu (188 ili 40,2%) ili u srodničku obitelj

(38 ili 8,1%), dok je manji broj smješten u udomiteljsku obitelj (3 ili 0,6%). Tijekom 2021.g. pod skrbništvo je stavljeno 68 osoba: 3 djece (roditelji lišeni prava na roditeljsku skrb) i 65 odraslih.

U 2021. godini u Centru za socijalnu skrb Pula poduzimane su potrebne mjere prema 191 djece (do 14.g.) s problemima u ponašanju (od toga 151 ili 79,1% muškog spola) od čega 21 prijavljene kazнено neodgovorne djece (počinitelji kazнено/prekršajnih djela). Također je evidentirano 112 maloljetnika (14-18 g.) s problemima u ponašanju (od toga 78 - 69,6% muškog spola), od toga 41 počinitelji kaznenih djela (36,6%) i 13 počinitelja prekršaja (11,6%). Mlađih punoljetnika (18-23 g.) s problemima u ponašanju bilo je 25, od toga 18 muškog spola - 8 počinitelja kaznenih djela, 3 prekršaja. Zatečeno je u skitnji 7 djece (hrvatskih državljana). U odnosu na 2013.g. veći je broj djece s problemima u ponašanju (za 70,5%), a manji je broj maloljetnika (za 60,3%) i nešto manji broj mlađih punoljetnika.

Tablica 5. Zaštita djece i mladeži s problemima u ponašanju u CZSS Pula 2013. i 2021. godine

	2013.	2021.
Ukupan broj djece, maloljetnika i mlađih punoljetnika s problemima u ponašanju prema kojima su poduzimane potrebne mjere	423	328
Djeca s PUP	112	191
-od toga muški	80	151
-počinitelji kaznenih /prekršajnih djela	15	21
Maloljetnici (14-18 g.)	282	112
-od toga muški	254	78
-počinitelji kaznenih djela	116	41
- počinitelji prekršaja	24	13
Mlađi punoljetnici (18-23 g.)	29	25
- od toga muški	20	18
-počinitelji kaznenih djela	22	8
-počinitelji prekršaja	2	3
Djeca i mladež u skitnji (hrvatski državljanjani)	4	7

U 2021. godini je evidentirano 11 osoba s problemima ovisnosti (8 droga): 1 dijete, 8 maloljetnika i 2 mlađi punoljetnik. Od tog broja 4 osobe bile su počinitelji kaznenih i/ili prekršajnih djela.

Tablica 6. Maloljetnici i mlađi punoljetnici s problemima ovisnosti

	2013.	2021.
Djeca, maloljetnici i mlađi punoljetnici s problemima ovisnosti	13	11
- od toga muški	8	9
Djece do 14 g.	2	1
maloljetnih osoba (-18 g.)	10	8
mlađih punoljetnih osoba (18-23 g.)	1	2
Od toga počinitelji kaznenih i/ili prekršajnih djela	2	4
- maloljetnih osoba (-18 g.)	1	4
- mlađih punoljetnih osoba (18-23 g.)	1	-

U 2021. godini Centar je na području Puljštine evidentirao 66 (2013.g. 34) prijavljenih osoba zbog vršnjačkog zlostavljanja (od toga 42 muškog spola): 37 djece (2013.g. 2), 28 (2013.g. 25) maloljetnika i 1 (2013.g.7) mlađih punoljetnika (18-21 g.). Prijavljenih je 57 oblika nasilja: 34 fizičkog i verbalnog nasilja, 9 verbalnog nasilja, 8 nasilja putem SMS poruka, društvenih mreža i interneta, 3 dovođenja u opasnost (npr.petarde), 2 fizičkog nasilja te 1 seksualno uznemiravanje. U odnosu na 2013.godinu, evidentiran je veći broj prijavljenih osoba, posebno djece.

U 2021. godini Centar za socijalnu skrb evidentirao je na Puljštini **pravo na boravak** za 104 korisnika (57 cjelodnevni i 47 poludnevni), među njima 20 djece i mlađih punoljetnika (12 djece i mlađih punoljetnika bez roditelja ili bez odgovarajuće skrbi, 1 dijete s teškoćama u razvoju, 7 djece i mlađih punoljetnika s poremećajima u ponašanju), te 84 odrasle osobe (31 odrasle osobe s tjelesnim, intelektualnim ili osjetilnim oštećenjima, 53 odrasle osobe s mentalnim oštećenjem (psihički bolesne odrasle osobe)).

U domovima socijalne skrbi s područja Puljštine bilo je smješteno 128 korisnika, i to kao privremeni odnosno kao dugotrajni smještaj. U **privremenom smještaju** bile su 24 osobe, među njima 13 djece i mlađih punoljetnika (1 dijete i mlađa punoljetna osoba s problemima u ponašanju radi provođenja kraćih rehabilitacijskih programa, 10 djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi i 2 djece s teškoćama u razvoju radi školovanja izvan mjesta prebivališta) te 11 odraslih (1 odrasla osoba u kriznim situacijama, 10 radi provođenja kraćih rehabilitacijskih programa: 1 odrasla osoba tjelesnim, intelektualnim ili osjetilnim oštećenjima, 9 osoba ovisnih o alkoholu, drogama, kockanju i drugim oblicima ovisnosti). U **dugotrajnom smještaju** bilo je 104 korisnika: 53 djece (27 djece koje roditelji zanemaruju ili zlorabe svoje roditeljske dužnosti, 26 djece s invaliditetom, tjelesnim mentalnim, intelektualnim ili osjetilnim oštećenjima) i 51 odrasla osoba (36 osoba s invaliditetom, tjelesnim mentalnim, intelektualnim ili osjetilnim oštećenjima, 12 funkcionalno ovisnih starijih osoba i teško bolesnih osoba, 3 osobe nesposobne za rad u posebno teškim životnim prilikama). U **organiziranom stanovanju** bilo je 25 osoba (2 djece i 23 odrasle osobe).

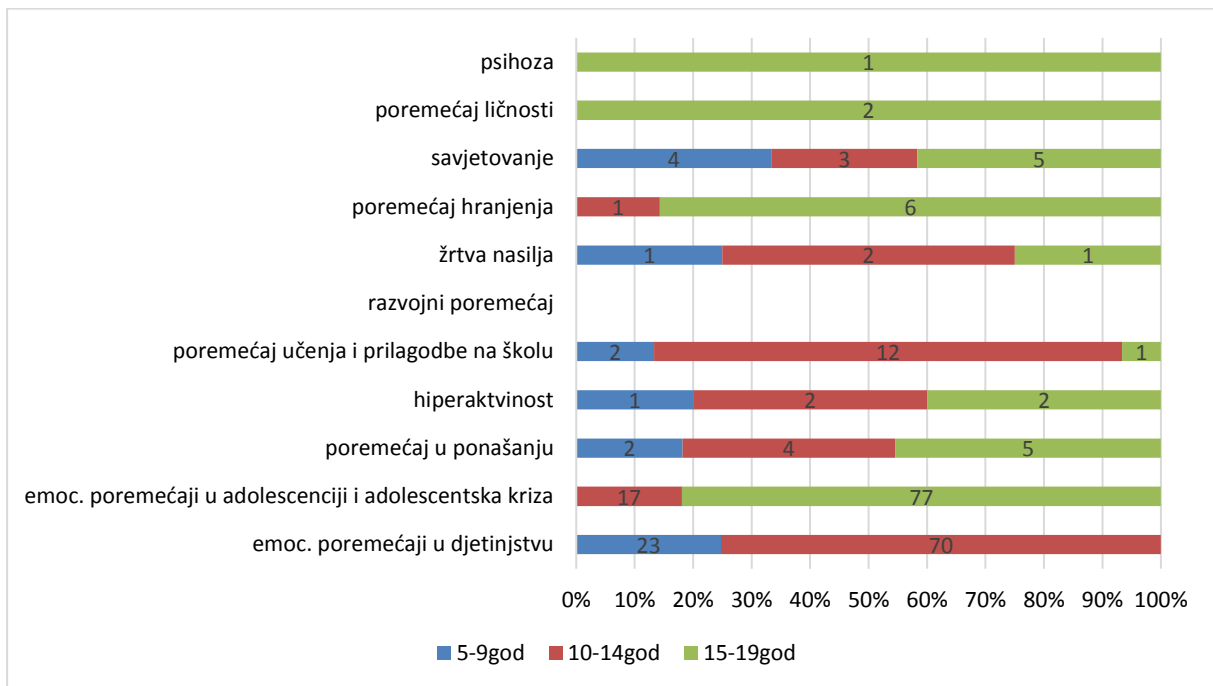
U **udomiteljskoj obitelji** bilo je **smješteno** 43 korisnika s Puljštine, 33 djece i mlađih punoljetnika (12 djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi, 9 djece koje roditelji zanemaruju, zlostavljaju ili zlorabe svoju roditeljsku dužnost, 7 djece s teškoćama u razvoju, 5 mlađih punoljetnih osoba do završetka redovnog školovanja) i 10 odraslih (3 odrasle osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjem, 4 odrasle osobe s mentalnim oštećenjima (psihički bolesne odrasle osobe) te 3 starije i nemoćne osobe).

Tijekom 2021. godine u Službu za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti NZZJZIŽ zbog poteškoća s **mentalnim zdravljem** javilo se ukupno 560 osoba s područja grada Pule. Djece i mladi (od 6 – 19 godina) bilo je 244 (43,6% od ukupnog broja korisnika), a odraslih osoba 316 (56,4%).

Djeca i mladi najčešće su tražili podršku zbog emocionalnih poremećaja u adolescenciji i adolescentske krize (94 ili 38,5%) te zbog emocionalnih poremećaja u djetinjstvu (93 ili 38,1%).

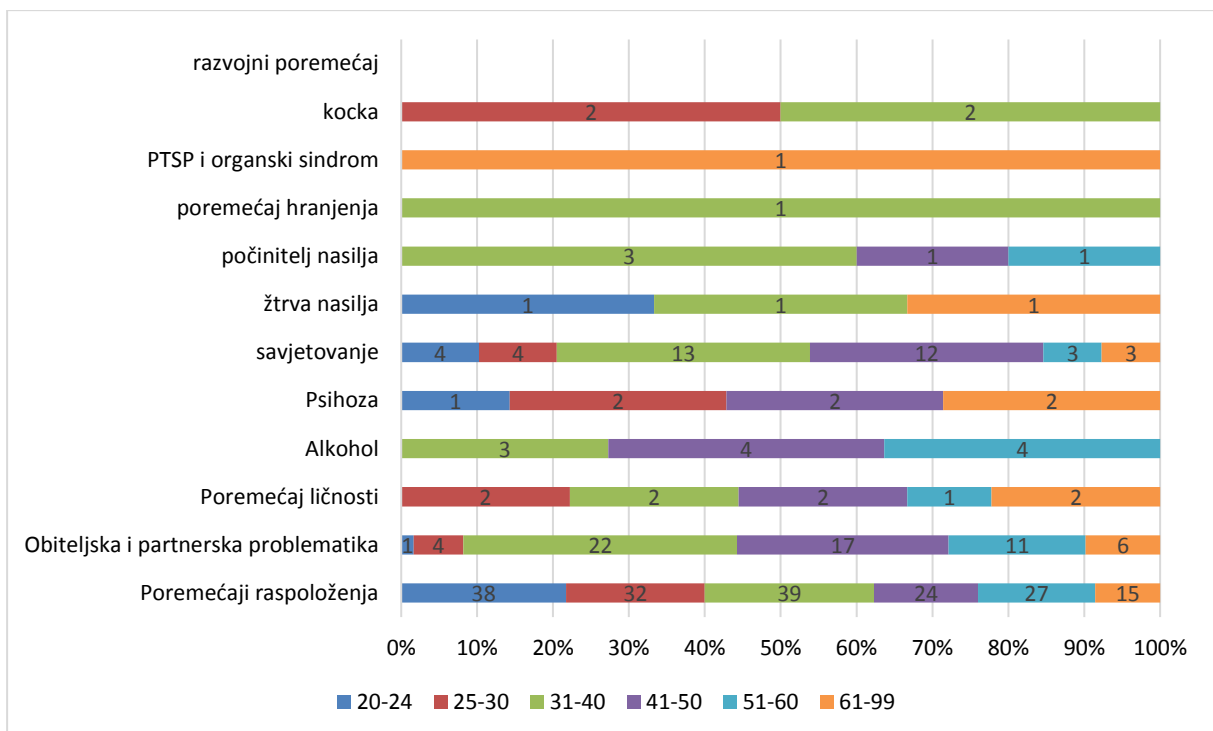

Slika 10. Raspodjela korisnika mlađe dobi po problemima zbog kojih se javljaju i po dobnim skupinama

Odrasle osobe najčešće su tražile uslugu zbog poremećaja raspoloženja (175 ili 55,4%), te zbog obiteljske i partnerske problematike (61 ili 19,3%).

Slika 11. Raspodjela korisnika odrasle dobi po problemima zbog kojih se javljaju i po dobnim skupinama

Rad s korisnicima se u Službi odvija individualno, partnerski ili obiteljski. No, zbog uočenih potreba pokrenute su i psihoterapijske i suportivne grupe za one korisnike kojima više odgovara ovaj način rada.

U grupu za podršku adolescentima bilo je uključeno 4 člana (3 djevojaka i 1 mladić) iz srednjih škola (od 1. – 4. razreda). Zajednički problem koji su članovi grupe dijelili bile su nedostatak socijalnih vještina te snalaženje u grupi vršnjaka. Teme koje su članovi grupe predlagali bile su: traumatska iskustva, odnos s roditeljima, slobodno vrijeme, škola, strahovi, raspoloženje. Zamišljeno je da se grupa provodi u ljetnim mjesecima kada nema nastave. Tijekom susreta svaki se član mogao javiti za individualni rad u grupi ukoliko je osjećao da ima problem koji bi htio podijeliti s grupom i dobiti povratnu informaciju od njih. Kroz ovu grupu adolescenti su dobili mogućnost razgovarati o svojim problemima, učiti iz iskustava drugih članova grupe i učiti nove socijalne vještine te ojačati svoje samopouzdanje u eksperimentalnim okvirima grupe. Ovu grupu je vodio psiholog iz Službe.

Nadalje, tijekom 2021. godine psihologinja iz Službe je vodila nekoliko različitih grupa. Sve grupe se susreću svakih 15 dana, a članovi imaju individualni razgovor prije. Formirana je grupa djece od 8. razreda OŠ do 2. razreda SŠ u kojoj je bilo 6 članova, a bavili su se emocionalnim teškoćama, anksioznosti, poremećajem prehrane, teškoćama u komunikaciji s roditeljima. Druga grupa djece 5. i 6. razreda OŠ bavila se teškoćama učenja i prilagodbe, socijalnom anksioznosti, agresivnim ponašanjem. Treća grupa učenika 6., 7. i 8. razreda OŠ bavila se teškoćama učenja i prilagodbe te obiteljskim temama. Četvrta grupa učenika od 1. do 3. razreda osnovne škole bavila se teškoćama učenja, ponašanjem u razredu, teškoćama komunikacije s vršnjacima i učiteljima. Ukupno je u ovim grupama bilo uključeno 21 dijete.

Također, jednom tjedno u trajanju od 90 minuta odvija se grupa odraslih osoba s teškoćama mentalnog zdravlja. U toj grupi je 6 članova, a vodi ju psihologinja iz Službe. Pored toga, u Službi postoji i grupa odraslih osoba s poteškoćama mentalnog zdravlja koju vodi psihijatrica. Grupa se sastaje jednom tjedno tijekom cijele godine, a u prosjeku broji 10 članova. U jednom dijelu grupu čine roditelji djece koja su u tretmanu, dok su ostali zbog vlastitih problema mentalnog zdravlja.

Prema podacima MUP-a, u promatranom petogodišnjem razdoblju zabilježeno je ukupno **620 kaznenih djela na štetu djece i maloljetnika**, prosječno godišnje 124,0 kaznenih djela, a najčešće su evidentirana povreda djetetovih prava (291 ili 46,9%), nasilje u obitelji (119 ili 19,2%) i prijetnje (106 ili 17,1%). U razdoblju 2018.- 2022.g. evidentiran je veći broj ovih kaznenih djela (124), u odnosu na prethodnu Sliku zdravlja (godišnji prosjek 2009-2013. 94,2). U 2022. godini na području grada Pule MUP je evidentirao 101 kazneno djelo na štetu djece i maloljetnika. Najveći broj evidentiranih kaznenih djela odnosi se na povredu djetetovih prava (63) i nasilje u obitelji (25).

Tablica 7. Kazneno-pravna zaštita djece i obitelji

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	UKUPNO
UKUPNO kaznena djela	226	115	79	99	101	620
Povreda djetetovih prava	72	58	49	49	63	291
Nasilje u obitelji	27	19	20	28	25	119
Prijetnje	68	23	3	11	1	106
Povreda dužnosti uzdržavanja	16	3	3	6	3	31
Tjelesna ozljeda	20	5	-	1	-	26
Spolna zlouporaba djeteta mlađeg od 15.g.	16	1	2	2	3	24
Iskorištavanje djece za pornografiju	-	3	1	1	-	5
Neprovođenje odluke za zaštitu dobrobiti djeteta	1	-	1	-	2	4
Povreda privatnosti djeteta	1	1	-	1	-	3
Silovanje	1	1	-	-	-	2
Teška tjelesna ozljeda	2	-	-	-	-	2
Bludne radnje	-	1	-	-	1	2
Podvođenje djeteta	-	-	-	-	2	2
Protupravno oduzimanje slobode	1	-	-	-	-	1
Nametljivo ponašanje	1	-	-	-	-	1
Upoznavanje djece s pornografijom	-	-	-	-	1	1

Veći broj slučajeva nasilja u obitelji evidentira se kroz prekršaje iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji. U promatranom petogodišnjem razdoblju bilo je 353 intervencija zbog prekršaja i 114 kaznenih djela (prosječno 70,6 prekršaja i 22,8 kaznenih djela godišnje). U 2021.g. bilo je 76 intervencija zbog prekršaja, a 28 kaznenih djela nasilja u obitelji. U odnosu na prethodnu Sliku zdravlja u velikom je padu broj prekršaja(70,6) (godišnji prosjek 2009.-2013. 133,0), a broj kaznenih djela (22,8) je nešto veći (godišnji prosjek 2009.-2013. 21,2).

Tablica 8. Broj intervencija policije – kaznena djela i prekršaji iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (2017. - 2021. godina)

	Kaznena djela	Prekršaji
2017.	20	87
2018.	27	98
2019.	19	60
2020.	20	32
2021.	28	76
UKUPNO	114	353

2.1.3. STANJE SIGURNOSTI

Analizom dinamike i strukture **kriminaliteta** na području Grada Pule tijekom posljednjih pet godina uočavaju se pozitivni trendovi smanjenja ukupnog broja zabilježenih kaznenih djela (u 2022.g. u odnosu na 2018.g. pad za 29,7%). U razdoblju 2018.-2022.g. bilo je prosječno godišnje evidentirano 1.149,6 kaznenih djela što je za 32,1% manje u odnosu na prethodnu Sliku zdravlja (godišnji prosjek 2009.-2013. 1.693,8). Opći kriminalitet obuhvaća 72,6% svih kaznenih djela na području grada, u 2022.g. u odnosu na 2018.g. u padu je za

26,3%. U ostalim segmentima bilježi se također pad u odnosu na 2018.g., osim u kibernetičkom kriminalitetu koji je u porastu.

Tablica 9. Kriminalitet na području Grada Pule (2018. - 2022. godina)

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	UKUPNO
Opći kriminalitet	935	860	823	865	689	4.172
Organizirani kriminalitet	6	18	20	10	11	65
Kriminalitet droga	51	50	29	40	40	210
Gospodarski kriminalitet	128	87	78	82	59	434
Terorizam i ekstremno nasilje	1	-	1	1	-	3
Kibernetički kriminalitet	10	10	26	80	37	163
Kaznena djela na štetu djece i obitelji	226	115	79	99	101	620
Ostala kaznena djela	11	21	8	16	25	81
UKUPNO KAZNENIH DJELA	1.368	1.161	1.064	1.193	962	5.748

U razdoblju 2018.-2022 bilo je prosječno godišnje evidentirano 834,4 kaznenih djela općeg kriminaliteta što je za 24,6% manje u odnosu na prethodnu Sliku zdravlja (godišnji prosjek 2009.-2013. 1.106,2). Na području Grada Pule najveća problematika u dijelu općeg kriminaliteta odnosi se na **imovinski kriminalitet** i to na **kaznena djela krađa i teških krađa** (u prosjeku 275,4 krađa i 235,8 teških krađa godišnje). U 2022.g. u odnosu na 2018.g., u padu je broj krađa za 26,5%, teških krađa za 55,5%. U razdoblju 2018.-2022 bilo je prosječno godišnje evidentirano 275,4 kaznenih djela krađa što je za 40,3% manje u odnosu na prethodnu Sliku zdravlja (godišnji prosjek 2009.-2013. 461,1). Također u istom razdoblju bilo je prosječno godišnje evidentirano 235,8 kaznenih djela teških krađa što je za 53,3% manje u odnosu na prethodnu Sliku zdravlja (godišnji prosjek 2009.-2013. 504,6).

Tablica 10. Struktura najčešćih kaznenih djela općeg kriminaliteta (2018 - 2022. godina)

	Krađe	Teške krađe	Razbojništva	Oštećenje tuđe stvari	Nasilje u obitelji
2018.	332	357	14	28	27
2019.	299	277	15	38	19
2020.	228	188	5	42	20
2021.	274	198	15	62	28
2022.	244	159	7	39	25
UKUPNO	1.377	1.179	56	209	119

U razdoblju 2018. - 2022. godine u prosjeku je godišnje bilo 212,4 **prekršaja protiv javnog reda i mira**, što je za 46,4% manje u odnosu na prethodnu Sliku (prosjek 2008.-2013. 396). Najučestaliji prekršaji su u promatranom razdoblju bili **svađa i vike na javnom mjestu** (u prosjeku 57,8 godišnje), **drsko ponašanje** (57) i **tučnjave** (39,4). U 2022.g. u odnosu na 2018.g. bilo je za 40,8% manje prekršaja protiv javnog reda i mira.

Tablica 11. Prekršaji protiv javnog reda i mira te najčešći prekršaji (2018.-2022.godine)

	Ukupan broj prekršaja protiv javnog reda i mira	Svađa i vika	Drsko ponašanje	Tučnjava	Držanje životinja bez nadzora	Vrijedanje ovlaštenih službenih osoba
2018.	277	69	90	45	29	15
2019.	235	66	65	43	25	13
2020.	200	50	46	38	31	12
2021.	186	64	47	30	21	12
2022.	164	40	37	41	15	20
UKUPNO	1.062	289	285	197	121	72

U razdoblju 2018. - 2022. godine u prosjeku je godišnje bilo 954,2 prekršaja iz ostalih zakona. Najučestaliji prekršaji iz ostalih zakona bili su iz Zakona o suzbijanju zlouporabe droga (godišnji prosjek 366,4), iz Zakona o osobnoj iskaznici (219,4), iz Zakona o strancima (88,6), iz Zakona o prebivalištu (67,8) i iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (64,8). U odnosu na 2018.g., u 2022.g. bilo je za 33,1% manje prekršaja iz ostalih zakona.

Tablica 12. Prekršaji iz ostalih zakona te najčešći prekršaji (2018.-2022.godine)

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	UKUPNO
UKUPNO	1.350	1.096	619	803	903	4.771
Zakon o suzbijanju zlouporabe droga	566	577	169	168	352	1.832
Zakon o osobnoj iskaznici	358	166	211	195	167	1.097
Zakon o prebivalištu	115	47	52	69	56	339
Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji	98	60	32	76	58	324
Zakon o strancima	63	128	46	70	136	443
Zakon o sprječavanju nereda na sportskim natjecanjima	...	51	2	25	32	...
Zakon o nabavi i posjedovanju oružja građana	21	20	13	12	16	82
Zakon o zaštiti od požara	8	4	9	16	8	45
Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti	-	-	6	30	5	41

Tijekom proteklih pet godina na području Grada Pule broj **prometnih nesreća** bio je u prosjeku 393,2 godišnje uz tendenciju pada 2022.g. u odnosu na 2018.g. za 5,1%. Broj prometnih nesreća sa stradalim osobama je u padu (2022./2018.g. pad za 2,6%), kao i broj stradalih osoba (2022./2018.g. pad za 10,3%). U prosjeku godišnje u prometnim nesrećama strada 152,4 osoba, od čega u prosjeku godišnje 2,4 osoba pogine, 19,6 osoba zadobije teške i 130,4 lake tjelesne ozljede. U razdoblju 2018.-2022 bilo je prosječno godišnje evidentirano 393,2 prometnih nesreća što je za 44,5% manje u odnosu na prethodnu Sliku zdravlja (godišnji prosjek 2009.-2013. 708,8). U istom razdoblju bilo je prosječno godišnje evidentirano 129,6 prometnih nesreća sa stradalim osobama što je za 34,5% manje u odnosu na prethodnu Sliku zdravlja (godišnji prosjek 2009.-2013. 198,0).

Tablica 13. Prometne nesreće (2018. - 2022. godina)

	Broj prometnih nesreća	Broj PN sa stradalim osobama	% PN sa stradalim osobama	Broj stradalih osoba	Broj stradalih osoba po PN sa stradalim osobama
2018.	455	151	33,2	184	1,2
2019.	390	136	34,9	166	1,2
2020.	318	95	29,9	112	1,2
2021.	371	119	32,1	135	1,1
2022.	432	147	34,0	165	1,1
UKUPNO	1.966	648	33,0	762	1,2

Tablica 14. Posljedice prometnih nesreća (2018. – 2022. godina)

	Lake tjelesne ozljede	Teške tjelesne ozljede	Poginuli
2018.	164	14	6
2019.	140	24	2
2020.	98	13	1
2021.	115	18	2
2022.	135	29	1
UKUPNO	652	98	12

U promatranom petogodišnjem razdoblju ukupno je zabilježeno 56.501 prekršaja u prometu, 11.300,2 u prosjeku godišnje. U 2021. g. evidentiran je najveći broj prekršaja 11.975. Najčešći prekršaji zabilježeni u prometu, a koji se mogu dovesti u uzročno-posljedičnu svezu s prometnim nesrećama su **nepropisna brzina** (21,4% od ukupnog broja prekršaja) i **vožnje pod utjecajem alkohola** (7,5%).

Tablica 15. Prekršaji u prometu

	UKUPNO	Nepropisna brzina	Vožnja pod utjecajem alkohola
2018.	11.063	1.807	1.125
2019.	11.965	2.902	880
2020.	10.507	2.410	680
2021.	11.975	3.164	617
2022.	10.991	1.827	963
UKUPNO	56.501	12.110	4.265

Tijekom proteklih pet godina na području Grada Pule broj **požara** bio je u prosjeku 88,6 godišnje, najviše 2022.g. (131). Najčešće su požari bili na otvorenom prostoru (57 godišnje ili 64,3%), slijede građevinski objekti (23,4 godišnje ili 26,4%) i prometna sredstva (8 godišnje ili 9,0%).

Tablica 16. Požari

	UKUPNO	Na otvorenom	Na građevinskim objektima	Na prometnim sredstvima
2018.	70	42	22	5
2019.	60	29	24	7
2020.	85	54	21	10
2021.	97	63	25	9
2022.	131	97	25	9
UKUPNO	443	285	117	40

2.1.4. SOCIO-EKONOMSKI POKAZATELJI

Kao statistički pokazatelj stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave definiran je indeks razvijenosti i to Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18) i Uredbom o indeksu razvijenosti (NN 131/17). Za izračun indeksa razvijenosti koriste se prosječni dohodak po stanovniku, prosječni izvorni prihodi po stanovniku, prosječna stopa nezaposlenosti, opće kretanje stanovništva, stupanj obrazovanja stanovništva (tercijarno obrazovanje) i indeks starenja.

Indeks razvijenosti grada Pule, prema zadnjem izračunu iz 2018. g., iznosi 109,804, čime je Pula na 39. mjestu među jedinicama lokalne samouprave u RH.

U 2021. g. Proračunom Grada Pula - Pola ulagalo se u razvoj gospodarstva kroz aktivnosti poput: subvencija kamata na kredite mladih (500.000,00 kn), Programa poljoprivrede i ruralnog razvoja (170.000,00 kn), potpore razvoju gospodarstva (1.500.000,00 kn) i dr.

Proračunom Grada Pula - Pola za 2021. godinu pružane su pomoći zainteresiranim fizičkim osobama za samozapošljavanje i pravnim osobama za zapošljavanje i stručno usavršavanje radne snage. Također je dostupna mogućnost korištenja sredstava iz fondova EU u svrhu poticanja zaposlenosti.

Poduzetništvo Grada Pule ima pozitivne karakteristike i trendove. Prema podacima iz Provedbenog programa Grada Pula - Pola, u 2019. g. broj aktivnih poslovnih subjekata na 1.000 stanovnika bio je 54,4, dok je broj istih na površini Grada od 1 km² bio 57,3. Također, u razdoblju 2015.-2020. g. zabilježen je porast broja poduzeća te je u sudski registar više poslovnih subjekata upisano, nego što je izbrisano, čak i 2020. g. u jeku pandemije COVID-19.

Tablica 17. Ukupan broj poslovnih subjekata i broj poslovnih subjekata koji su upisani i brisani iz Sudskog registra u Gradu Puli od 2015. do 2020. godine

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Ukupan broj poslovnih subjekata	2.600	2.684	2.689	2.968	3.068	3.104
Broj poslovnih sub. upisanih u Sudski registar	285	392	390	316	346	210
Broj poslovnih sub. brisanih iz Sudskog registra	120	419	345	204	262	174

Izvor podataka: Provedbeni program Grada Pula - Pola (FINA, 2021)

Prema Obrtnom registru na dan 10. svibnja 2023. g. u Gradu Puli bilo je aktivno (u radu) 2.016 obrta.

Na području Grada Pule uspostavljene su četiri poduzetničke potporne institucije:

- ✓ Razvojna agencija Istarske županije – IDA
- ✓ Poduzetnički inkubator Izazov
- ✓ Tehnološki inkubator
- ✓ Centar za istraživanje materijala Istarske županije METRIS

IDA d.o.o. je osnovana od strane Istarske županije te svih njezinih gradova pa tako i Grada Pule. Aktivnosti IDA-e uključuju financijsku podršku poduzetnicima putem ciljano razvijenih kreditnih linija i jamstvenog fonda, razvoj poduzetničke infrastrukture (poduzetnički inkubatori i coworking centri, poduzetničke zone i klasteri), privlačenje i promociju investicija, pripremu i provedbu EU projekata održavanje edukacija za javni i privatni sektor, strateško planiranje, ulaganje u istraživanje, inovacije i razvoj putem osnovanog Centra za istraživanje materijala Istarske županije METRIS, IstraLab mreže te Centra za popularizaciju znanosti i inovacija Istarske županije te informiranje i savjetovanje poduzetnika i promocije poduzetništva u javnosti. Ostale tri institucije osnovane su od strane IDA-e. Poduzetnički inkubator Izazov nudi poslovni prostor za subvencionirano korištenje od strane novoosnovanih poduzeća u trajanju od šest mjeseci do tri godine, Tehnološki inkubator pruža potporu i pomoć tehnološki inovativnim start-up poduzećima u početnim fazama razvoja poduzeća, Centar kompetencije METRIS bavi se analizom metala i drugih čvrstih materijala te biološkog i ostalog prirodnog i umjetnog materijala te ostvaruje suradnju sa znanstvenim institucijama i gospodarstvenicima, pa inovativne ideje lakše pronalaze put ka komercijalizaciji, a industrijski problemi brzo dobiju rješenje.

Do 2023. godine u središtu Pule zaživjet će poduzetnički centar COWORKING PULA, jedan od strateških projekata Strategije razvoja urbanog područja Pula koji se financira putem ITU mehanizma. Cilj projekta je uspostava poduzetničkog centra s ciljem omogućavanja povoljnog okruženja za razvoj poduzetništva te jačanja poduzetničke klime na Urbanom području Pula.

Grad Pula - Pola je Odlukom o poticanju razvoja malog gospodarstva kroz dodjelu **potpora za razvoj poduzetništva** Grada Pule u 2021. godini „Potpore Pula 2021“ dodijelio 1.500.000,00 kuna potpora za razvoj poduzetništva kroz šest poticajnih mjera:

- mjera 1: potpore novoosnovanim tvrtkama - iznos potpore do 15.000,00 kuna – odobreno je 5 zahtjeva u iznosu od 72.679,68 kuna
- mjera 2: potpore za digitalizaciju poslovanja i digitalni marketing iznos potpore do 15.000,00 kuna - odobreno je 47 zahtjeva u iznosu od 678.273,58 kuna
- mjera 3: potpore za novo zapošljavanje i samozapošljavanje - iznos potpore od 5.000,00 do 20.000,00 kuna – odobreno je 5 zahtjeva u iznosu od 52.005,79 kuna
- mjera 4: subvencioniranje troškova polaganja stručnih i majstorskih ispita te edukacija zaposlenika - iznos potpore do 5.000,00 kuna - odobrena su 4 zahtjeva u iznosu od 14.925,00 kuna
- mjera 5: potpore za sufinanciranje nabave dugotrajne materijalne imovine - iznos potpore do 30.000,00 kuna - odobreno je 18 zahtjeva u iznosu od 349.725,87 kuna
- mjera 6: potpore za IT sektor - iznos potpore do 20.000,00 kuna - odobreno je 17 zahtjeva u iznosu od 332.390,08 kuna.

Odlukom o dodjeli potpora namijenjenih poticanju razvoja gospodarstva Pule u 2022. godini je također dodijeljeno ukupno 1,5 milijun kuna.

Potpore po mjerama:

Mjera 1 – Potpore novoosnovanim tvrtkama – odobreno je 13 zahtjeva u iznosu od 194.502,41 kuna.

Mjera 2 – Potpore za digitalizaciju poslovanja i digitalni marketing – odobreno je 57 zahtjeva u iznosu od 604.779,81 kuna.

Mjera 3 – Potpore za novo zapošljavanje i samozapošljavanje – odobren je 1 zahtjev u iznosu od 10.000,00 kuna.

Mjera 4 – Sufinanciranje troškova polaganja stručnih i majstorskih ispita te edukacija zaposlenika – odobreno je 7 zahtjeva u iznosu od 32.500,00 kuna.

Mjera 5 – Potpore za sufinanciranje nabave dugotrajne materijalne imovine – odobreno je 14 zahtjeva u iznosu od 278.100,85 kuna.

Mjera 6 – Potpore za IT sektor – odobrena su 23 zahtjeva u iznosu od 380.116,93 kuna

Grad Pula - Pola u cilju poticanja razvoja poljoprivrede u okviru Programa potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju Grada Pule - Pola za razdoblje od 2021. do 2023. godine dodjeljuje potpore u ukupnom iznosu od 510.000,00 kuna:

- Sufinanciranje nabave sadnog materijala - financijska sredstva u iznosu od 60.000,00kn – 20.000,00kn godišnje
- Subvencije troškova stručnog nadzora i sustava ocjenjivanja sukladnosti u ekološkoj proizvodnji - financijska sredstva u iznosu od 60.000,00kn – 20.000,00kn godišnje
- Subvencija za edukaciju i stručno osposobljavanje za rad na poljoprivrednom gospodarstvu - financijska sredstva u iznosu od 60.000,00kn – 20.000,00kn godišnje
- Potpora projektu Izravna prodaja poljoprivrednih proizvoda putem interneta - financijska sredstva u iznosu od 60.000,00kn – 20.000,00kn godišnje
- Tekuća potpora za sufinanciranje manifestacija koje doprinose promicanju poljoprivredne proizvodnje - financijska sredstva u iznosu od 120.000,00kn – 40.000,00kn godišnje
- Tekuća donacija za sufinanciranje dijela troškova aktivnosti OPGa, udruga i poljoprivredne zadruge - financijska sredstva u iznosu od 90.000,00kn – 30.000,00kn godišnje
- Tekuća donacija za Fond za razvoj poljoprivrede i agroturizma Istre - financijska sredstva u iznosu od 60.000,00kn – 20.000,00kn godišnje

Strateško planiranje i razvoj Grada Pule u razdoblju 2021.-2025. temeljit će se na postavljenom strateškom okviru koji je definiran kroz devet prioriteta:

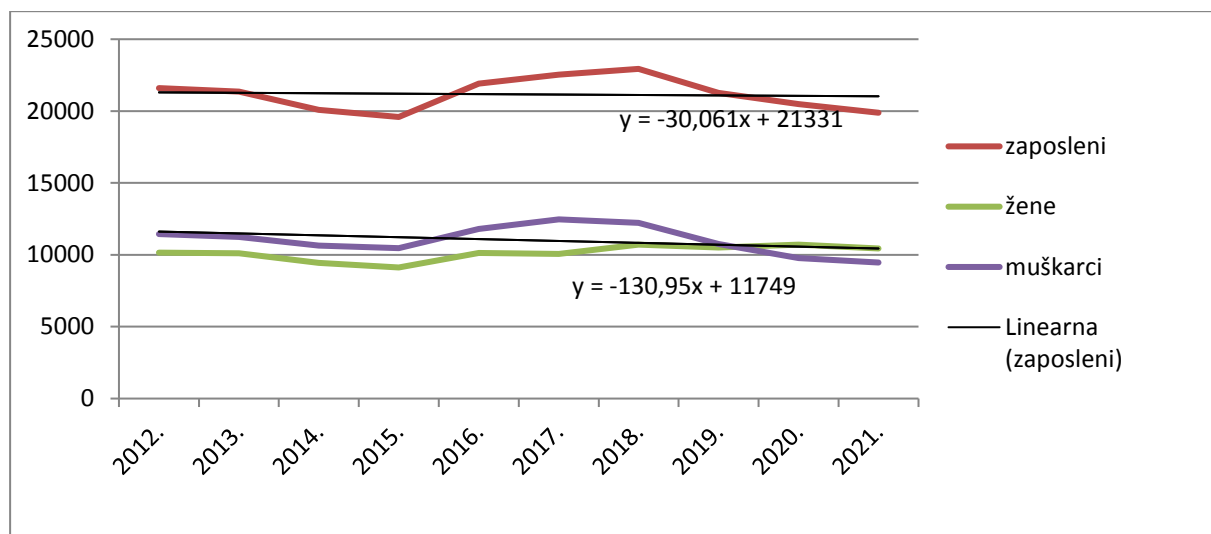
1. Grad znanja i inovacija
2. Grad kulture
3. Uključiv i digitalan grad
4. "Zero-waste and circular society"
5. Zeleni urbani prostor
6. Otpornost na rizike i klimatske promjene
7. Zelena urbana mobilnost
8. Redistribucija prometnih tokova
9. Inovativna transformacija gospodarstva 21. stoljeća

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, **broj zaposlenih u pravnim osobama** u Puli u razdoblju 2012.-2021. g. bilježi pad. Broj zaposlenih u pravnim osobama je s 21.609 (2012.) pao na 19.590 (2015.), nakon čega je rastao do 22.936 (2018g.) pa ponovo pao na 19.895 (2021.) (nisu obuhvaćeni zaposleni u djelatnosti obrta i slobodnih profesija i osobe koje svoju aktivnost obavljaju na individualnim poljoprivrednim gospodarstvima). Žene 2021.g. čine 52,4% zaposlenih u pravnim osobama. Posebno je naglašen pad zaposlenih muškaraca u pravnim

osobama s najviših 12.460 (2017.g.) na 9.464 (2021.g.). Državni zavod za statistiku ne objavljuje podatke o broju zaposlenih u obrtu za gradove i općine.

Slika 12. Zaposleni u pravnim osobama po spolu (stanje 31. ožujka)

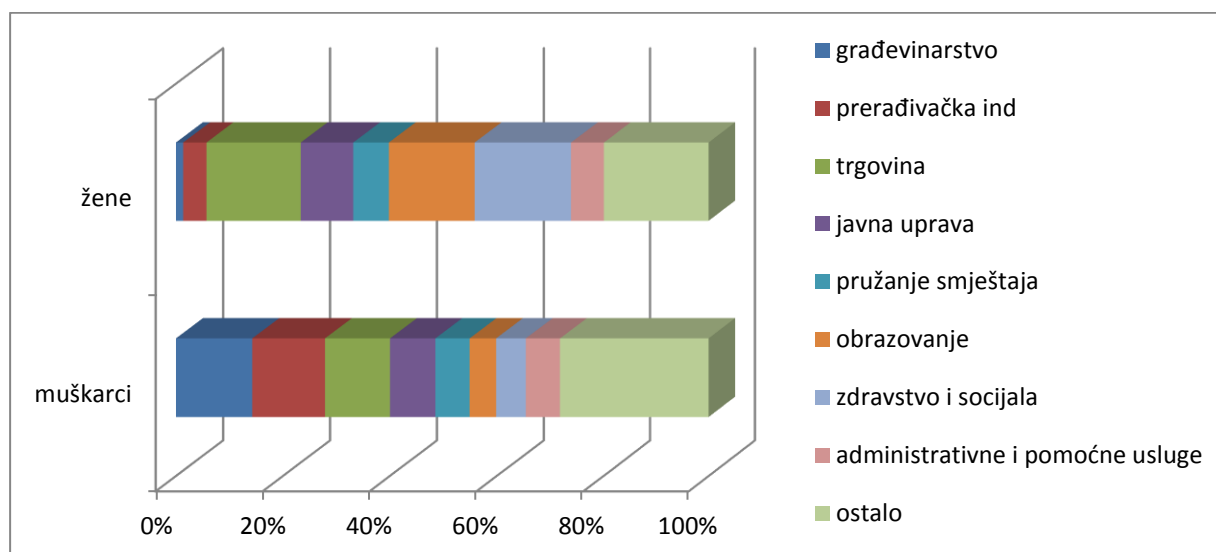
Izvor: DZS

U 2021.g. u Puli je prema DZS-u najviše zaposlenih u pravnim osobama bilo u trgovini na veliko i malo; popravku motornih vozila i motora (2.991 ili 15,0%), zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi (2.405 ili 12,1%), obrazovanju (2.144 ili 10,8%), javnoj upravi i obrani; obveznom socijalnom osiguranju (1.827 ili 9,2%) te prerađivačkoj industriji (1.741 ili 8,8%) odnosno u ovih pet djelatnosti ukupno ima 55,9% zaposlenih. U 2012.g. najviše zaposlenih bilo je u prerađivačkoj industriji (5.110 ili 23,6%), te je u razdoblju od devet godina broj zaposlenih u ovoj djelatnosti pao za 3.369 ili za 65,9%.

Muškarci su najčešće zaposleni u građevinarstvu (1.351 ili 14,3%), prerađivačkoj industriji (1.288 ili 13,6%), trgovini na veliko i malo; popravku motornih vozila i motora (1.150 ili 12,2%), javnoj upravi i obrani; obveznom socijalnom osiguranju (804 ili 8,5%) te djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (606 ili 6,4%) odnosno u ovih pet djelatnosti ukupno je 55,0% zaposlenih muškaraca. Broj zaposlenih muškaraca u prerađivačkoj industriji pao je s 4.114 (2017.) na 1.288 (2021.), odnosno za 2.826 osoba ili za 68,7%.

Žene su najčešće zaposlene u zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi (1.879 ili 18,0%), trgovini na veliko i malo; popravku motornih vozila i motora (1.841 ili 17,6%), obrazovanju (1.674 ili 16,0%), javnoj upravi i obrani; obveznom socijalnom osiguranju (1.023 ili 9,8%) te djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (696 ili 6,7%) odnosno u ovih pet djelatnosti ukupno je 68,1% zaposlenih žena.

Slika 13. Najčešće djelatnosti zaposlenih u pravnim osobama po spolu (31.ožujka 2021.)

Izvor:DZS

Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) na dan 31. prosinca 2022. godine u gradu Puli kao gradu/općini rada zabilježeno je 30.378 osiguranika po različitim osnovama osiguranja, od čega je 48,4% osiguranih žena.

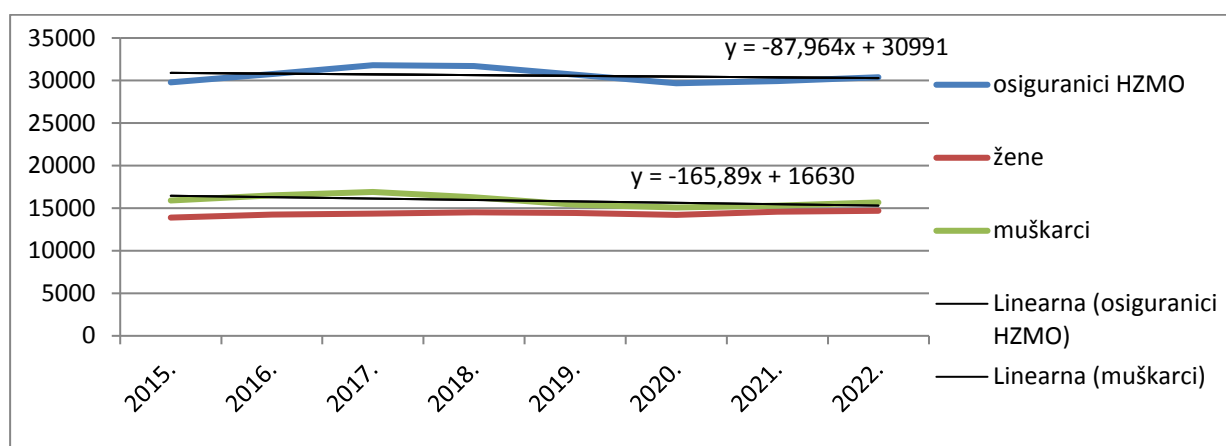
Broj osiguranika HZMO je u 2022. u odnosu na 2017. (kada ih je bilo najviše) manji za 2,8%, a u 2022. u odnosu na 2021. porastao za 1,7%. Istovremeno broj osiguranika muškaraca je u 2022.g. u odnosu na 2017.g. manji za 7,2%.

Tablica 18. Osiguranici HZMO u gradu Puli od 2015. do 2022. godine (31.prosinac)

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Broj osiguranika	29.792	30.766	31.264	30.796	29.857	29.309	29.882	30.378
Muškarci	15.896	16.523	16.907	16.269	15.406	15.085	15.300	15.683
Žene	13.896	14.243	14.357	14.527	14.451	14.224	14.582	14.695

Izvor:HZMO

Slika 14. Osiguranici HZMO po spolu 2015.-2022. (31.prosinac)

Izvor:HZMO

Najviše osiguranika, njih 25.646 ili 84,4% osigurano je po osnovi rada kod pravnih osoba, slijede obrtnici (2.011 ili 6,6%) i radnici kod fizičkih osoba (1.939 ili 6,4%). Broj osoba osiguranih po osnovi samostalnih profesionalnih djelatnosti je 425 ili 1,4%, 239 ili 0,8% osoba je osigurano prema osnovi produženog osiguranja, dok je poljoprivrednika 118 ili 0,4%. Najviše žena je osigurano po osnovi rada kod pravnih osoba (86,0%), rada kod fizičkih osoba (7,0%) i kod obrtnika (4,8%). Muškarci su također najčešće osigurani na osnovi rada kod pravnih osoba (83,0%), a za razliku od žena na drugom mjestu je rad kod obrtnika (8,3%) te kod fizičkih osoba (5,8%).

Tablica 19. Osiguranici HZMO u gradu Puli 2022. godine prema osnovama osiguranja (stanje 31. prosinca)

	Ukupno	%	Muškarci	%	Žene	%
Ukupno	30.378	100,0	15.683	100,0	14.695	100,0
Radnici kod pravnih osoba	25.646	84,4	13.010	83,0	12.636	86,0
Obrtnici	2.011	6,6	1.303	8,3	708	4,8
Poljoprivrednici	118	0,4	71	0,5	47	0,3
Samostalne profesionalne djelatnosti	425	1,4	256	1,6	169	1,2
Radnici kod fizičkih osoba	1.939	6,4	916	5,8	1.023	7,0
Osiguranici - produženo osiguranje	239	0,8	127	0,8	112	0,8

Izvor:HZMO

Prema podacima HZZ-a, u gradu Puli u 2022. godini evidentirano je **u prosjeku 1.075 nezaposlenih osoba**, od toga 48,6% žena (u IŽ žene čine 53,2% nezaposlenih). Nezaposleni u Puli čine 35,6% nezaposlenih u Istarskoj županiji (3.016). U 2022.g. u odnosu na lani bilježi se smanjenje prosječne nezaposlenosti za 33,2%. Nezaposlenih osoba do 24 godina ima 103 (9,6%). Udio stručnih osoba tj. onih koji imaju završeno srednje, više ili visoko obrazovanje bio je 79,4% (IŽ 78,7%). Više od četvrtine (26,9%) nezaposleno je dulje od jedne godine (36,3% muškaraca, 16,9% žena). Nezaposlenih osoba s invaliditetom bilo je 52 (30 muškaraca i 22 žena).

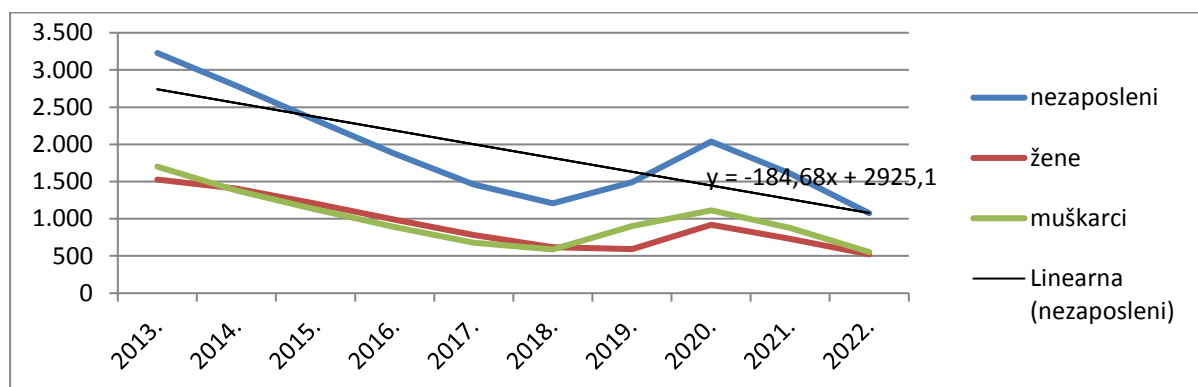
Tablica 20. Prosječan broj nezaposlenih u gradu Puli 2017. - 2022. godine

	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Ukupno	1.460	1.206	1.491	2.036	1.609	1.075
- Od toga žene	781	616	591	921	731	522
%	53,5	51,1	39,6	45,3	45,4	48,6
- Osobe do 24 g.	164	138	118	193	172	103
%	11,2	11,5	7,9	9,5	10,7	9,6
- Stručne osobe	1.134	930	1.182	1.629	1.290	854
%	77,7	77,1	79,3	80,0	80,2	79,4
- Osobe s invaliditetom	56	47	51	57	61	52
- od toga žene	27	19	18	20	21	22

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

U promatranih deset godina vidljiv je pad nezaposlenosti u Puli. Pad je bilježen do 2018.g. kada je bilo samo 1.206 nezaposlenih, nakon čega broj nezaposlenih raste da bi 2020.g. iznosio 2.036 (porast za 68,8%), a od 2021.g. ponovo je u padu da bi 2022.g. bio najniži (1.075). Broj nezaposlenih 2022.g. smanjen je za 66,7% u odnosu na 2013.g.

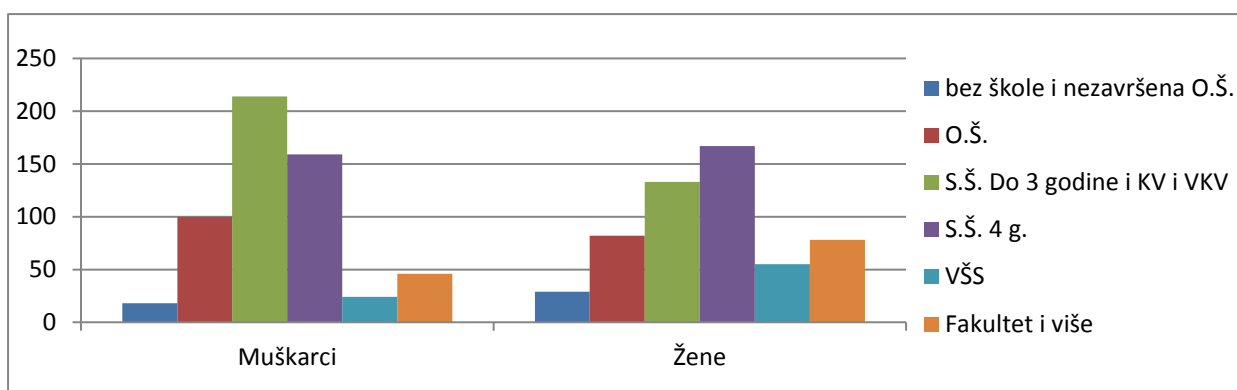
Slika 15. Nezaposleni u gradu Puli po spolu 2013.-2022. (godišnji prosjek)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

U prosincu 2022. godine u Puli (grad stanovanja) bilo je 1.159 nezaposlenih (587 ili 50,6% muškaraca i 572 ili 49,4% žena). **Stručna radna snaga (KV, VKV, SSS, VŠS i VSS) čini 80,2% ukupne nezaposlenosti (kod žena 80,6%, a kod muškaraca 79,9%). Među nezaposlenima ženama najviše ima srednju školu u trajanju od 4 godine i više (29,2%), srednju školu u trajanju do 3 godine ili školu za KV i VKV radnike (23,3%), završenu osnovnu školu (14,3%), završeni fakultet, akademiju, magisterij i doktorat (13,6%), prvi stupanj fakulteta, stručni studij i višu školu (9,6%), odnosno 29 nezaposlenih žena (5,1%) bez završene osnovne škole. Među nezaposlenim muškarcima najviše je onih sa srednjom školom u trajanju do 3 godine i školu za KV i VKV radnike (36,5%), srednjom školom u trajanju od 4 godine i više (27,1%), završenom osnovnom školom (17,0%), fakultetom (7,8%), prvi stupanj fakulteta, stručni studij i višu školu (4,1%), odnosno 18 nezaposlenih muškaraca (3,1%) bez završene osnovne škole.**

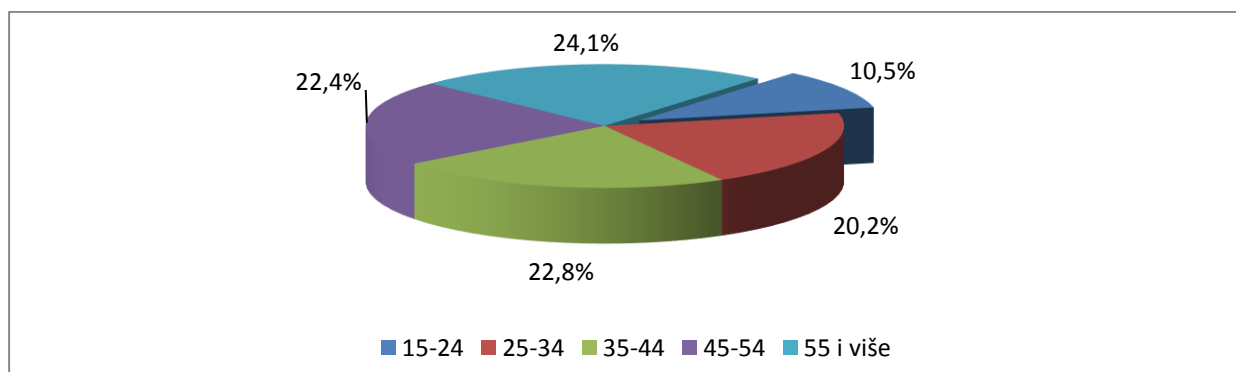
Slika 16. Nezaposleni u Puli na dan 31.12.2022. g. prema razini obrazovanja i spolu

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

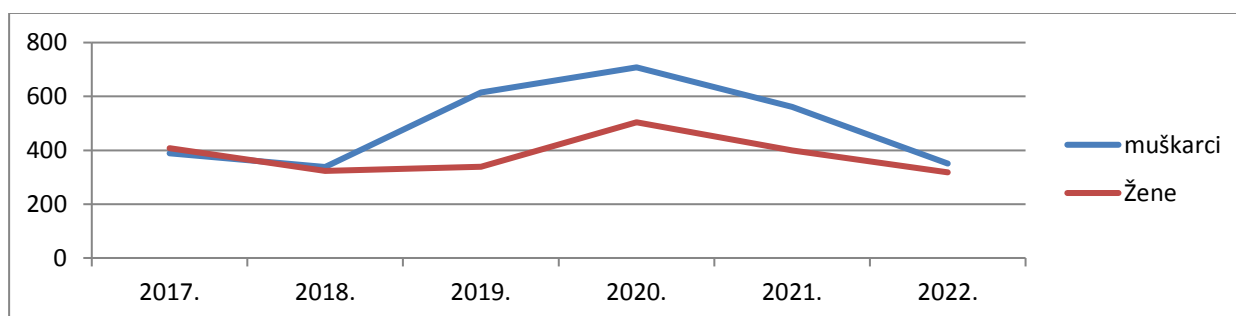
Najviše evidentiranih nezaposlenih u gradu Puli u prosincu 2022. godine bilo je **u dobi 55 i više (24,1%)**, slijede 35-44 godina (22,8%), 45-54 godina (22,4%), 25-34 godina (20,2%), a najmanje je nezaposlenih u dobi 15-24 godina (10,5%). **U starijoj dobnoj skupini (iznad 45 godina) ima 539 nezaposlenih odnosno 46,5% nezaposlenih.** Gledano po spolu **u dobi iznad 45 godina** ima 251 nezaposlenih žena i 288 nezaposlenih muškaraca što znači **43,9% nezaposlenih žena odnosno 49,1% nezaposlenih muškaraca.**

Slika 17. Nezaposleni u Puli u prosincu 2022. godine po dobi

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Slika 18. Nezaposleni u Puli u dobi 40 i više godina 2017.-2022. po spolu

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Prema podacima **Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje** na dan 31. prosinca 2022. godine u Gradu Puli ukupno je 16.772 korisnika mirovina, za **1,2% manje nego 2021.g.** Prosječna mirovina (ZOMO neto mirovina (uključeni korisnici prema međunarodnim ugovorima) iznosi **3.531,12 kuna**, za 8,1% više nego 2021.godine. **HZMO** ne objavljuje podatke o korisnicima mirovina po spolu.

Tablica 21. Broj korisnika mirovina u Gradu Puli od 2019. do 2022. godine za prosinac (isplata u siječnju) te prosječna mirovina

	2019.	2020.	2021.	2022.
Broj korisnika	17.153	17.146	16.973	16.772
Prosječna mirovina*	...	3.173,92	3.267,41	3.531,12

* Prosječna ZOMO neto mirovina (uključeni korisnici prema međunarodnim ugovorima)
Izvor:HZMO

Prema podacima Centra za socijalnu skrb Pula na Puljštini u 2021. godini ima 666 **korisnika zajamčene minimalne naknade** ili 0,8% stanovništva (2013.g. bilo je 821 korisnika pomoći za uzdržavanje). Prema spolu korisnici su raspodjeljeni ravnomjerno (50,0% korisnika su muškog odnosno ženskog spola). Korisnici su najčešće članovi obitelji (50,9%), dok 49,1% čine samci. Djeca čine gotovo četvrtinu (22,8%) korisnika naknade. Po radnom statusu najčešće su nesposobni za rad (38,9%), dijete i učenik (28,1%), nezaposleni (19,1%) i odrasle potpuno radno nesposobne osobe (koje nisu umirovljenik) (12,5%). Također 643 (**96,5%**) korisnika zajamčene minimalne naknade **bile su bez ikakvih prihoda**.

Tablica 22. Korisnici zajamčene minimalne naknade na Puljštini

	Broj	%	Ženske osobe
Broj korisnika zajamčene minimalne naknade	666	100,0	333
<i>samci</i>	327	49,1	107
<i>članovi obitelji:</i>	339	50,9	226
- samohrani roditelj	9	1,4	7
- odrasla osoba	178	77,2	133
- dijete	152	22,8	86
Broj korisnika zajamčene minimalne naknade prema dobi	666	100,0	333
<i>0-19 g.</i>	187	28,1	87
<i>20-64 g.</i>	467	70,1	241
<i>65 i više g.</i>	12	1,8	5
Broj korisnika zajamčene minimalne naknade prema radnom statusu	666	100,0	333
<i>nezaposlen</i>	127	19,1	70
<i>umirovljenik</i>	10	1,5	3
<i>djeca i mladež do završetka redovitog školovanja</i>	187	28,1	87
<i>nesposoban za rad</i>	259	38,9	121
<i>odrasla potpuno radno nesposobna osoba (koja nije umirovljenik)</i>	83	12,5	52
Broj korisnika zajamčene minimalne naknade prema vrsti prihoda	666	100,0	333
<i>bez prihoda</i>	643	96,5	
<i>porodiljne naknade</i>	9	1,4	
<i>mirovinsko osiguranje</i>	7	1,1	
<i>obveza uzdržavanja</i>	4	0,6	
<i>drugi izvori</i>	3	0,5	

Izvor: Centar za socijalnu skrb Pula

U 2021.g. bilo je 1.801 korisnika doplatka za pomoć i njegu (2013.g. 939), od toga 52,6% su ženske osobe, a 52,4% korisnika su starije dobi (iznad 65 godina).

Korisnika osobne invalidnine bilo je 522 (2013.g. 381), većinom muške osobe (54,6%), a 59,2% korisnika su osobe u radnoaktivnoj dobi (20-64 g.).

Korisnika pomoći i njege u kući bilo je 16 (2013.g. 10), od toga polovina (8) ženskih osoba, većinom (10) u dobi 40-64 g. odine.

Tablica 23. Korisnici doplatka za pomoć i njegu, osobne invalidnine i pomoći u kući na Puljštini

	Broj	%	Ženske osobe
Korisnici doplatka za pomoć i njegu prema dobi	1.801	100,0	948
0-19 g.	169	9,4	62
20-64 g.	688	38,2	338
65 i više g.	944	52,4	548
Korisnici osobne invalidnine	522	100,0	237
0-19 g.	147	28,2	50
20-64 g.	309	59,2	142
65 i više g.	66	12,6	45
Korisnici pomoći u kući prema dobi	16	100,0	8
40-64 g.	10	62,5	8
65 i više g.	6	37,5	-
Korisnici pomoći u kući prema vrstama pomoći	23		12
-organiziranje prehrane	8		5
-obavljanje kućnih poslova	8		3
-održavanje osobne higijene	7		4

Izvor: Centar za socijalnu skrb Pula

Preko Centra za socijalnu skrb ostvareni su i drugi oblici materijalne pomoći:

- 2.120 **jednokratnih naknada** (1.654 u novcu i 466 naravi) zbog rođenja ili školovanja djeteta (15), zbog bolesti ili smrti člana obitelji (336), zbog elementarne nepogode (81), zbog nabave osnovnih predmeta u kućanstvu (927), zbog nabave nužne odjeće i obuće (301), za kupnju obveznih školskih udžbenika (smješteni u udomiteljsku obitelj) (6), radi naknade troškova prijevoza (korisnici privremenog smještaja u kriznim situacijama) (14), za pogrebne troškove korisnika zajamčene minimalne naknade (15), ostalo (479); broj korisnika jednokratnih naknada bio je 1.075
- 172 naknada za osobne potrebe korisnika smještaja: 149 za korisnike smještaja i 23 za korisnike organiziranog stanovanja;
- 14 korisnika **naknada do zaposlenja** osobama s invaliditetom;
- 75 korisnika **statusa njegovatelja (5) ili roditelja njegovatelja (70)**;
- 872 **naknada za ugroženog kupca energenata**;
- 1 **naknada za troškove stambenog zbrinjavanja ovršenika**.

Na području Puljštine evidentirano je 45 **beskućnika** (35 muškog i 10 ženskog spola), svi odrasle dobi (20-64 g.), većina (29) su neoženjeni/neudani, 17 ima probleme ovisnosti i 16 psihičke teškoće, 31 je nezaposleno-radno sposobno, 14 je nezaposleno-radno nesposobno, 40 nema sredstava kojima može podmiriti troškove stanovanja, 36 bez prihoda. U Prihvatilištu za beskućnike Pula (osnivači Grad Pula - Pola i Istarska županija) smješteno je 13 beskućnika Puljštine, 24 je u poludnevnom boravku, a 26 su korisnici pučke kuhinje, 23 su korisnici zajamčene minimalne naknade, a 44 korisnici jednokratnih naknada. CZSS Pula navodi da

pučka kuhinja (osnivač Grad Pula - Pola) prosječno dnevno podijeli 81 obrok (ručkova) za socijalno ugrožene osobe.

Grad Pula - Pola osigurava višu razinu prava od one utvrđene Zakonom o socijalnoj skrbi za svoje građane provedbom Socijalnog programa i Odluke o socijalnoj skrbi Grada Pula. Grad također prati i sufinancira rad udruga i ustanova socijalne skrbi i zdravlja.

U 2022. g. najpotrebitijim građanima Socijalnim programom Grada Pula - Pola osigurani su razni oblici pomoći.

Tablica 24. Vrste pomoći socijalnog programa prema Odluci o socijalnoj skrbi Grada Pule na 31.12.2022.godine

	OBLICI SKRBI /socijalna zaštita/	Broj korisnika
1.	Novorođenačka potpora	180
2.	Pomoć u naravi za prehranu djece do 1 godine	3
3.	Subvencija učešća u cijeni programa predškolskog odgoja	686
4.	Subvencija učešća u cijeni školske marande	598
5.	Subvencija učešća u cijeni produženog boravka u osnovnim školama	236
6.	Subvencija nabave školskih udžbenika	117
7.	Novčana potpora studentima	11
8.	Naknada za troškove stanovanja:	
	8.1. Naknada za troškove stanovanja- mjesečno	341
	8.2. Jednokratna naknada za troškove stanovanja	65
	8.3. Subvencija povlaštene cijene vode socijalno ugroženih građana	161
	8.4. Subvencija usluge sakupljanja komunalnog otpada korisnicima zajamčene minimalne naknade	70
	8.5. Naknade za troškove ogrjeva	280
9.	Prehrana u pučkoj kuhinji	105
	Usluga pomoći u kući:	
10.	1. Subvencija dostave jednog obroka dnevno	80
	2. Pomoć u kući	13
11.	Subvencija vozne karte u javnom gradskom prijevozu	102
12.	Dopunska materijalna zaštita vojnih i civilnih invalida rata, učesnika rata i članova njihovih obitelji	2
13.	Pomoć umirovljenicima	600
14.	Energetski dodatak	572
15.	Pomoć u naravi umirovljenicima - poklon bon (Božić)	630
16.	Jednokratna naknada za pogrebne troškove	14
17.	Privremeni smještaj beskućnika u prihvatilište	22
18.	Dnevni boravak Prihvatilište za beskućnike	48
19.	Socijalno stanovanje	24
	UKUPNO	4.960

Izvor: Grad Pula - Pola, Upravni odjel za društvene djelatnosti

2.1.5. STANJE OKOLIŠA

Prema prvim rezultatima Popisa 2021. u Puli ima 31.194 stambenih jedinica i 28.524 stanova za stalno stanovanje (Popis 2011.g. 27.681), što znači da ih sada ima 843 ili 3,0% više.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2020.g. u Puli je završeno 156 stanova, a u 2021.g. 353.

Stanovi u vlasništvu Grada Pula - Pola dodjeljuju se temeljem liste prvenstva Odluke o davanju stanova u najam, te dodatne bodove mogu ostvariti obitelji s malodobnom djecom, samohrani roditelji i roditelji s djecom na redovnom školovanju. Utvrđena je konačna Lista prvenstva za davanje stanova u najam za razdoblje od 2022. do 2026. godine, primjenjuje se od 1. rujna 2022. godine.

U 2022.g. raspisan je javni poziv za podnošenje zahtjeva za sufinanciranje kamate temeljem stambenog kredita za kupnju prve nekretnine i za poboljšanje stambenih uvjeta (dogradnja/nadogradnja) nekretnine na području grada Pule. Također je raspisan javni poziv za prikupljanje zahtjeva za kupnju stanova iz Programa društveno poticane stanogradnje (POS) na području Grada Pule-Pola radi utvrđivanja Liste reda prvenstva.

Putem javnog poziva prikupljene su prijave za sufinanciranje radova obnove pročelja na području grada Pule, za građevine koje zadovoljavaju propisane uvjete, a čija je obnova od važnosti za očuvanje graditeljskog i arhitektonskog identiteta grada. Prijave koje se odnose na građevine smještene u području zaštićene kulturno-povijesne cjeline (što uključuje Zonu prioriteta 1), kao i građevine smještene u Zoni prioriteta 2 sufinanciraju se direktno iz Programa obnove pročelja građevina (u daljnjem tekstu Program). Za građevine smještene unutar granica Grada a izvan prethodno navedenih područja, mogućnost sufinanciranja iz Programa utvrđuje se mišljenjem Stručnog povjerenstva. Za obnovu fasada iz projekta **Dolcevita** Grad Pula - Pola je ugovorio svih 3,7 milijuna kuna za 2022.godinu (16 uspješno potpisanih ugovora o sufinanciranju).

Grad Pula - Pola objavio je krajem 2021. godine Javni poziv za dostavu prijava za sufinanciranje zamjene krovnih pokrova koji sadrže azbest i zbrinjavanja azbestnih ploča s lokacija na području grada Pule. Zamjenu krovnog pokrova koji sadrži azbest Grad Pula - Pola će sufinancirati bespovratnim novčanim sredstvima u iznosu od 100,00 kn/m² uklonjenog i zamijenjenog azbestnog krovnog pokrova, do maksimalno 10.000,00 kuna po prijavi te u iznosu od 2,5 kn/kg za zbrinjavanje (odvoz) azbestnih ploča, do maksimalno 5.000,00 kuna po prijavi.

Provedeno je Savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o Prijedlogu odluke o provođenju i sufinanciranju mjera energetske učinkovitosti na području grada Pule.

Mjere koje će se sufinancirati su slijedeće:

- nabava novih kućanskih uređaja (hladnjaka, hladnjaka s ledenicom, ledenica, perilica posuđa, perilica rublja i sušilica rublja) najviših energetske razreda A, B ili C,
- nabava novih električnih vozila (električni bicikli, vozila kategorije L1 – mopedi, vozila kategorije L3 –motocikli),
- usluga izrade glavnog projekta za solarnu elektranu u mrežnom radu za obiteljske kuće,
- nabava novih fotonaponskih sunčanih modula.

Ovim mjerama Grad Pula - Pola utječe na smanjenje potrošnje energije iz neobnovljivih izvora, smanjenje emisija stakleničkih plinova, a potiče korištenje solarne energije, kao obnovljivog izvora energije.

Mjerne postaje za **praćenje kvalitete zraka** u gradu Puli u 2022. godini bile su:

- dvije postaje s ručnim posluživanjem uređaja (Veli Vrh, Ulica J. Rakovca) - prati se kvaliteta zraka u naseljima, gradske pozadinske postaje, smještene unutar trajno izgrađenog područja i prate zagađenja koje su rezultat sveukupnih djelatnosti na promatranom području te utjecaj prometa, mjerne postaje s dugogodišnjim nizovima podataka - NZZJZIŽ prati sumpordioksid, dim, sediment (taložna tvar) i dušikdioksid
- jedna mjerna postaja za praćenje kvalitete zraka (Fižela) - NZZJZIŽ prati samo ukupno taloženje (UTT) i *sadržaj ispitivanih metala u ukupnoj taložnoj tvari* (TM u TT)
- dvije automatske mjerne postaje – 1. Fižela: opći program monitoringa – pozadinska prigradska postaja, dio Državne mreže za trajno praćenje kvalitete zraka, koristi se za potrebe godišnjeg izvješća o kvaliteti zraka i za uzajamnu razmjenu informacija i izvješćivanja o kvaliteti zraka između Agencije za zaštitu okoliša i Europske komisije – DHMZ prati dušikov dioksid i ozon; 2. ŽCGO Kaštijun - unutar granica posjeda ŽCGO Kaštijun - omogućuje mjerenje mogućih utjecaja ŽCGO na kvalitetu zraka u Gradu Puli i okolnim naseljima – mjerenja provodi Ekonerg, ovlaštenu laboratorij - prate se dušikov dioksid, lebdeće čestice (PM_{2,5}, PM₁₀), sumporovodik te, kako bi se ocijenio utjecaj na kvalitetu življenja – dodijavanje mirisom, amonijak i organski sumporovi spojevi - merkaptani.

Uzimajući u obzir sve rezultate mjerenja razina onečišćujućih tvari u zraku u 2022. godini, kao i rezultate mjerenja u posljednjih pet godina i primjenjujući kriterije iz zakonskih i normativnih akata RH Hrvatske možemo evaluirati kvalitetu zraka koja se prati na području Pule po pojedinom zagađivalu:

- obzirom na *sumporov dioksid, dušikov dioksid, lebdeće čestice (PM_{2,5}, PM₁₀), ugljikov monoksid, sumporovodik, količinu ukupne taložne tvari i sadržaj ispitivanih metala u ukupnoj taložnoj tvari* na praćenom području grada Pule kvaliteta zraka je **prve kategorije** - čist ili neznatno onečišćen zrak: nisu prekoračene granične vrijednosti (GV);
- *prizemni ozon* - na praćenom području grada Pule kvaliteta zraka je **druge kategorije** - onečišćen zrak: prekoračene su GV i ciljne vrijednosti za prizemni ozon, očekivano s obzirom na prirodna obilježja promatranog područja. Prizemni ozon, za razliku od primarnih onečišćujućih tvari, koje se emitiraju izravno u zrak, ne ispušta se izravno u atmosferu, njegovo nastajanje je rezultat složenih kemijskih reakcija potaknutih sunčevim zračenjem, i na njega utječu primarne emisije njegovih prekursora (dušikovi oksidi, hlapivi organski spojevi, ugljikov monoksid i slično) kao i sunčeva insolacija. Visoke vrijednosti ozona mjerene su i u područjima značajno opterećenim njegovim prekursorima (urbane i industrijske sredine), ali i u područjima neopterećenim emisijama (pozadinske i ruralne postaje), a posebno u priobalju gdje je intenzitet sunčevog zračenja visok, što je uočeno i u Puli. Ti rezultati ukazuju na problem koji prelazi regionalne granice i postaje globalnim problemom kao i na značajan utjecaj prekograničnog transporta.

U 2022. godini na mjernoj postaji ŽCGO Kaštijun s obzirom na koncentracije dušikovog dioksida i lebdećih čestica (PM_{2,5}) zrak je **prve kategorije** - čist ili neznatno onečišćen zrak: nisu prekoračene granične vrijednosti (GV); dok je obzirom na koncentracije lebdećih čestica (PM₁₀) kvaliteta zraka **druge kategorije** - onečišćen zrak: prekoračene su granične vrijednosti za mjerne srednje 24 satne vrijednosti i premašen je dozvoljen broj prekoračenja (od 35 puta). Utvrđenom prekoračenju može se pripisati kao glavni uzrok radovi

na sanaciji i zatvaranju odlagališta otpada „Kaštijun“ koje je izvedeno u samoj blizini mjerne postaje. Promatrana situacija ukazuje na potrebu planiranja zaštitnih mjera za smanjivanje iznenadnih onečišćenja koja se mogu javiti kod izvođenja građevinskih radova većeg intenziteta, kao i pojačan nadzor kod same provedbe radova.

Tablica 25. Kategorija zraka prema razinama onečišćenosti pojedinom tvari na mjernim postajama grada Pule u 2022. godini

Mjerna mreža	Mjerna postaja	Onečišćujuća tvar							
		SO ₂	NO/NO ₂	CO	O ₃	PM _{2,5}	PM ₁₀	UTT	TM u UTT
Grad Pula	02 Veli Vrh	I KAT.	I KAT.	-	-	-	-	-	-
	05 Ulica J.Rakovca	I KAT.	I KAT.	-	-	-	-	-	-
	14 Fižela A.P.	-	-	-	-	-	-	I KAT.	I KAT.
	Fižela Pula	-	I KAT.	-	II KAT.	-	-	-	-
ŽCGO Kaštijun	Kaštijun		I KAT.	-	-	I KAT.	II KAT.	-	-

Tablica 26. Kategorija zraka prema razinama onečišćenosti pojedinom tvari na mornoj postaji Kaštijun u 2021. i 2022. godini s obzirom na kvalitetu življenja (dodijavanje mirisom)

Godina	Mjerna postaja	Onečišćujuća tvar		
		H ₂ S	NH ₃	merkaptani
2022	Kaštijun	I KAT.	I KAT.	I KAT.
2021	Kaštijun	I KAT.	I KAT.	I KAT.

U razdoblju 2013.-2022g. obzirom na:

- sumporov dioksid, dušikov dioksid, lebdeće čestice (PM_{2,5}, PM₁₀), ugljikov monoksid, sumporovodik, količinu ukupne taložne tvari i sadržaj ispitivanih metala u ukupnoj taložnoj tvari na praćenom području grada Pule kvaliteta zraka je bila **prve kategorije** - čist ili neznatno onečišćen zrak: nisu prekoračene granične vrijednosti (GV);
- prizemni ozon - na praćenom području grada Pule kvaliteta zraka je bila **druge kategorije** - onečišćen zrak: prekoračene su GV i ciljne vrijednosti za prizemni ozon.

Tablica 27. Kategorija zraka prema razinama onečišćenosti pojedinom tvari na mjernim postajama (ukupno) grada Pule 2012.-2021. godine

God	Br. postaja	SO ₂	NO/NO ₂	CO	O ₃	PM 2,5	PM 10	UTT	TM u UTT
2022	4	I KAT.	I KAT.		II KAT.			I KAT.	I KAT.
2021	4	I KAT.	I KAT.	-	II KAT.	-	-	I KAT.	I KAT.
2020	4	I KAT.	I KAT.	-	II KAT.	-	-	I KAT.	I KAT.
2019	4	I KAT.	I KAT.	-	II KAT.	-	-	I KAT.	I KAT.
2018	4	I KAT.	I KAT.	-	II KAT.	-	-	I KAT.	I KAT.
2017	4	I KAT.	I KAT.	-	II KAT.	-	-	I KAT.	I KAT.
2016	4	I KAT.	I KAT.	-	II KAT.	-	-	I KAT.	I KAT.
2015	4	I KAT.	I KAT.	-	II KAT.	-	-	I KAT.	I KAT.
2014	10	I KAT.	I KAT.	-	-	-	-	I KAT.	I KAT.
2013	10	I KAT.	I KAT.	-	-	-	-	I KAT.	I KAT.

Napomena: u broj postaja nije uračunat ŽCGO Kaštijun

Nastavni zavod za javno zdravstvo Istarske županije je tijekom 2020. i 2021. godine proveo **Program praćenja utjecaja na zdravlje mještana u blizini zone gospodarenja otpadom Kaštijun** u suradnji sa NZJZ Primorsko – goranske županije i Medicinskim fakultetom u Rijeci. Ispitivano područje grada Pule u blizini zone Kaštijun bio je Valdebek. Praćenje ekoloških i humanih bioloških pokazatelja nije pokazalo direktnu poveznicu između okolišnih čimbenika i zdravlja ispitanika sa područja ŽCGO Kaštijun. Olfaktometrijska mjerenja nisu pokazala pojavnost neugodnih mirisa na području Valdebeka, nego u naseljima Općine Medulin, vezanim uz vjetar iz smjera sjever, sjeveroistok, istok sa ŽCGO Kaštijun. Anketiranje ispitanika pokazalo je trenutnu zabrinutost o stanju okoliša u kojem žive i mogućem negativnom utjecaju Kaštijuna na kvalitetu njihovog života. U 2022. i 2023. godini nastavili su se pratiti ekološki čimbenici. Tijekom 2022. godine završila je i sanacija starog odlagališta Kaštijun koji je postao zeleni prostor.

Grad Pula - Pola donio je 2022.godine **Program ublažavanja, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja**. Program određuje mjere koje bi se, u narednom razdoblju, trebale primijeniti da bi se izbjegao, smanjio i/ili uklonio negativni, najčešće antropogeni, utjecaj na ozonski sloj i klimatske promjene te kako bi se ublažile negativne posljedice koje klimatske promjene mogu uzrokovati. Također je nakon toga donesen i **Akcijski plan za smanjenje onečišćenja prizemnim ozonom za Grad Pulu**. Cilj ovog Akcijskog plana je definirati okvir i plan djelovanja za učinkovito upravljanje kvalitetom zraka u cilju postizanja smanjenja onečišćenja prizemnim ozonom na području grada Pule. Nacrt Akcijskog plana sadrži lokaliziranje prekomjernog onečišćenja, opće podatke, odgovorna tijela, prirodu i procjenu onečišćenja, porijeklo onečišćenja, analizu situacije, detaljne podatke o onim mjerama i projektima za poboljšanje koji su postojali prije donošenja ovog Akcijskog plana, detaljne podatke o onim mjerama ili projektima koji su usvojeni s ciljem smanjenja onečišćenja te detaljne podatke o dugoročno planiranim ili istraživanim mjerama ili projektima.

Program praćenja **koncentracije peludnih zrnaca u zraku** na području grada Pule započeo je 1.siječnja 2014. godine. Uzorkivač za pelud smješten je na zgradi Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Istarske županije, Nazorova 23, Pula. Uzorci se uzimaju dva puta tjedno tijekom cijele godine. Na temelju dnevnih preparata i s obzirom na najavljene meteorološke prilike izrađuje se peludna prognoza. Osim prognoze u referentni centar svakodnevno su slani podaci za mobilnu aplikaciju Peludna prognoza. Nastavni zavod za javno zdravstvo Istarske županije pristupilo je ovoj aplikaciji početkom siječnja 2015. godine. Cilj aplikacije je redovito praćenje dnevnog stanja alergena prisutnih u zraku.

U ukupnom peludnom spektru prevladava pelud drveća (91,4%), dok je korova 7,8% i trava 0,9%. Peludni indeks iznosio je 188.589 peludnih zrnaca/m³ zraka.

Tablica 28. Podaci koncentracija peludi u zraku na mjernoj postaji u Puli u 2022. god.

		pz/m ³ zraka	Udio (%)	Broj dana UAR*	Broj dana VAR*
Pula	Ukupna konc. peludi**	188.589	100,0	146	144
	Pelud drveća	172.317	91,4	91,32	49
	Pelud korova	14.641	7,8	7,76	67
	Pelud trava	1.630	0,9	0,86	30

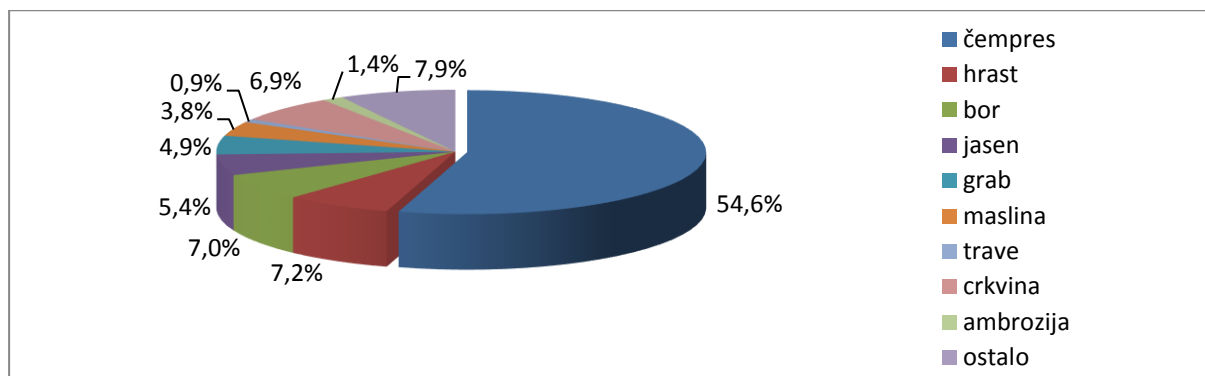
* Broj dana s dnevnim koncentracijama iznad vrijednosti koje izazivaju simptome alergijske reakcije: UAR-umjereni alergijski rizik, VAR-visoki alergijski rizik

**Razliku do ukupne koncentracije čini nepoznata pelud

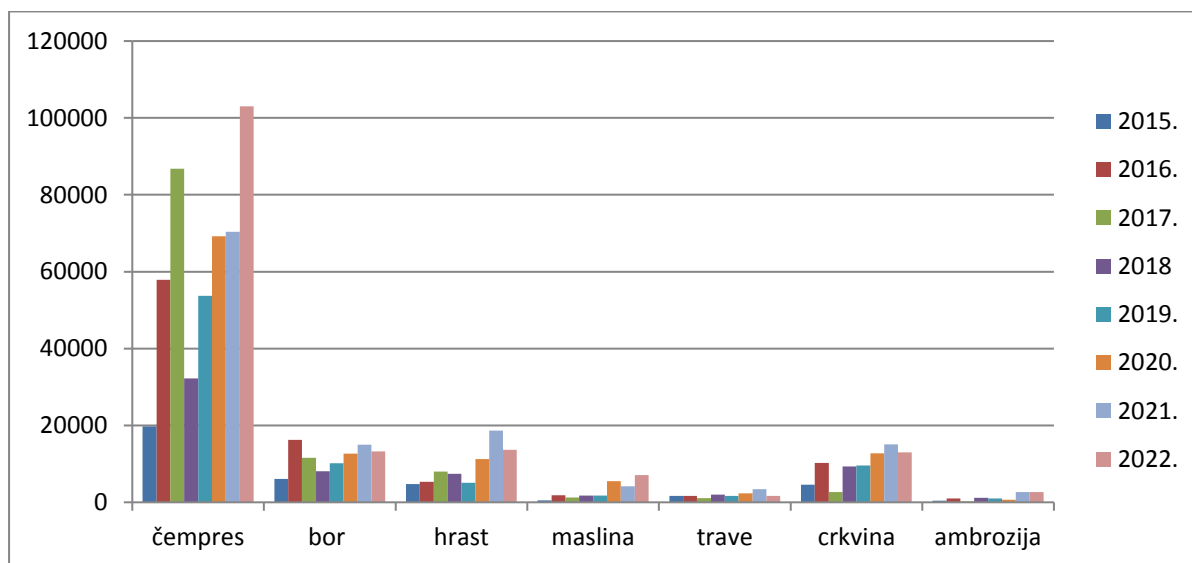

Najviše koncentracije peludi u Puli zabilježene su u travnju (54.644 pz/m³ od čega udio peludi čempresa 40%, bora 17% i graba 10%), ožujku (50.414 pz/m³ od čega udio peludi čempresa 83%) i veljači (41.158 pz/m³ od čega udio peludi čempresa 87%), a najniže u prosincu (160 pz/m³) i listopadu (567 pz/m³).

U Puli je najzastupljenija umjereno alergogena pelud čempresa s 54,6% ukupnog peludnog spektra, zatim umjereno alergogena pelud hrasta s 7,2%, slabo alergogena pelud borova s udjelom od 7,0%, visoko alergogena pelud crkvine s 6,9% i umjereno alergogena pelud jasena s udjelom 5,4%.

Slika 19. Udio (%) biljnih vrsta u ukupnoj koncentraciji peludi u zraku na području grada Pule tijekom 2022. godine

Slika 20. Usporedba broja peludnih zrnaca odabranih alergogenih biljaka 2015.- 2022. za grad Pulu

Vodovod Pula d.o.o. opskrbljuje stanovnike Grada Pule **vodom za piće** iz četiri vodoopskrbna sustava: Rakonek, Gradole, Butoniga i Pulski bunari (14): Šišan, Ševe, Tivoli, Campanož, Valdragon 3, Valdragon 4, Valdragon 5, Jadreški, Fojbon, Škatari, Karpi, Peroj, Lokvere i Rizzi.

Vodoopskrbni sustav sastoji se od 13 crpilišta sa vodopravnom dozvolom, uređaja za preradu vode : taloženje, koagulacija, filtriranje (pješčana filtracija, ultra i osmotska filtracija)

te postupkom dezinfekcije vode sa otopinom natrijevog hipoklorita , 29 vodosprema (od toga u gradu Puli 7 vodosprema), približno 993 km vodovodne mreže raznog materijala i profila (grad Pula ima 189 km vodovodne mreže), 51.068 vodovodnih priključaka (od toga u Gradu Pula je 28.886 priključaka vode), sustava stalnog telemetrijskog nadzora količine i kvalitete crpljene i isporučene vode. U 2021. g. ukupno je isporučeno 6.828.634 m³ vode, a Gradu Puli 3.594.018 m³ vode. Sustavom javne vodoopskrbe pokriveno je 99% stanovništva Grada Pule. Postojeća vodovodna mreža u manjem je dijelu grada rekonstruirana, u starom dijelu grada većina cjevovoda još zahtijeva rekonstrukciju. U pojedinim dijelovima grada postojeća vodovodna mreža zadovoljava tehničkom kvalitetom, ali nema dovoljnog kapaciteta.

Od Pulskih bunara Šišan i Ševe stalno su uključeni u vodoopskrbu Grada Pule, a ostali uključuju se prema potrebi, ovisno o potrošnji vode iz vodoopskrbe isključeni su bunari Valdragon 3 i 4, Škatari, Lokvere i Rizzi. U nekima su povećane koncentracije nitrata iznad maksimalne dopuštene koncentracije ili je prisutno jako mikrobiološko onečišćenje. Povišeni sadržaj nitrata i mikrobiološko onečišćenje prvenstveno je pokazatelj nepropisnog zbrinjavanja otpada i otpadnih voda (naročito putem neispravno izgrađenih propusnih septičkih jama), poljoprivrednih i drugih aktivnosti u kojima se ili koriste anorganski nitrati ili generira dušik kao produkt oksidacije organskih tvari. Na isključenim bunarima (Škatari, Valdragon 3 i 4, Lokvere), koji se ne crpe zbog povećane koncentracije nitrata iznad dopuštenih granica, moguće je uvođenje odgovarajuće tehnologije obrade uz osiguranje potrebnih financijskih sredstava.

Zdravstvenu ispravnost vode za ljudsku potrošnju svakodnevno u Gradu Puli kontrolira interni laboratorij Vodovoda Pula i ovlašteni laboratoriji Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Istarske županije prema ugovorenom monitoringu mreže s Vodovodom i s Istarskom županijom. Ispitivanja internog laboratorija vode za ljudsku potrošnju u Gradu Puli u 2021. godini potvrđuju zdravstvenu ispravnost isporučene vode.

Nastavni zavod za javno zdravstvo Istarske županije provodi monitoring **vode za piće** na području čitave Istarske županije. Monitoring je podijeljen na 3 dijela: kontrolna mjesta na vodoopskrbnoj mreži, potrošačka mjerna mjesta i izlazi iz postrojenja za preradu vode. U svim uzorcima radi se isključivo o kondicioniranoj vodi za piće (nakon prerade). Monitoring vode za piće na vodoopskrbnoj mreži provodio se u 2022. godini u skladu s Zakonom o vodi za ljudsku potrošnju (NN 56/2013, 64/2015, 104/2017, 115/2018 i NN 16/2020) i Pravilnikom o parametrima sukladnosti, metodama analize, monitoringu i planovima sigurnosti vode za ljudsku potrošnju te načinu vođenja registra pravnih osoba koje obavljaju djelatnosti javne vodoopskrbe (NN 125/2017 i 39/2020). Monitoring na vodoopskrbnoj mreži proveden je u skladu s ugovorom s Istarskom županijom na osnovu godišnjeg plana monitoringa kojeg donosi Ministarstvo zdravstva RH. Broj i obim analiza određen je prema planu Ministarstva zdravstva RH u skladu s Pravilnikom prema dnevno isporučenoj količini vode. Lokacije uzorkovanja utvrđene su u dogovoru s Vodovodom Pula prema potrošnji vode i reprezentativnosti (Pula Centar, Pula Šijana, Pula Stoja, Pula Verudela i Pula Busoler). Uzorci su analizirani na obavezne parametre (98 uzoraka) i na parametre revizijskog monitoringa (9 uzoraka) koja predstavlja sve fizikalno-kemijske, indikatorske i mikrobiološke pokazatelje iz Pravilnika.

Ispitivanje vode za Vodovod Pula provedeno je prema Ugovoru na vodoopskrbnoj mreži na području Grada Pule. Zavod je obavio uzorkovanja na odabranim lokacijama na kojima je uzeto ukupno 4 uzoraka vode za analizu na obavezne parametre (Santorijeva ulica, Punta Verudela, Stoja i Veli vrh) i 1 uzorak vode na revizijske parametre na lokaciji Pula - zaobilaznica. Na lokaciji Punta Verudela uzet je jedan uzorak za analizu koncentracije lakohlapljivih i halogeniranih ugljikovodika.

Svi ispitivani uzorci vode za ljudsku potrošnju, za monitoring za Istarsku županiju i za Vodovod Pula, bili su ispravni. Na osnovu provedenih analiza i rezultata ispitivanja, stanje na vodoopskrbnoj mreži je u 2022. godini bilo izuzetno dobro.

Plaže na području grada Pule, definirane su unutar Regionalnog programa uređenja i upravljanja morskim plažama u Istarskoj županiji (kolovoz 2015. godine) gdje su navedene sve plaže. Obzirom na smještaj i prostorna ograničenja (otežan ili onemogućen pristup budući je u pitanju plaža turističkog kompleksa ili su u pitanju otočne plaže koje čine cjelinu za sebe) sve u Regionalnom planu navedene plaže nisu na održavanju Grada Pula.

Osim toga, neka od obalnih područja koja nisu navedena u Regionalnom planu protekom vremena, privedena su ili se privode namjeni te se uređuju određenom dinamikom koja obzirom na korištenje iziskuje i održavanje.

Uredene plaže koje se redovno i kontinuirano održavaju su: Kupalište Hidrobaza, Kupalište Mornar, Kupalište Valkane i Kupalište Stoja. Na ovim plažama se obavljaju slijedeće aktivnosti: održavanje pristupa moru (mehaničko uklanjanje algi) na plažama koje imaju uredene pristupe – rampe za osobe s invaliditetom, betonske ili metalne stepenice za silazak u more (radovi se u periodu od 01.05. do 30.09. obavljaju u desetodnevnom intervalu, a prema potrebi, u slučajevima pojačanog nakupljanja algi, i češće) te održavanje opreme, uređaja i instalacija plaže sa svrhom osiguranja tehničke ispravnosti i sigurnosti boravka i kretanja na plažama, uz obavezan kontinuirani nadzor, naročito tijekom ljetnih mjeseci. (radovi se obavljaju tijekom cijele godine uz pojačane aktivnosti u periodu od 01.05. do 30.09.)

Javne plaže koje se redovno održavaju su: Golubove stijene, Valovine, Zelenika, Valdefora, Lungo mare uključivo Gortanovu uvalu i Valsaline – Ferijalni. Na ovim plažama se obavljaju slijedeće aktivnosti: održavanje opreme, uređaja i instalacija plaže sa svrhom osiguranja tehničke ispravnosti i sigurnosti boravka i kretanja na plažama, uz obavezan kontinuirani nadzor, naročito tijekom ljetnih mjeseci (radovi se obavljaju tijekom cijele godine uz pojačane aktivnosti u periodu od 01.05. do 30.09.)

Kakvoća mora na plažama na području Istarske županije prati se kontinuirano od 1988. godine. Zakonsku osnovu ispitivanja kakvoće mora na morskim plažama čini Uredba o kakvoći mora za kupanje (NN 73/08).

Monitoring sanitarne kakvoće morskih plaža u 2022. godini provodio se na 23 mjerna mjesta na području Pule (uključena plaža NP Brijuni). Praćenje kakvoće mora na morskim plažama obavljalo se od 15. svibnja do početka listopada 2022. Ispitivanje kakvoće morskih plaža obavlja se svakih 15 dana, najkasnije u roku od 4 dana od dana utvrđenog u kalendaru uzorkovanja.

Na temelju rezultata praćenja kakvoće mora za kupanje i kriterija iz Uredbe određuje se pojedinačna ocjena, godišnja ocjena i konačna ocjena. Prema kriterijima donosi se godišnja ocjena i konačna ocjena po završetku sezone kupanja i prethodne tri sezone kupanja. Kakvoća mora se prema tim kriterijima svrstava u izvrsnu, dobru, zadovoljavajuću ili nezadovoljavajuću.

Kakvoća mora na svih 23 plaža u gradu Puli u sezoni kupanja 2022. godine ocijenjena je izvrsnom (godišnja). Izvrsna konačna ocjena dana je za 23 plaže.

Tablica 29. Broj točaka ispitivanja mora, broj ispitivanja i godišnja ocjena plaža u Puli, 2012. – 2022. godine

Godina	Broj točaka	Izvršno	%	Dobro	%	Zadovoljavajuće	%	Nezadovoljavajuće	%
2022.	23	23	100,0	-	-	-	-	-	-
2021.	23	23	100,0	-	-	-	-	-	-
2020.	23	23	100,0	-	-	-	-	-	-
2019.	23	19	82,6	4	17,4	-	-	-	-
2018.	22	22	100,0	-	-	-	-	-	-
2017.	22	22	100,0	-	-	-	-	-	-
2016.	22	22	100,0	-	-	-	-	-	-
2015.	22	22	100,0	-	-	-	-	-	-
2014.	22	22	100,0	-	-	-	-	-	-
2013.	22	22	100,0	-	-	-	-	-	-
2012.	22	22	100,0	-	-	-	-	-	-

Tablica 30. Standardi za godišnju i konačnu ocjenu kakvoće mora

POKAZATELJ	OCJENA			
	Izvršno	Dobro	Zadovoljavajuće	Nezadovoljavajuće
Crijevni enterokoki (bik/100 mL)	≤100 *	≤200 *	≤ 185 **	> 185 ** ⁽²⁾
<i>E. coli</i> (bik/100 mL)	≤ 150 *	≤ 300 *	≤ 300 **	> 300 ** ⁽²⁾

bik – broj izraslih kolonija

* temeljeno na vrijednosti 95-og percentila

** temeljeno na vrijednosti 90-og percentila

⁽²⁾Trenutačno djelovanje za pojedinačne uzorke, ukoliko broj crijevnih enterokoka prijeđe 300 bik/100mL, *E.coli* 500 bik/100mL

U 2022. godini nositelji “**Plave zastave**” u Puli su jedna plaža Arenaturista ("Ambrela") te dvije marine (Tehnomont- Marina Veruda, ACI-Marina Pula), što je u odnosu na 2013.g. pad u broju plaža (2 manje) i porast u broju marina (1 više). Plava zastava simbolizira očuvan, siguran i ugodan okoliš za zabavu, relaksaciju i rekreaciju.

Upravljanje sustavom javne odvodnje na području Grad Pula - Pola je u nadležnosti trgovačkog društva Pragrando d.o.o. koje je pravni slijednik gradskog komunalnog poduzeća Pula Herculanea d.o.o.

Obzirom na lokaciju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda javni sustav odvodnje otpadnih voda grada Pule podijeljen je dvije Aglomeracije:

1. Sustav odvodnje otpadnih voda "Pula centar" (sa uređajem za pročišćavanje otpadnih voda Valkane)

Postojeći sustav odvodnje Pule je mješoviti te se sanitarne, oborinske i industrijske otpadne vode odvede istim cjevovodom do prijamnika. Osamdesetih godina prošlog stoljeća pristupilo se gradnji razdjelnog sustav odvodnje otpadnih voda južne pulske rivijere i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda (UPOV Valkane). Postojeći sustav odvodnje sastoji se od cca 337 km cijevi različitih materijala i profila, od čega je 89 km mješovite kanalizacije, 138 km sanitarne kanalizacije i 103 km oborinske kanalizacije. Ukupno 330 km gravitacijskog načina

tečenja i 7 km tlačnih vodova. U tlačnom sustavu inkorporirano je i 16 crpnih stanica te više preljevni komora.

Odvodnju grada Pule može se podijeliti na stariji, središnji dio grada s mješovitim sustavom odvodnje, i noviji dio grada u kojem se razvija razdjelni sustav, što podrazumijeva posebno sanitarne otpadne vode a posebno oborinske otpadne vode. Osamdesetih godina prošlog stoljeća pristupilo se gradnji razdjelnog sustava odvodnje otpadnih voda južne pulske rivijere i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda (UPOV Valkane). U tim slivovima izvedeni su zasebni sustavi odvodnje oborinskih voda od komunalnih i industrijskih voda. Na prvom mjestu svakako treba spomenuti najsjeverniji sliv – Veli Vrh, kao i južno i rubno istočno područje grada – gradske četvrti Vidikovac, Dolinka, Valdebek i naselje Pješćana Uvala. Uz mrežu sanitarne odvodnje u ovim je dijelovima grada izgrađeni paralelni sustav oborinske odvodnje.

U 2015. godini pušten je u rad obalni kolektor, što je okosnica kanalizacijskog sustava grada Pule. Do izgradnje obalnog kolektora postojala su 42 izravna ispusta kanalizacije u more raspoređena od Valelunge na sjeveru, do zaljeva Tvornice cementa na jugu. Dio tih ispusta je saniran, dio potpuno zatvoren. Isti se proteže od Velog Vrhha do podmorskog ispusta na Valkanama a gradio se desetak godina. Njegovim puštanjem u rad gotovo se u potpunosti eliminiralo ispuštanje otpadnih voda u Pulski zaljev. Najveći dio sredstava za izgradnju sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda grada Pule osiguran je kroz Jadranski projekt. Dužina obalnog kolektora iznosi 4.500 m.

Obalni kolektor prikuplja mješovite otpadne vode iz centralnog dijela grada, te zajedno s crpnim stanicama CS Rivijera, CS Pošta i CS Stoja T-Luka tlači iste na UPOV Valkane koja je krajnja točka sustava.

U slivovima definiranog razdjelnog načina odvodnje izgrađena je fekalna mreža kanala kojima se sanitarne i tehnološke otpadne vode odvede prema lokaciji uređaja za pročišćavanje. Radi se o kanalizacijskoj mreži uglavnom novijeg datuma izgradnje koja je generalno u dobrom stanju.

Postojeći uređaj za pročišćavanje otpadnih voda UPOV Valkane

UPOV Valkane izgrađen je 1986. godine na poluotoku unutar područja Valkane, kao mehanička predobrada, na koti 16 mn.m. a dimenzioniran je na hidrauličko opterećenje u iznosu 420 l/s. protoka. UPOV Valkane se sastoji od dvije paralelne linije i to od grube rešetke, fine rešetke, pjeskolova-mastolova, klasirera pijeska te dozažnog bazena koji ispušta pročišćenu vodu u more putem podmorskog ispusta dužine 1.400 m na dubinu od 38 m. UPOV je opremljen sustavom nadzora i upravljanja. Po postojećoj koncepciji na lokaciju Valkane dolaze otpadne vode iz tri smjera: CS Bolnica i CS Valsaline (stari dio sustava), te iz CS Stoja T-Luka.

UPOV Valkane rekonstruiran je 2009.-2010. godine, te 2020. godine.

2. Sustav odvodnje otpadnih voda «Pula sjever» (sa uređajem za mehaničko pročišćavanje Peroj)

Sustav odvodnje i pročišćavanja Pula Sjever obuhvaća naselja Vodnjan, Fažana, Štinjan, Galižana, Barbariga, Valbandon i Peroj.

Postojeća kanalizacijska mreža je ukupne dužine cca 113,5 km i uglavnom prihvaća sanitarne otpadne vode promatranih naselja. Na kanalizacijskom sustavu, od glavnih objekata, izgrađeno je 9 crpnih stanica. Glavni kolektori sustava jesu:

- Kolektor Vodnjan-UZPOV Peroj
- Južni obalni kolektor na dionici Štinjan-Valbandon-Fažana
- Sjeverni kolektor na dionici Barbariga-UZPOV Peroj

- Istočni kolektor na dionici Galižana (industrijska zona)-CS Valbandon

Kanalizacijski sustav je pretežno razdjelnog tipa (tj. izgrađeni su kanali za prihvatanje sanitarnih otpadnih voda), s izuzetkom grada Vodnjana, gdje je dijelom mješovitog tipa.

Postojeći UPOV Peroj nalazi se sjeverno od naselja Peroj i cca 300 m od mora. Izgrađen i pušten u pogon je bio u periodu 1985. godine. Pročišćena voda ne ispunjava zahtijevanih parametara za ispuštanje u recipijent, te će se kroz Aglomeraciju Pula sjever izgraditi novi UPOV sa drugim stupnjem pročišćavanja otpadnih voda.

Trgovačko društvo Pragrande d.o.o. kontinuirano radi na podizanju standarda komunalne infrastrukture i na zaštiti okoliša, odnosno postojećih izvora pitke vode na cijelom području Puljštine. U budućem razdoblju osnovni cilj je proširenje-rekonstrukcija kanalizacijske mreže, odvajanje sanitarne i oborinske vode odnosno, priključenje što većeg broja korisnika na kanalizacijski sustav, radi što kvalitetnije zaštite prirodnih resursa za današnje i buduće generacije.

U svrhu postizanja tih ciljeva intenzivno se radi na realizaciji EU projekata Aglomeracija Pula Sjever i Pula centar.

EU projekt Pula Centar uključuje izgradnju sustava odvodnje i vodoopskrbe na području određenih naselja, rekonstrukciju sustava odvodnje i vodoopskrbe, uspostavu novog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda II. stupnja pročišćavanja. EU projekt Pula Sjever uključuje unaprjeđenje u području vodoopskrbe i odvodnje uz pročišćavanja otpadnih voda i spajanje dodatnog stanovništva na javni sustav odvodnje.

Otpadne industrijske vode koje se ispuštaju u sustave javne odvodnje onečišćene su nusproduktima nastalim u procesu proizvodnje. Prema Odluci o odvodnji i pročišćavanju otpadnih voda na području Grad Pula - Pola i Općina Fažana, Ližnjan, Marčana, Medulin i Grada Vodnjana (S.N.IŽ 1/2001.) nije dozvoljeno ispuštanje otpadnih voda koje su prekomjerno onečišćene otpadnim tvarima jer bi uzrokovale neželjene posljedice u radu sustava odvodnje otpadnih voda. Navedene otpadne vode moraju se prije upuštanja u sustav javne odvodnje pročitati do određenog stupnja kvalitete prema Pravilniku o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda (NN 26/20.).

U skladu sa nacionalnom strategijom gospodarenja otpadom RH kao i planom gospodarenja otpadom RH 2017-2022 te planom gospodarenja otpadom grada Pule za razdoblje 2018-2023. godina definirani su ciljevi te mjere i aktivnosti koje je potrebno provesti.

Grad Pula - Pola zadnjih 15-tak godina sustavno radi na unapređenju sustava gospodarenja otpadom. Sa zatvaranjem starog odlagališta Kaštijun i početkom rada novog županijskog centra za gospodarenje otpadom 2018. godine grad Pula nije odložio ni jedan kilogram otpada bez prethodne obrade. Sav prikupljeni otpad odvozi se na županijski centar dok se odvojeno prikupljene sirovine odvoze ovlaštenim oporabiteljima.

Krajem 2021. godine na području grada ima ukupno preko 35.000 posuda od toga najveći dio korisnika je u potpunosti individualiziran što podrazumijeva da svaki korisnik ima vlastite posude za prikupljanje MKO te korisnih sirovina papira i plastike. Svi individualizirani spremnici za MKO su čipirani s elektronskim očitavanjem broja pražnjenja.

Također za gotovo 10.000 korisnika ugrađeni su podzemni i polu-podzemni spremnici te je na preko 50 lokacija ugrađeno oko 120 podzemnih i polu-podzemnih spremnika. Također i polu podzemni i podzemni spremnici namijenjeni za odlaganje MKO također elektronski očitavaju broj pražnjenja.

Na području grada Pule postavljena je mreža sa preko 70 posuda – zvona namijenjenih odlaganju staklene ambalaže. Također na području grada razmješteni su i specijalizirani

kontejneri za prikupljanje tekstila. Ostale frakcije otpada moguće je zbrinuti putem reciklažnog dvorišta ili ovlaštenih sakupljača.

Odlaganje inertnog građevinskog otpada omogućeno je na lokaciji kamenoloma Vindrijan – Tivoli. Na toj lokaciji građani mogu besplatno odložiti do 2m³ građevinskog otpada dok se za poslovne korisnike usluga odlaganja naplaćuje.

Grad Pula - Pola izgradio je reciklažno dvorište u Valmadama gdje građani svakodnevno mogu odložiti preko 40 raznih vrsta otpada. Trenutno je u planu projektiranje još dva nova reciklažna dvorišta na prostoru istočnog i zapadnog dijela grada kako bi se korisnicima omogućilo i olakšalo odlaganje raznih vrsta otpada.

U 2022. godini započelo se sa prikupljanjem otpada iz kantina i restorana kao dio aktivnosti odvojenog prikupljanja bio otpada, a u pripremi je nabavka posuda za bio otpad za kućanstva čime će početkom 2023. godine započeti odvojeno prikupljanje bio otpada iz kućanstava. Također korisnicima koji imaju uvjete dodijeljeno je preko 300 kompostera kako bi na kućnom pragu kompostirali bio otpad.

Također aktivno se metodom „od vrata do vrata“ prikuplja i frakcija glomaznog otpada te se dodatno organiziraju akcije prikupljanja po MO-rima u jesen i proljeće. Također korisnici na području grada Pule svoj glomazni otpad mogu besplatno odložiti i na reciklažno dvorište.

Tablica 31. Struktura i količine odvojeno prikupljenih korisnih sirovina

Vrste korisnih sirovina	2013.	2020.	2021.
Ambalaža od papira i kartona (t)	239,80	1.013,51	1.252,51
Staklena ambalaža (t)	42,50	171,95	257,11
Plastična ambalaža(t)	40,50	386,11	840,73
Tekstil (t)		257,67	301,07
Odvojeno prikupljeni glomazni otpad		1.240,67	2.638,46
Odvojeno prikupljeni biorazgradivi otpad		360,00	645,84
Reciklažno dvorište Pula Herculanea (ukupno)		2.856,94	644,61
Ukupno odvojeno prikupljeno korisnih sirovina na području grada Pule (t)	322,80	6.286,85	6.580,33

Tijekom 2022. godine Društvo je usvojilo i novi cjenik te se uskladilo sa zakonskom uredbom o naplati usluge s obzirom na količinu proizvedenog otpada. Također grad je stvorio prostorno-planske pretpostavke za izgradnjom ostalih važnih elemenata integralnog sustava gospodarenja otpadom.

Grad Pula - Pola u suradnji sa komunalnim društvom Pula Herculanea provodi kontinuirane aktivnosti na edukaciji građana i to svih dobnih skupina. Izrađena je komunikacijska strategija te provedene brojne edukativne kampanje. Tijekom 2020. godine projektom „**RAZMISLI, ODVOJI, ŠTEDI!**“ proveden je veliki broj aktivnosti Programa izobrazno-informativnih aktivnosti o održivom gospodarenju otpadom, informira se i educira cjelokupno stanovništvo grada Pule o održivom gospodarenju otpadom, kroz provedbu petnaest aktivnosti, od kojih sedam obaveznih i osam preporučenih izobrazno-informativnih aktivnosti. Provedbom definiranih aktivnosti, građanima se prenose ključne poruke kojima se upoznaju s važnosti i koristima održivog gospodarenja otpadom, s posebnim naglaskom na: sprječavanje nastanka otpada, pravilno odvajanje otpada u kućanstvima, kućno kompostiranje i ponovnu uporabu predmeta.

Grad Pula - Pola provođenjem ovog projekta obuhvaća sve skupine javnosti, s posebnim naglaskom na: djecu predškolske dobi, djecu osnovnih škola, djecu srednjih škola, građane svih dobnih skupina, građane koji žive u samostojećim obiteljskim kućama s

okućnicom, turistima, umirovljenicima, edukatore, odgojno-obrazovne institucije, mladiju generaciju, pripadnike nacionalnih manjina te osobe s posebnim potrebama. Ukupna vrijednost projekta „**RAZMISLI, ODVOJI, ŠTEDI!**“ iznosi 1.197.845,49 kuna, od čega prihvatljivih troškova 1.173.470,49 kuna. Sufinanciranje projekta od 84,99% iznosi 997.449,81 kuna dok Grad Pula-Pola sredstvima iz Proračuna osigurava preostalih 15,01% ukupno prihvatljivih troškova.

Značajan dio aktivnosti odnosi se na akcije usmjerene ilegalnom odlaganju otpada. Svake godine provode se akcije uklanjanja ilegalno odloženog otpada. Tijekom 2021. godine provedena je velika akcija sanacije nekoliko najvećih lokacija (Monumenti- Katarina) na kojima je ilegalno odložen otpad. Samo u toj akciji prikupljeno je gotovo 300m³ ilegalno odloženog otpada. Nakon sanacije pojedinih lokacija ograđen je pristup istim te je postavljen video nadzor.

Sve navedeno u skladu je sa mjerama i aktivnostima plana gospodarenja otpadom grada Pule što trenutno vodi ka stopi odvajanja od 30%. Ovdje je potrebno istaknuti da na području grada Pule djeluju i privatni ovlaštene sakupljači čime je količina odvojeno prikupljenih korisnih sirovina a time i stopa odvajanja značajno veća. Uz uspostavljenu infrastrukturu za prikupljanje komunalnog otpada iz godine u godinu smanjuje se količina predanog otpada na centar za gospodarenje otpadom za više od 5% dok se konstantno povećava količina odvojeno prikupljenih korisnih sirovina. U 2021. godini ukupno je proizvedeno 16.576,08 tona MKO a odvojeno prikupljeno 6.580,33 tona korisnih sirovina.

Tablica 32. Ukupne količine MKO i odvojeno prikupljenih korisnih sirovina

Vrsta otpada	2013.	2020.	2021.
MKO	23.072,90	17.611,46	16.576,08
Korisne sirovine	322	6.286,85	6.580,33
Ukupno	23.394,90	23.898,31	23.156,41

Grad Pula - Pola i dalje će poduzimati dodatne mjere i aktivnosti kako bi se postigli ciljevi definirani nacionalni planom gospodarenja otpadom koji predviđa do 2025. godine izdvojiti i pripremiti za reciklažu 55% od ukupno proizvedenog otpada. U tom smjeru poduzimati će se daljnji koraci:

- na unapređenju i individualizaciji preostalih dijelova grada gdje ne postoje tehnički uvjeti za provedbu klasičnih oblika individualizacije i to nastavkom postavljanja polu podzemnih spremnika, izgradnjom eco boxeva ili zaključavanjem nadzemnih spremnika sa ugrađenim otpadomjerima
- početkom 2023. godine započeti će se sa odvojenim prikupljanjem bio otpada iz kućanstava
- individualizaciju svih poslovnih korisnika sa naplatom usluge za proizvodni otpada kao i korisnih frakcija otpada
- projektiranje i izgradnja dva nova reciklažna dvorišta i usklađenja sa zakonom o održivom gospodarenju otpadom
- projektiranjem i izgradnjom centra i servisne zone za daljnje postupke pred obrade pojedinih frakcija otpada

Za sanaciju starog odlagališta ishođena su sredstva iz Ministarstva zaštite okoliša i energetike i Kohezijskog fonda EU. U gradu Puli prisutan je problem nastajanja ilegalnih odlagališta otpada, no kontinuirano se radi na njihovoj sanaciji (2020. g. sanirano 16 ilegalnih odlagališta).

U sustavu gospodarenja otpadom planiraju se ulaganja u izgradnju sortirnice za odvojeno sakupljeni reciklabilni otpad, te sufinanciranje zamjene azbestnih krovova i drugih azbestnih građevinskih materijala.

Nakon usklađenja Programa mjera zaštite pučanstva od zaraznih bolesti – dezinfekcija, dezinskcija i deratizacija – na području grada Pule sa nacionalnim Programom mjera suzbijanja patogenih mikroorganizama, štetnih člankonožaca (Arthropoda) i štetnih glodavaca čije je planirano, organizirano i sustavno suzbijanje mjerama dezinfekcije, dezinskcije i deratizacije od javnozdravstvene važnosti za Republiku Hrvatsku, Grad Pula - Pola je prihvatio prijedlog izrade katastra legla ličinki komaraca kao elektroničku bazu podataka štetnika i ekoloških niša koja će se svake godine ažurirati i nadopunjavati. Baza uveliko pomaže izvoditelju DDD mjera u aktivnostima pretrage terena, uočavanja legla komaraca i njihov tretman a time i učinkovitiju borbu protiv komaraca. Od 2021. godine NZZJZIŽ je nabavio GIS te su svi podaci o leglima prebačeni u GIS bazu čime je ista postala preglednija i jednostavnija za korištenje. Od proljeća 2022. godine pristup GIS bazi je omogućen i preko mobilnih uređaja na terenu uz pomoć posebne aplikacije čime je stvorena mogućnost ažuriranja baze direktno na terenu. Kroz pravodobno suzbijanje ličinki u leglima moguće je smanjiti potrebu za adulticidnim tretmanima za koje je poznato da su skupi, relativno neučinkoviti i štetni za okoliš i neciljane vrste. Uz kreiranje baze podataka NZZJZIŽ svaku godinu provodi i edukativnu kampanju "Kako smanjiti broj komaraca u svom okruženju" kroz organizaciju edukativnih štandova na nekoj javnoj površini u Gradu, dijeljenjem edukativnih letaka te upoznavanjem stanovništva sa problematikom komaraca, kako izgledaju ličinke komaraca, gdje se najčešće nalaze, kako pronaći leglo na svom posjedu, šta napraviti u slučaju da leglo ne možemo na jednostavan način ukloniti itd. Tijekom sezone NZZJZIŽ je provodio i monitoring komaraca na području Grada sukladno Županijskom programu. Iz rezultata monitoringa se može zaključiti da je na području Grada populacija tigrastog komarca stabilna te da se, u većini staništa, preklapa sa vrstom *Culex pipiens*. Iako je na području Istarske županije zabilježeno širenje i druge invazivne vrste komarca, *Aedes japonicus*, na području Pule ona još nije zabilježena.

Prema Prostornom planu uređenja Grad Pula - Pola (12/06,12/12, 5/14, 7/15, 5/16, 2/17, 5/17, 20/18, 11/19) u Puli se nalaze sljedeća zaštićena područja prirode:

- Nacionalni park (NP) Brijuni
- Park-šuma Šijana
- Park-šuma Busoler
- Spomenik parkovne arhitekture – Mornarički park

Temeljem Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/2019) na području Grada nalaze se sljedeća područja:

- HR1000032 – Akvatorij zapadne Istre
- HR2000604 – NP Brijuni
- HR2001145 – Izvor špilja pod Velim vrhom

Ukupna površina javnih zelenih površina Pule iznosi oko 235 ha tj. oko 7,5% ukupne površine grada, dok je zaštitnih zelenih površina tri puta više – oko 700 ha (22%).

U razdoblju od 2018. do 2022. g. ukupan se broj zelenih površina - parkova na održavanju nije znatno povećao, a i nadalje je prisutan nedostatak financijskih sredstava i broj zaposlenih i kvalificiranih radnika potrebnih za njihovo kvalitetno održavanje.

Javne zelene površine koje održava poduzeće Pula Herculanea d.o.o. pokrivaju ukupno 769.824,00 m² od toga 738.240,00 m² otpada na obrasle površine, a 31.288 m² na staze. U drvodredima je posađeno oko 2.000 stabala.

Tablica 33. Održavanje javnih zelenih površina

Godina	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Broj zaposlenih u hortikulturi	40	47	47	41	42
Vrijednost ugovora u kn (bez MKA i dr.)	8.500.500,00	9.900.000,00	8.600.000,00	9.069.000,00	9.270.000,00
Površine na održavanju u ha	76,98	77,70	77,70	77,70	77,70
Površina na održavanju po radniku / ha	1,92	1,65	1,65	1,90	1,85
Kn/m ² održavane površine	11,04	12,74	11,07	11,67	12,04

Intenzivno se održavaju sve površine koje se nalaze u užem centru grada s ugrađenim sustavima za zalijevanje. To se odnosi na sve površine u neposrednoj blizini pulskog Amfiteatra pa sve do glavne pošte. Ostale zelene površine održavanju se u skladu s pravilima struke na razini odgovarajućoj njihovom položaju i namjeni.

Većina parkovnih površina na području užeg centra grada izgrađena je i planski uređena još za vrijeme Austro-ugarske, a dio je poslijeratno stihijski uređivan i neplanski sađen na ruševinama objekata iz II. svjetskog rata.

U želji da se zelene površine čim više približe potrebama građana započete su obnove pojedinih parkova. Obnovljen je Park kod Katedrale, Park Monte Zaro, Titov park, Serpentina, Mornarički park, Park grada Graza i površina kod Circola u Carrarinoj ulici.

Postavljen je velik broj parkovnih klupa i košarica za otpatke po svim mjesnim odborima, a u sklopu malih komunalnih akcija (MKA) koje se planiraju i realiziraju svake godine.

Općenito, može se reći da se godišnje na području grada postavi preko trideset novih klupa i isto toliko košarica za otpatke, a tijekom 2022. godine ponovo je nabavljeno 30 košarica za pseći izmet. Dio je postavljen na gradskim plažama koje su definirane kao plaže za pse, a dio na javnim zelenim i prometnim površinama grada. Sva oprema na području grada, bez obzira na lokaciju, često je na meti osoba nekontroliranog ponašanja, naročito vikendima i noću.

U suradnji sa udrugama potrebitih, rekreativaca i zaštite okoliša i šetača, dogovorene su i realizirane aktivnosti na održavanju čistoće i urednosti javnih parkovnih i šumskih površina grada (Žuta minuta, Šumska patrola, Zelena Istra...).

Na području grada Pule uređeno je 66 igrališta: 10 na području mjesnog odbora Sv.Polikarp-Sisplac, 9 u MO Šijana, po 5 u MO Veruda, Busoler i Vidikovac, po 4 u MO Stoja, Štinjan, Veli Vrh, Arena i Gregovica, po 3 u MO Kaštanjer i Valdebek, po 2 u MO Monte Zaro i Nova Veruda, po 1 u MO Stari Grad i Monvidal.

Također postoje 3 ograđene površine namijenjene psima: po 1 u MO Sv.Polikarp-Sisplac, Šijana i Valdebek.

Na području Grada Pule ukupno se nalazi 54,4 km razvrstanih cesta, s velikim intenzitetom korištenja individualnih oblika prometa čime u nekim dijelovima grada dolazi do prometnih zagušenja.

Prema Uredbi o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području Istarske županije (NN 113/19) Grad Pula - Pola na svoje području ima četiri luke za javni promet, dvije županijskog značaja (luka Pula i Brijuni) te dvije luke lokalnog značaja (Bunarina i Ribarska koliba).

Biciklističke staze uz državne ceste:

- D75 Vodnjanska cesta = 1080 m'
- D66 Rotor Šijana (1. Faza) = 2380 m'
- D66 do Stancije Peličeti (2. Faza) = 1916 m'

Biciklističke staze uz nerazvrstane ceste prenesene iz javnih:

U sklopu rekonstrukcije Ceste Prekomorskih brigada (od Šišanskog kružnog raskrižja do Medulinskog) izvela se staza za bicikliste ukupne dužine 1340 m', od čega je pješačko biciklistička 280 m'.

- Cesta prekomorskih brigada (biciklistička staza) = 1060 m'
- Cesta prekomorskih brigada (biciklistička staza) = 280 m'

Trgovačko društvo PULA PARKING d.o.o. upravlja i održava parkirališta na području Pule. U pokušaju ublažavanja poteškoća s pronalaženjem parkirnih mjesta, smanjenja prekoračenja plaćenog vremena parkiranja, povećanja rotacije parkiranih vozila kao i poboljšanja kontrole parkiranja, Pula Parking se kao poduzeće otvoreno prema inovacijama i tehničkom napretku odlučilo za implementaciju projekta digitalne kontrole parkiranja. On utjelovljuje uspješnu integraciju različitih sustava – automatskog sustava za prepoznavanje registarskih oznaka (ANPR sustav), sustava za naplatu i kontrolu parkiranja te višekanalne platforme za elektronička plaćanja. Ukupno na području Grada upravlja s 59 lokacija parkirališta i 2.904 mjesta označenih plavim linijama (od toga 194 za stanare), 109 za invalide (od toga 17 za stanare), 12 za motore, 38 rezerviranih mjesta (od toga 12 za stanare), 14 za taxi, a izdano je i 1.335 povlaštenih parkirališnih karata (PPK):

- u zoni 1 - 20 lokacija - 525 mjesta, 30 za invalide, 6 za motore, 15 rezerviranih – 417 PPK,
- u zoni 2 - 8 lokacija - 315 mjesta, 14 za invalide, 6 za motore, 8 rezerviranih -343 PPK,
- u zoni 3 – 6 lokacija – 174 mjesta, 19 za invalide, 1 rezervirano, 7 za taxi,
- u zoni 4 – 10 lokacija – 196 mjesta, 9 za invalide – 157 PPK,
- u zoni 5 – 3 lokacije – 84 mjesta, 7 za invalide, 3 rezervirano, 7 za taxi – 325 PPK
- u zoni 5 (samo za stanare) – 4 lokacije – 194 mjesta, 17 za invalide, 12 rezervirano,
- u posebnoj zoni – 8 lokacija – 1416 mjesta, 13 za invalide – na 3 lokacije dozvole za kampere, na 2 lokacije dozvole za autobuse – 93 PPK.

Usluge javnog gradskog prijevoza na teritoriju grada Pule s devet linija javnog gradskog autobusnog prijevoza te sedam linija prigradskog prijevoza provodi tvrtka Pulapromet.

PULAPROMET d.o.o. za prijevoz putnika je trgovačko društvo s ograničenom odgovornošću, u vlasništvu Gradova Pule (86%) i Vodnjana (1%) te Općina Ližnjan (5%), Medulin (7%) i Fažana (1%).

Početkom 2014. godine pokrenuta je inicijativa za novom modernizacijom autobusa u suradnji sa Gradom Pula i Plinarom Pula. Krajem 2016. godine potpisan je Ugovor sa Europskom Bankom za obnovu i razvoj kao nastavak kreditne podrške za nabavu novih autobusa na stlačeni prirodni plin. Tijekom 2017. godine je uveden **besplatni wi-fi u svim autobusima**, Na prijelazu 2018. i 2019.-te godine pokrenuta je i Modernizacija naplatnog sustava. Jedna od trenutno najvažnijih pogodnosti kod novog naplatnog sustava je prelazak sa relacijskog na zonski sustav prijevoza čime se omogućilo primjerice korisnicima iz 2. zone da sa istom cijenom opće mjesečne karte mogu ići na područje ostalih jedinica lokalne samouprave (van njegova mjesta prebivanja ali unutar iste zone). U 2019.-oj godini Pulaprometu je iz Projekta No regret

isporučeno 12 autobusa (6 niskopodnih gradskih autobusa duljine 12 metara sa troja vrata te 6 nisko ulaznih autobusa sa dvoja vrata). Autobusi su opremljeni euro 6 motorima i time značajno utječu na smanjenje onečišćenja u okoliš. Svi autobusi su klimatizirani, opremljeni su i rampom za slabije pokretne osobe, sustavom video nadzora a putnicima je i u njima omogućeno besplatno korištenje Wi Fi-a. U sklopu projekta ITU mehanizma u 2020.-oj godini izgrađena je i puštena u pogon moderna punionica stlačenog prirodnog plina na lokaciji partnera u projektu tvrtke Plinara doo Pula. Punionica sadrži dosad najnoviju tehnologiju i kapaciteta je 920 kg na sat stlačenog prirodnog plina (cca 10 min za punjenje jednog autobusa). Pulapromet je ovim Projektom nabavio 12 gradskih autobusa (duljine 12 metara, niskopodne, klimatizirane,..) na stlačeni prirodni plin. Nabavljeno je još dodatnih 8 autobusa (duljine 12 metara, nisko-ulazne, klimatizirane,..) na stlačeni prirodni plin. Pulapromet u voznom parku ima trenutno 36 autobusa te nakon isporuke 12 autobusa u 2019.-oj godini te 20 autobusa na stlačeni prirodni plin 2020. godine ima najmlađi vozni park u Republici Hrvatskoj.

KRUPP - Klub rekreativaca u prirodi "Istra" Pula u suradnji s Gradom Pula redovito održava i markira 13 **staza za pješaćenje** za odrasle dužine od 3 do 16 km te 4 za djecu koje su prilagođene dječjem uzrastu u dužini od 750 do 1300 metara.

U 2022.godini nakon radova na Monte Zaru, gdje je izrađeno 15 rampi za osobe s invaliditetom i smanjene pokretljivosti na pješačkim prijelazima u Tartinijevoj, Balotinoj, Rovinjskoj, Kovačićevoj, Radićevoj i Vergerijevoj ulici, Grad Pula - Pola nastavlja s radovima na prilagodbi pješačkih prijelaza osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti u Cankarovoj ulici, Ulici Bartolomeo dei Vitrei i Krmpotičevoj ulici. U planu je izvedba deset rampi na pet pješačkih prijelaza.

Proračunom Grad Pula - Pola za 2021. g. predviđeno je 795.000,00 kn za razvoj prometa, dok je u kategoriji izgradnje koja obuhvaća više kapitalnih projekata iz područja cestovne infrastrukture predviđeno 69.031.537,00 kn. Neki od projekata uključuju rekonstrukciju Kandlerove ulice, radove na Premanturskoj cesti, Ulici Puntizela, Šandaljskoj ulici, Fažanskoj i Šišanskoj cesti, uređenje parkirališta u Valturskoj ulici te parkirališta groblje Monte Giro i dr. U naredne Proračune moguće je uvrstiti i uređenje i unaprjeđenje biciklističke i pješačke infrastrukture te revitalizaciju lučkog prostora s ciljem generiranja održivog i zelenog razvoja Grada.

Na području Istarske županije od 2017.g. u šest gradova, među kojima i u Puli, provode se **sustavna mjerenja razina buke cestovnog prometa** za dnevne, večernje i noćne uvjete sa ciljem utvrđivanja razine okolišne buke, a rezultati mjerenja ocjene s aspekta izloženosti i utjecaja na zdravlje stanovništva.

Mjerenja su provedena na osnovi inicijalnog Županijskog dokumenta „Ciljevi i mjere zaštite od buke na području IŽ, iz Programa zaštite okoliša IŽ, 2006“, a sukladno važećim propisima, dopuštene razine buke određene su odredbama Pravilnika o najvišim dopuštenim razinama buke s obzirom na vrstu izvora buke, vrijeme i mjesto nastanka NN 143/21. Sva mjerenja i ocjena rezultata provedena su prema novom Pravilniku NN 143/21. Vremenski interval mjerenja od 24 h, odabran je sukladno zahtjevima iz norme HRN ISO 1996-2, tako da su pokrivena sve značajne promjene u imisiji i širenju buke.

U svakom gradu određena su po 3 mjerna mjesta u stambenim, mješovitim i poslovnim zonama (zone 2,3 i 4), sukladno Tablici 1.

Tablica 34. Najviše dopuštene ocjenske razine buke imisije u otvorenom prostoru

Zona buke	Namjena prostora	Najviše dopuštene ocjenske razine buke imisije L_{RAeq} u [dB(A)]		
		za dan (L_{day}):	za večer ($L_{evening}$)	za noć (L_{night}):
1	Zona namjenjena odmoru, oporavku i liječenju	50	45	40
2	Zona namjenjena samo stanovanju i boravku	55	55	40
3	Zona mješovite, pretežito stambene namjene	55	55	45
4	Zona mješovite, pretežito poslovne namjene sa stanovanjem	65	65	50
5	Zona gospodarske namjene (proizvodnja, industrija, skladišta, servisi)	- Na granici građevne čestice unutar zone buka ne smije prelaziti 80 dB(A) - Na granici ove zone buka ne smije prelaziti dopuštene razine zone s kojom graniči		

U Puli je mjerenje provedeno u Koparskoj, Tomassinijevoj i Ulici Riva. Na svakom mjernom mjestu provedena su dnevna (12 h), večernja (4 h) i noćna mjerenja (8 h) karakterističnih mjernih intervala odabranih tako da se cjelovito obuhvati ciklus promjena razina s obzirom na karakter buke cestovnog prometa. Na 3 mjerna mjesta godišnje je provedeno u dva razdoblja (ljetno-jesen) po 9 mjerenja buke (cjelodnevno mjerenje - 24 sata) uz paralelno praćenje parametra prometa (frekvencija putničkih vozila, motocikala, teretnih vozila i autobusa).

Mjerna mjesta na vanjskom prostoru odabrana su s obzirom na položaj stambenih objekata, odnosno na mogući utjecaj na miran boravak u neposrednoj okolini, a odabrane su po tri mjerne točke na svakoj lokaciji (gradovi). Kako zone buke (odnosno granice prometnog koridora) u praksi nisu utvrđene, kriterij utvrđivanja prekomjerne buke cestovnog prometa određen je člankom 7. Pravilnika o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (Narodne novine 145/04) prema kojem razina buke ne smije prelaziti 65 dB(A) danju, odnosno 50 dB(A) noću. Udaljenost mjernih mjesta do stambenih objekata je bila prosječno od 3-5 m.

Prema zahtjevu norme, ukupni broj prolaza vozila po kategoriji mora biti najmanje 30 tijekom referentnog vremenskog intervala od 15 min. Navedeni kriterij tijekom jesenskog, ali na nekim pozicijama i ljetnog razdoblja, nije bio zadovoljen kod noćnih mjerenja zato što je nakon 23:15 sata promet rijedak.

Buka na promatranim područjima potječe najvećim dijelom od cestovnog prometa kao posljedica položaja i kapaciteta glavnih gradskih prometnica i iz ugostiteljskih objekata u turističkim zonama (ljetno), dok su privreda i industrija zastupljene u manjoj mjeri.

Rezultati mjerenja buke za dnevne uvjete u **ljetnom razdoblju** u 2022.g. ne zadovoljavaju u Ulici Riva i Koparskoj, Ulica Riva ne zadovoljava ni u prethodnim godinama, Koparska 2017. i 2019., a Tomassinijeva 2020. Za večernje uvjete ljeti ne zadovoljava Ulica Riva u 2021. i 2022., dok ostala mjerna mjesta zadovoljavaju tijekom cijelog razdoblja, a za noćne uvjete ljeti ne zadovoljavaju sva 3 mjerna mjesta tijekom čitavog promatranog razdoblja. Za noćni period ljeti prekoračenja graničnih vrijednosti razina buke (iznad 50 dB(A)) izmjerena su u ulici Riva u rasponu prekoračenja od 12,1 dB(A) do 14,6 dB(A), Tomasiniijevoj u rasponu prekoračenja od 5,4 dB(A) do 14,4 dB(A) i Koparskoj u rasponu prekoračenja od 5,6 dB(A) do 10,5 dB(A).

Rezultati mjerenja buke za dnevne uvjete u **jesenskom razdoblju** u 2022. ne zadovoljavaju u Ulici Riva, a koja je u prethodnim promatranim godinama zadovoljavala, u Tomasiniijevoj ne zadovoljavaju 2017.-2020., u Koparskoj ne zadovoljavaju 2019. i 2020. Za večernje jesenske uvjete zadovoljavaju na svim mjernim mjestima svih promatranih godina, a za noćne uvjete ne zadovoljavaju sva 3 mjerna mjesta tijekom čitavog promatranog razdoblja.

Za noćni jesenski period prekoračenja graničnih vrijednosti razina buke (iznad 50 dB(A)) izmjerena su u ulici Riva u rasponu prekoračenja od 4,1 dB(A) do 10,0 dB(A)), Tomasinijevoj u rasponu prekoračenja od 1,6 dB(A) do 6,1 dB(A) i Koparskoj u rasponu prekoračenja od 5,1 dB(A) do 8,7 dB(A).

Razine buke u ljetnom razdoblju posebno u noćnom periodu bile su više u odnosu na razdoblje jeseni. Razlog tome je da tijekom ljetnih mjeseci imamo povećan broj prolaska vozila glavnim prometnicama, te povišenu rezidualnu buku zbog ugostiteljsko-turističke aktivnosti u gradovima uz more.

Svjetska zdravstvena organizacija preporučuje da je za kvalitetan san potrebno da buka okoliša koja noću dopire u spavaće sobe (pri zatvorenim prozorima) ne prelazi 30 dB(A), a da je za dobre uvjete za (npr. predavanja i učenje) potrebno da buka u učionicama ne prelazi razinu od 35 dB(A).

Tablica 35. Prikaz izmjerenih dnevnih, večernjih i noćnih razina buke L_{Req} dB(A), u ljeto i jesen od 2017. - 2022. godine

	Mjerno mjesto	Oznaka mjernog mjesta	Zona buke	LJETO			JESEN		
				Dnevne razine	Večernje razine	Noćne razine	Dnevne razine	Večernje razine	Noćne razine
2022.	Koparska	MM 01	3	65,7	64,3	58,4	62,8	58,7	58,7
	Tomasinijeva	MM 02	2	61,8	62,1	57,4	64,1	62,2	56,0
	Ulica Riva	MM 03	4	65,6	65,3	62,3	66,5	64,6	59,4
2021.	Koparska	MM 01	3	60,4	62,9	55,6	64,5	59,9	55,3
	Tomasinijeva	MM 02	2	63,0	62,5	55,4	62,8	62,4	56,1
	Ulica Riva	MM 03	4	69,2	65,3	62,1	64,2	63,1	57,7
2020.	Koparska	MM 01	3	64,1	60,8	58,4	66,2	63,8	55,1
	Tomasinijeva	MM 02	2	65,9	64,8	64,1	68,6	58,4	51,6
	Ulica Riva	MM 03	4	66,7	63,4	64,6	63,6	59,4	54,1
2019.	Koparska	MM 01	3	66,0	63,2	57,6	66,5	62,9	57,3
	Tomasinijeva	MM 02	2	63,8	62,0	63,2	67,1	56,2	54,5
	Ulica Riva	MM 03	4	67,6	62,8	63,6	62,9	57,6	56,7
2018.	Koparska	MM 01	3	63,7	63,6	56,7	64,7	60,1	58,2
	Tomasinijeva	MM 02	2	62,5	63,1	64,4	66,3	56,7	55,2
	Ulica Riva	MM 03	4	68,2	63,6	63,2	62,5	60,3	57,2
2017.	Koparska	MM 01	3	66,7	63,2	60,5	64,1	59,1	57,0
	Tomasinijeva	MM 02	2	64,6	63,2	62,6	65,6	56,2	55,6
	Ulica Riva	MM 03	4	67,1	62,8	63,2	64,5	57,6	60,0

Napomena:

- 1) Crvenim označena mjerenja koja prelaze kriterij iz članka 7. Pravilnika.
- 2) Dnevne, večernje i noćne razine odnose se na realno opterećenje prometa kroz razdoblje od 24 h (rezultati mjerenja vrijede isključivo za uvjete i stanje izvora u trenutku izvođenja mjerenja).
- 3) Prema odredbama Čl.5, Zakona o zaštiti od buke (NN 30/2009), dan traje 12 sati, od 07:00 do 19:00 sati, večer traje 4 sata, od 19:00 do 23:00 sata, a noć traje 8 sati, od 23:00 do 07:00 sati.

2.1.6. ORGANIZACIJA ZAJEDNICE

U okviru samoupravnog djelokruga Grad Pula - Pola osigurava obavljanje javnih službi koje zadovoljavaju svakodnevne potrebe građana na području komunalnih, gospodarskih i drugih djelatnosti, u skladu sa zakonom. Grad Pula - Pola osigurava obavljanje komunalnih, gospodarskih i društvenih djelatnosti osnivanjem trgovačkih društava, javnih ustanova i vlastitih pogona. Obavljanje određenih javnih djelatnosti Grad Pula - Pola može

povjeriti na temelju ugovora i drugim pravnim i fizičkim osobama. Komunalne djelatnosti obavljaju se kao javna služba. Grad Pula - Pola te pravne i fizičke osobe koje obavljaju komunalne djelatnosti obvezne su osigurati trajno i kvalitetno obavljanje tih djelatnosti i održavanje komunalnih objekata i uređaja u stanju funkcionalne sposobnosti. **Trgovačka društva:**

- Fratarski d.o.o. Pula
- Kaštijun d.o.o. Pula
- Luka Pula d.o.o. Pula
- Monte Giro d.o.o. Pula
- Plinara d.o.o. Pula
- Pula Herculanea d.o.o. Pula
- Pragrande d.o.o. Pula
- Pula Parking d.o.o. Pula
- Pulapromet d.o.o. Pula
- Vodovod Pula d.o.o. Pula
- Pula Sport d.o.o.
- Tržnica d.o.o. Pula
- Castrum Pula 97 d.o.o. Pula

Tijekom 2023.godine očekuje se spajanje Castruma, Tržnice i Pula sport u jedno društvo.

Za obavljanje društvenih djelatnosti za koje je zakonom određeno da se obavljaju kao javne službe, Grad Pula - Pola osniva javne ustanove: za odgoj i obrazovanje, znanost, kulturu, informiranje, sport i tjelesnu kulturu, tehničku kulturu, za skrb o djeci i zaštitu djece i mladeži, zdravstvo, socijalnu skrb, skrb o osobama s posebnim potrebama i za druge djelatnosti u skladu sa zakonom.

Javne ustanove:

- Pula Film Festival
- Istarsko narodno kazalište
- Gradska knjižnica i čitaonica
- Dječji vrtić Mali svijet
- Dječji vrtić Pula
- DV-SI Rin Tin Tin
- Pučko otvoreno učilište

Ostale organizacije:

- Javna vatrogasna postrojba Pula
- Zajednica tehničke kulture
- Sportska zajednica Grad Pula - Pola

Planom **mreže predškolskih ustanova** na području Grada Pule za pedagošku godinu 2021./2022. obuhvaćene su:

- tri predškolske ustanove kojima je osnivač Grad Pula - Pola:
 - o Predškolska ustanova Dječji vrtići Pula, s matičnim objektom Zvezdice (Koparska 31a) i osam područnih objekata: Centar, Kaštanjer, Loptica, More, Rožica, Val i Veli Vrh;

- Predškolska ustanova Dječji vrtić Mali svijet Pula, s matičnim objektom Veruda (Kamenjak 6) i sedam područnih odjela: Veruda, Latica, Monte Zaro, Vjeverice, Mali Zeleni, Ribice i Zvončići;
- Predškolska ustanova Dječji vrtić- Scuola dell' infanzia Rin Tin Tin, koja provodi program na talijanskom jeziku, u centralnom objektu i tri područna Delfini, Pinguino i Giardini
- 19 dječjih vrtića drugih osnivača od kojih su 18 osnovani od strane fizičkih osoba (Bambi, Cipelići, Cvrčak, Dado, Dobrilići, Dugin svijet, Kućica od licitra, Maslačak, Moj Dan, Oblutak, Pingvin, Slatki svijet, Šiljo, Titti, Topolino, Veseljko, Vjeverica, Zvončica) i 1 od strane vjerske zajednice (Vj.v. M. Petković),
- programi za djecu predškolske dobi provode se i u Dnevnom centru za rehabilitaciju Veruda - Pula.

Prema podacima DZS (SI 1702 od 31.10.2022.) početkom pedagoške godine 2021./2022. na području Grad Pula - Pola program predškolskog odgoja provodio se u 44 vrtića (svaka teritorijalno odvojena jedinica (područni odjel) smatra se vrtićem), s 2.054 djece, 563 djece do 3 g., 761 djece od 3 do 5 g. i 730 djece s 5 i više g. U vrtićima je bilo zaposleno 429 osoba, od toga 273 odgojitelja i 6 zdravstvenog osoblja. U vrtićima zaposleno je 13,3 odgojitelja / 100 djece što je više od hrvatskog (10,2/100) i istarskog prosjeka (12,4/100), ali je zaposlenog zdravstvenog osoblja ispod prosjeka - samo 2,9 zdravstvenih radnika /1.000 djece (IŽ 3,5/1.000, RH 3,9/1.000). Niža stopa zdravstvenog osoblja na djecu u vrtićima Grada Pula - Pola uvjetovana je razlikama u zapošljavanju zdravstvenog osoblja u javnim i mnoštvu malih privatnih vrtića.

Broj djece od navršene tri godine do polaska u osnovnu školu u gradu Puli na osnovi živorođenih i umrle dojenčadi u razdoblju od 2015. - 2018. godine procjenjuje se na 1.299 djece. U usporedbi s brojem djece u vrtićima, zaključak je da je 87,1% djece s područja Grada Pule uključeno u vrtić. Broj djece jasličke dobi procijenjen istom metodologijom za razdoblje od 2019., 2020. i polovina 2021. godine je 994 djece te iz toga slijedi da je jaslicama obuhvaćeno više od ½ djece (56,6%) dobi od 1-2 godine.

Tablica 36. Procjena broja djece u dobi od šest mjeseci do 6 godina

	Živorodeni	Umrle dojenčad	Procjena broja djece
2015.	437	1	436
2016.	423	2	421
2017.	417	6	411
2018.	431	-	431
Ukupno 3-6 g.	1.308	9	1.299
2019.	390	4	386
2020.	402	2	400
2021.*	208	-	208
Ukupno 0,5-2 g.	1.000	6	994
Sveukupno	2.308	15	2.293

Na području Grada Pula - Pola djeluje 11 osnovnih škola. U svim osnovnim školama Grada Pula - Pola organiziran je program produženog boravka. Grad financira produženi boravak za 54 skupine u svih 11 osnovnih škola za učenike od 1. do 4. razreda. Također, subvencionira i trošak produženog boravka i školske marende za kategorije socijalno

ugroženih građana kao i za korisnike dječjeg doplatka. Tako je u ovoj godini bilo 600 subvencija sudjelovanja u cijeni školske marende koja je izborna i 237 subvencija u cijeni produženog boravka. U 2022. godini u proračunu su osigurana, samo za potrebe produženog boravka, sredstva u iznosu od 7,7 milijuna kuna, a u rebalansu dodatnih 550 tisuća kuna. Cijene školskih marendi i obroka nisu se mijenjale više od 10 godina. Od školske godine 2022./2023. Ministarstvo znanosti i obrazovanja osigurava troškove jednog obroka dnevno u iznosu od 10 kn po učeniku. Cijena produženog boravka nije se mijenjala i dalje iznosi fiksno 120 kuna. Dvosmjenski rad provodi se samo u Osnovnoj školi Šijana a smjenskim radom obuhvaćeni su učenici od 1- 4 razreda.

Prema podacima DZS (SI 1702 od 31.10.2022.) početkom školske godine 2021./2022. u 11 osnovnih škola, s 212 razrednih odjela, bilo je 414 učitelja i 4.329 učenika (2.289 muških), 2.019 nižih i 2.310 viših razreda.

Osnovno obrazovanje djece i mladeži s teškoćama u razvoju provodi se u svim osnovnim školama i Školi za odgoj i obrazovanje. U osnovnoj školi Centar formirana su i dva posebna razredna odjela u kojima do pet učenika u svakom odjeljenju učenici pohađaju nastavu po posebnom programu ili redovitom programu uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke u posebnom razrednom odjelu.

Prema podacima DZS (SI 1702 od 31.10.2022.) u Puli djeluje i jedna osnovna umjetnička škola s 304 učenika (170 ženskih) i 76 učitelja.

U školskoj godini 2022./2023. uvodi se **građanski odgoj** u osnovne škole kojima je osnivač Grad Pula - Pola. Učenici u petom razredu osnovne škole mogu izabrati građanski odgoj kao izvan nastavnu aktivnost. U sklopu ovoga predmeta obrađivat će se niz tema od toga kako funkcionira lokalna zajednica, kako funkcionira država, društveno odgovorno ponašanje, teme vezane uz obitelj, ekološke teme, volontiranje, uključenost u lokalnu zajednicu. U proračunu Grada Pula - Pola osigurana su sredstva za udžbenike u iznosu od 222.571,00 kn, a provedena je i edukacija za nastavnike koji će provoditi građanski odgoj. U školi za odgoj i obrazovanje provodi se izvannastavna aktivnost Građanski odgoj i obrazovanje za učenike od 5. Do 8. razreda Također iste školske godine kao jedini grad u Istarskoj županiji Grad Pula - Pola uvodi **besplatne higijenske uloške** u sve osnovne škole, a u proračunu Grada Pula - Pola osigurana su sredstva za to u iznosu od 69.000,00 kn.

U Puli djeluje 11 srednjih škola, a Škola za odgoj i obrazovanje ima srednjoškolski TES program za učenike s teškoćama u razvoju.

Prema podacima DZS (SI 1703 od 28.09.2022.) početkom školske godine 2021./2022. djelovalo je 15 srednjih škola (broj srednjih škola veći je od stvarnog broja škola jer ako jedna srednja škola obuhvaća nekoliko školskih jedinica različite vrste, npr. gimnaziju, tehničku, industrijsku i obrtničku školu, svaka takva jedinica smatra se zasebnom školom): 2 gimnazije, 6 tehničkih i srodnih, 2 umjetničke, 4 industrijske i obrtničke te 1 za mladež s teškoćama u razvoju. Djelovalo je 158 razrednih odjela, s 3.156 učenika (1.600 učenica) i 417,1 nastavnika u ekvivalentu pune zaposlenosti. U Puli djeluje jedan **učenički dom** s 114 korisnika (77 ženskih) i 25 zaposlenih.

Grad Pula - Pola, kao nositelj projekta, objavio je u 2022.godini Javni poziv za obavljanje poslova pomoćnika u nastavi i stručno komunikacijskog posrednika za učenike s teškoćama u razvoju škola kojima je Grad Pula - Pola osnivač i koje su partneri na projektu „Zajedno do znanja“ za obavljanje poslova pomoćnika u nastavi/stručnog komunikacijskog posrednika za 90 izvršitelja. Projektni prijedlog odobren je za financiranje u sklopu Poziva Ministarstva znanosti i obrazovanja pod nazivom Osiguravanje pomoćnika u nastavi i

stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. sufinanciranog sredstvima Europskog socijalnog fonda.

Obrazovanje odraslih odvija se u sklopu **Pučkog otvorenog učilišta Pula i drugih privatnih učilišta**. Pučko otvoreno učilište je javna ustanova Grada Pula - Pola. Jedino u Istri nudi osnovno obrazovanje za mlade od 15 do 18 godina te za odrasle osobe, a obrazovanje je besplatno budući da je financirano od Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. Tu su zatim dvogodišnje, trogodišnje i četverogodišnje srednje škole, prekvalifikacije i osposobljavanja te škola stranih jezika, a svi navedeni programi verificirani su od strane Ministarstva. Pored ovih programa Učilište organizira i komercijalne programe, poput poslovnog stranog jezika za djelatnike te radionice komunikacijskih vještina. Među najpopularnijim zanimanjima jesu ona za njegovatelja, elektroinstalatera, hotelijersko turističkog tehničara, slastičara, mesara, pizzaiola, kuhara i konobara. Prema podacima DZS-a, (SI 1702 od 31.10.2022.) krajem školske godine 2020./2021. osnovno obrazovanje odraslih odvija se putem jedne škole, sa 17 učenika (9 muških) i 11 učitelja.

Prema posljednje objavljenim podacima Državnog zavoda za statistiku (SI 1705 od 28.04.2023.) u akademskoj godini 2021./2022. ukupno je u Puli bilo 3.420 **studenata** (2.237 žena), od toga 2.551 redovitih (1.630 žena) koji čine 74,6% od ukupnog broja studenata. U odnosu na akademsku godinu 2012./2013.g. kada ih je bilo 2.629, od toga 1.775 redovitih, sada u Puli ima za 30,1% više studenata i za 43,7% više redovitih studenata. Sveučilišni odjeli Sveučilišta imali su 2.944 studenata (2.259 redovitih), stručni odjeli Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli 404 (326 redovitih), a Istarsko veleučilište u Puli 72 studenta (37 redovitih). Na poslijediplomski specijalistički studij Sveučilišta u Puli upisano je 12 studenata (7 žena). Nije bilo upisanih studenata na poslijediplomski doktorski studij.

Također, prema istom izvoru, u akademskoj godini 2021./2022. ukupno je u Republici Hrvatskoj studiralo 1.881 **studenata s prebivalištem u Puli**, od toga 1.474 kao redoviti studenti. U odnosu na akademsku godinu 2012./2013.g. to je za 7,9% manje studenata (2012./2013.g. 2.042), odnosno za 1,3% manje redovitih studenata (2012./2013.g. 1.493). Na veleučilištima bilo je 69 studenata iz Pule, visokim školama 27, stručnim studijima fakulteta 193, na sveučilišnim studijima 1.557, na umjetničkim akademijama 35 studenta. Na poslijediplomski specijalistički studij upisano je 23 studenta (18 žena), a na doktorski studij 49 studenata iz Pule (24 žene). U 2021. godini (zadnji objavljeni podatak DZS-a Gradovi u statistici od 24.11.2022.) diplomiralo je 432 studenata iz Pule, od toga 260 žena i 172 muškarca, od toga 338 redovitih studenata. U istoj godini 2 stanovnika Pule (1 žena) steklo je naziv magistra specijalista, a 6 (2 žene) stekli su akademski stupanj doktora znanosti. Obzirom da dio studenata s prebivalištem u Puli studira izvan Pule, većinu studenata na visokim učilištima čine studenti s prebivalištem izvan Pule. Pula je sveučilišni grad, domaćin studenata iz cijele Istre i RH.

Grad Pula - Pola svake godine dodjeljuje **stipendije za studente**. U 2020. g. dodijeljene su 122 stipendije, u 2021. 168 stipendija u iznosu od po 800,00 kn mjesečno. Studijski programi za deficitarna zvanja dodatno se vrednuju. Dodatno pravo na novčanu pomoć imaju studenti lošijeg imovinskog stanja.

U Puli djeluju sljedeće **ustanove socijalne skrbi**:

1. Hrvatski zavod za socijalni rad, Područni ured Pula
2. Obiteljski centar, Područna služba Istarska
3. Dječji dom Ruža Petrović Pula,
4. Dom za odgoj djece i mladeži Pula,
5. Dom za starije osobe Alfredo Štiglić Pula,
6. Dom za starije i nemoćne osobe Sv. Polikarp,
7. Dom za odrasle osobe "Vila Maria",
8. Centar za rehabilitaciju,
9. Dnevni centar za rehabilitaciju Veruda Pula,
10. Dnevni centar za radnu terapiju i rehabilitaciju Pula,
11. Centar za rehabilitaciju Down sindrom centar Pula

U Puli također djeluje 5 **obiteljskih domova** za starije i nemoćne (Pax, Noa, Felice, E'speranza, Luna) i 2 **trgovačka društva** (Kane d.o.o. i Nina i Katarina d.o.o.).

Također u Puli djeluje Centar za inkluziju i podršku u zajednici Pula, te Prihvatilište za beskućnike Gradskog društva Crvenog križa Pula.

Grad Pula - Pola dodijelio je u 2022.godini Centru za inkluziju i podršku u zajednici dvije nekretnine u Coattovoj ulici 18 na korištenje na neodređeno vrijeme bez naknade za potrebe organiziranog stanovanja. Objekt se sastoji od samostojeće kuće, koja se sastoji od jednog stana površine 34,00 četvorna metra i dvorišta površine 144,00 četvornih metara. Centar za inkluziju trenutno provodi EU projekt Razvoj, širenje i unapređenje kvalitete izvaninstitucijskih socijalnih usluga te raspolaže sredstvima za uređenje dodijeljene nekretnine, koja je u neupotrebljivom stanju, prema uvjetima iz pravilnika o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga i ima osigurana sredstva za pružanje usluga korisnicima.

Zdravstvenu djelatnost u Puli obavljaju:

• **županijske ustanove (5):**

1. Istarski domovi zdravlja (IDZ)
2. Nastavni zavod za hitnu medicinu Istarske županije,
3. Nastavni zavod za javno zdravstvo Istarske županije
4. Opća bolnica Pula.
5. Istarske ljekarne Pula.

• **privatne ustanove (14):**

1. Ustanova za zdravstvenu skrb Smartmedic (medicina rada)
2. Ljekarne Valun
3. Ljekarna Bobanović-Vujnović
4. Ljekarne Joukhadar - Podružnica Ljekarna Pula
5. Ljekarne Kaštel Farm – Podružnica br.10, Ljekarna Pula
6. Ljekarne Prima Pfarme – Podružnica 65 i 72
7. Ljekarne Damaška
8. Ustanova za zdravstvenu njegu i fizikalnu terapiju Zlatne ruke - Vesna Plavšić,
9. Poliklinika za oftalmologiju Ghetaldus Pula
10. Poliklinika za baromedicinu i medicinu rada Oxy,

11. Poliklinika za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, fizikalnu terapiju, ortopediju i neurologiju Peharec,
12. Poliklinika za neurologiju, oftalmologiju, ORL i internu medicinu "Salus" i
13. CROATIA Poliklinika - Poslovna jedinica Pula
14. Specijalna bolnica MEDICO - Poslovna jedinica Pula

- **trgovačka društva (11):**

1. Poliklinika ŠUŠNJIĆ d.o.o.
2. GO DENT d.o.o.
3. ORLIĆ DENT d.o.o.
4. LASER DENTAL D.O.O.
5. Studio Art Dental Pula d.o.o.
6. ELKRON MEDICA d.o.o.
7. LADAVAC d.o.o.
8. TERRA MEDICA d.o.o.
9. MEDICUS d.o.o.
10. KRAJCAR MEDICAL d.o.o.
11. Ordinacija opće i obiteljske medicine LUX MEDIC j.d.o.o.

- Privatne ordinacije (88) i praksa (19)

U odnosu na prethodnu Sliku zdravlja, broj privatnih zdravstvenih ustanova je udvostručen (sa 7 na 14), trgovačka društva su doživjela ekspanziju (s 1 na 11), broj privatnih ordinacija je smanjen za 28,5% (s 123 na 88), a broj privatne prakse za 29,6% (s 27 na 19).

Prema podacima HZZO-a, u Mreži javne zdravstvene službe (NN 101/12, 31/13, 113/15 i 20/18) u 2022.g. u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u Puli je ugovoreno 36 timova obiteljske medicine, 5 timova zdravstvene zaštite predškolske djece, 6 timova zdravstvene zaštite žena, 34 tima dentalne zdravstvene zaštite, 16 sestara u djelatnosti zdravstvene njege u kući, 2 tima medicine rada, 14 ljekarničkih jedinica, 2 tima laboratorijske dijagnostike, 6 fizioterapeuta u fizikalnoj terapiji u kući, 3 tima ortodoncije, 2 tima oralne kirurgije, a nedostaju: 2 tima opće/obiteljske medicine, 1 tim pedijatra u PZZ, 2 medicinske sestre u zdravstvenoj njezi u kući, u odnosu na 2020.g. nedostaje i 1 tim medicine rada. Mreža je popunjena koordinatorima za palijativnu skrb (2 tima) i mobilnim palijativnim timovima (2 tima). Također u IDZ-u radi 11 patronažnih sestara. Sukladno Mreži hitne medicine (NN 49/16, 67/17) u Puli je ugovoreno 10 timova T1 i 5 timova u prijavno-dojavnoj jedinici. Grad Pula - Pola financira tzv. „nadstandard hitne medicine“.

U 2022. godini 2 tima **školske i adolescentne medicine** NZZJZIŽ skrbe o učenicima Pule i dijela Puljštine (sve osnovne škole i njihove područne škole u Puli te u Fažani, Medulinu i Vodnjan; sve srednje škole u Puli; Istarsko veleučilište i Sveučilište Juraj Dobrila).

Na **lokalnoj razini** u djelatnosti specijalističko-konzilijarne i dijagnostičke zdravstvene zaštite u Mreži djeluje 5,41 tim interne medicine, 2,18 timova fizikalne medicine i rehabilitacije, 2,73 tima psihijatrije, 3,16 timova oftalmologije, a nedostaje 0,59 timova interne medicine, 0,82 timova fizikalne medicine i rehabilitacije, 0,27 timova psihijatrije.

Prema Registru udruga, na dan 12.5.2023.g. u Puli je aktivno 67 udruga koje djeluju na području zaštite zdravlja.

Grad Pula - Pola osigurava sredstva iz proračuna za javne potrebe te za **sportske programe**, odnosno aktivnosti od značaja za Grad, a odnose se na:

1. poticanje i promicanje sporta kao osobne potrebe i djelatnosti,
1. provođenje sportskih aktivnosti djece, mladeži i studenata,
2. djelovanje udruga, saveza i zajednice,
3. priprema sportaša za domaća i međunarodna natjecanja,
4. opća i posebna zdravstvena zaštita sportaša,
5. zapošljavanje osoba za obavljanje stručnih poslova u sportu,
6. sportsko rekreacijske aktivnosti građana,
7. sportske aktivnosti osoba s teškoćama u razvoju i osoba sa invaliditetom,
8. planiranje, izgradnja, održavanje i korištenje sportskih građevina značajnih za Grad Pulu,
9. provođenje i financiranje znanstvenih i razvojnih projekata, elaborata i studija u funkciji razvoja sporta Grada.

Prema Registru udruga, na dan 12.5.2023.g. na području Grada Pule djeluje 257 udruga i klubova sa sportom kao područjem djelovanja.

Pula Sport d.o.o. je društvo zaduženo za upravljanje, održavanje i izgradnju sportskih objekata te time nastoji poboljšati kvalitetu života u Puli, te potaknuti što više ljudi na bavljenje sportom. Sportski objekti u Puli su: SRC Bunarina, Stadion SRC Veruda, Bočalište Veruda, Javni Gradski bazeni Pula – Pola, Gradski stadion Aldo Drosina, Dom sportova Mate Parlov, Dom braće Ribar, SC Mirna te Nogometno igralište Štinjan i Veli Vrh. Trgovačko društvo Pula Sport d.o.o. upravlja, održava i vodi izgradnju sportskih i drugih objekata koje ima u svom vlasništvu ili zakupu, te pružan usluge korištenja objekata sportskim udrugama i ostalim korisnicima.

Objekte kojima raspolaže i upravlja Pula Sport d.o.o. koriste sportske udruge - članice Saveza sportova Grada Pula - Pola za program redovnog sustava natjecanja, trenažni proces i obuku djece i mladeži.

Na području grada Pule uređeno je 40 sportskih igrališta i terena na 23 lokacije: 9 fitnessa na otvorenom, 6 sportskih terena, po 5 staza za trčanje i hodanje odnosno multifunkcionalnih igrališta, 4 bočališta, po 3 skate parka odnosno trim staze, po 2 street work out odnosno odbojka ili nogomet na pijesku te 1 košarka na 1 koš.

Sportska zajednica Grada Pula - Pola osnovana je u cilju razvitka i promicanja sporta na području grada Pule, poticanja vrhunskog sportskog stvaralaštva i stvaranja uvjeta za postizanje vrhunskih sportskih dometa, razvitka sportskih aktivnosti djece i mladeži te sportsko rekreacijskih aktivnosti građana i invalidnih osoba, promicanja odgojnih funkcija sporta, poštene igre, razmujevanja, tolerancije i odgovornosti kroz bavljenje sportom te širenja olimpijskih ideala i jačanja olimpijskog pokreta. U sklopu zajednice djeluje nekoliko grupa sportova: Sport invalida (5 klubova), I grupa sportova - natjecateljski (20 klubova), II grupa sportova (14 klubova) i III grupa sportova (23 klubova).

Sportska Zajednica organizira sportsko-rekreacijska događanja s ciljem promicanja važnosti sporta među stanovništvom:

- Tjedan sporta u Puli
- Dječji ljetni sportski kamp
- Olimpijski festival dječjeg vrtića.

Prema Registru udruga, na dan 12.5.2023.g. na području Grada Pule djeluje 51 udruga i klubova s tehničkom kulturom kao područjem djelovanja.

Zajednica tehničke kulture je krovna udruga tehničke kulture u Gradu Puli, usmjerena na razvoj i promociju tehničke kulture među građanima, a posebno kod djece i mladih. Članice su: Ronilački klub Meduza Pula, Društvo za podvodna istraživanja MINA Pula, Auto modelarski klub "Pula-Pola", Matematičko društvo "Istra" Pula, Društvo za robotiku Istre, Oldtimer klub "HISTRIA" Pula, Aeroklub "Kрила Istre" Pula, Astronomsko društvo Pula, Auto Klub Pula Rovinj, Centar za podvodne aktivnost Pula, Društvo energetičara "Istra", Društvo informatičara Istre, Društvo inovatora Pula, Društvo za tehniku zavarivanja "Istra", Foto klub "Pula", Klub maketara Pula-2004, Klub podvodnih aktivnosti 'Uljanik', Jedriličarski klub 'Uljanik', Jedriličarski klub 'Vega', Pulska filmska tvornica, Udruga ljubitelja fotografije "Format", Radio klub 'Arena-Pula'.

Prema Registru udruga, na dan 12.5.2023.godine na području Grada Pule djeluje ukupno 984 udruga.

Društveni centar Rojc smješten je u centru Pule, površine 16.739 m², s unutarnjim dvorištem, besplatnim parkingom, sportskim igralištima i zelenim površinama. Udruge imaju sklopljene ugovore o korištenju prostora bez plaćanja naknade s Gradom Pula, a udruge plaćaju samo troškove električne energije. Udruge su uredile svoje prostorije. Više od 4.000 m² hodnika oslikali su brojni umjetnici u sklopu projekta "Krojčberg". U Rojcu se nalaze produkcijski prostori (ateljei, glazbena i filmska studija, zanatske radionice...), prostori za probe, sportsko-rekreacijski, uredski, prezentacijski, radioničko-konferencijski, klupski, skladišni, servisni i ugostiteljski prostori. Rojc je jedinstveno mjesto u Hrvatskoj koje okuplja udruge i potiče njihov razvoj.

Prema Registru udruga, na području grada Pule na dan 12.5.2023.g. djeluje 215 udruga u kulturi i umjetnosti.

U Puli djeluju ustanove u kulturi koje oblikuju kulturni i javni život Pule, ali i cijele Istarske županije:

- Arheološki muzej Istre u Puli
- Povijesni i pomorski muzej Istre u Puli - Museo storico e navale dell'Istria
- Muzej suvremene umjetnosti Istre - Museo d'arte contemporanea dell'Istria
- Istarsko narodno kazalište u Puli - Gradsko kazalište Pula
- Javna ustanova Pula Film festival
- Gradska knjižnica i čitaonica Pula
- Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Sveučilišna knjižnica u Puli
- Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Muzička akademija Pula
- Glazbena škola I.M. Ronjgov.

U Puli se godišnje odvija preko 1000 kulturno-umjetničkih manifestacija.

Prema Registru udruga, na području grada Pule na dan 12.5.2023.g. djeluje 69 udruga u zaštiti okoliša i prirode.

2.1.7. ZDRAVSTVENI POKAZATELJI

U Puli u prosjeku godišnje umre 738,2 osoba, od toga 350,6 osoba muškog spola i 387,6 osoba ženskog spola (prosjek 2017.-2021.). U 2021. godini umrle su 783 osobe (373 muških i 410 ženskih). Stopa mortaliteta u 2021. godini iznosi 15,0‰, a u prosjeku u razdoblju 2017.-2021. godine 14,1‰.

U 2021. godini 86,8% umrlih bilo je u dobi iznad 65 godina odnosno 66,2% osoba iznad 75 godina.

U Puli su bolesti cirkulacijskog sustava vodeći uzrok smrti od kojih u prosjeku godišnje (2017.-2021.) umre 349 osoba ili 47,3% umrlih odnosno 668,3/100.000 stanovnika. Od novotvorina, druge po redu skupine bolesti vodećih uzroka smrti, u prosjeku godišnje umre 207,4 ili 28,1% umrlih odnosno 397,2/100.000 stanovnika. Više od tri četvrtine svih uzroka smrti u Puli je iz ove dvije skupine bolesti, a preostale smrti odnose se na ozljede i otrovanja (prosječno 36,4 umre ili 4,9% umrlih odnosno 69,7/100.000), bolesti probavnog sustava (prosječno 25,0 umre ili 3,4% umrlih odnosno 47,9/100.000), bolesti dišnog sustava (prosječno 24,6 umre ili 3,3% umrlih odnosno 47,1/100.000), i druge manje zastupljene uzroke.

Tablica 37. Umrli u Puli prema skupinama bolesti 2017.-2021.godine

	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	Ukupno	Godišnji prosjek	%
IX Bolesti cirkulacijskog sust.	352	352	336	360	345	1745	349,0	47,3
II Novotvorine	212	208	205	203	209	1037	207,4	28,1
XIX Ozljede i otrovanja	31	52	36	29	34	182	36,4	4,9
X Bolesti dišnog sustava	29	30	19	28	17	123	24,6	3,3
XI Bolesti probavnog sustava	30	26	26	17	26	125	25,0	3,4
Ostalo	82	68	69	108	152	479	95,8	13,0
UKUPNO	736	736	691	745	783	3691	738,2	100,0

Vodeći uzroci smrti kada promatramo dijagnostičke skupine u ukupnoj populaciji su **ishemijske bolesti srca, cerebrovaskularne bolesti, rak pluća te debelog crijeva, šećerna bolest, kronične bolesti donjeg dišnog sustava i zloćudna novotvorina dojke**. U muškoj populaciji vodeći uzroci su ishemijske bolesti srca, rak pluća i cerebrovaskularne bolesti, a slijede rak debelog crijeva i kronične bolesti donjeg dišnog sustava. U ženskoj populaciji vodeći uzroci su ishemijske bolesti srca i cerebrovaskularne bolesti, a slijede šećerna bolest, rak pluća, dojke i debelog crijeva.

Tablica 38. Pet vodećih uzroka smrti u Puli od 2017. - 2021.godine

	Ukupno		Muški		Ženski	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Ishemijske bolesti srca (I20-I25)	1.071	29,0	469	26,8	602	31,1
Cerebrovaskularne bolesti (I60-I69)	323	8,8	136	7,8	187	9,6
Zloćudna novotvorina dušnika, dušnica (bronha) i pluća (C33-C34)	248	6,7	156	8,9	92	4,7
Zloćudne novotvorine debelog crijeva i rektuma (C18-C20)	161	4,4	93	5,3	68	3,5
Šećerna bolest (E10-E14)	152	4,1	50	2,9	102	5,3
Kronične bolesti donjeg dišnog sustava (J40-J47)	100	2,7	59	3,4	41	2,1
Zloćudna novotvorina dojke C50	69	1,9	-	0,0	69	3,6
Ostalo	1.567	42,5	790	45,1	777	40,1
UKUPNO	3.691	100,0	1.753	100,0	1.938	100,0

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica 39. Deset vodećih uzroka smrti u Puli od 2017.-2021. godine po spolu

	UKUPNO	Rang	Muški	Rang	Ženski	Rang
I20-I25 ishemična bolest srca	1.071	1.	469	1.	602	1.
I60-I69 cerebrovaskularne bolesti	323	2.	136	3.	187	2.
C33- C34 rak dušnika, bronha i pluća	248	3.	156	2.	92	4.
C18-21 rak debelog crijeva	161	4.	93	4.	68	6.
E10-E14 dijabetes melitus (šećerna bolest)	152	5.	50	6.	102	3.
J40-J47 kronične bolesti donjeg dišnog sust.	100	6.	59	5.	41	10.
W00-W19 padovi	78	7.	29	10.	49	7.
C50 rak dojke	69	8.	-		69	5.
I42 kardiomiopatija	68	9.	23		45	8.
I10-I15 hipertenzivne bolesti	65	10.	20		45	9.
C61 rak prostate	49		49	7.	-	
X60-X84 samoubojstva	41		37	8.	4	
K70,K73-K74 kronične bolesti jetre i ciroza	43		37	9.	6	

Izvor: Državni zavod za statistiku

Kronične nezarazne bolesti (KNB), koje primarno obuhvaćaju kardiovaskularne bolesti, rak, kronične respiratorne bolesti i dijabetes, su odgovorne za 63% smrti u svijetu (razvijene i nerazvijene zemlje svijeta, veće breme ovih bolesti je u razvijenim zemljama). U gradu Puli ove su bolesti u 2021.g. odgovorne za 77,4% smrti, odnosno za 72,1% smrti prije 75. godine života (IŽ 75,8%, odnosno 71,8%).

KNB su izrazito preventabilne i to kroz učinkovite intervencije prema zajedničkim rizičnim čimbenicima za ove bolesti, a to su: pušenje duhana, nepravilna prehrana, tjelesna neaktivnost i štetna uporaba alkohola.

Eliminacija glavnih rizičnih čimbenika može prevenirati većinu KNB: ¾ bolesti srca, moždanog udara i dijabetesa tipa 2 te 40% raka (podaci Svjetske zdravstvene organizacije), te time prevenirati prerane smrti, spriječiti invalidnost i unaprijediti kvalitetu života.

Promicanje zdravlja je proces koji omogućava osobama da povećaju kontrolu nad svojim zdravljem i da ga unaprijede. Osim širokog raspona intervencija u razne segmente društva i okoliša (npr. pravilna prehrana u kolektivima, ekološka proizvodnja hrane,

smanjenje soli i masnoća u gotovim proizvodima, zabrana pušenja na javnim mjestima, sustav javnih bicikala i sl.), važna je edukacija javnosti, kolektiva, obitelji i pojedinaca te podrška i savjetovanišni rad na usvajanju zdravih navika i ponašanja.

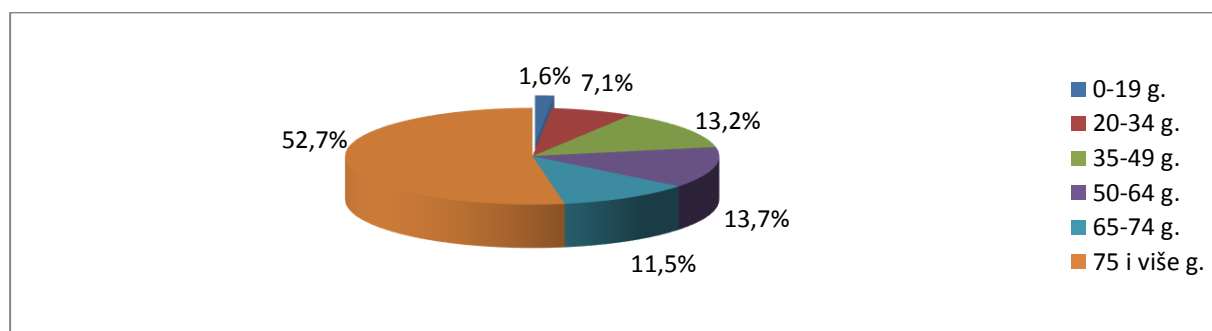
U razdoblju od 2017. - 2021. godine 18 stanovnika Pule **umrli su od zaraznih bolesti** (10 muškog i 8 ženskog spola), što čini udio od 0,5% ukupno umrlih. Prosječno je godišnje umrlo 3,6 osoba. Većina (6 osoba) je umrla od sepse, 5 od crijevnih zaraznih bolesti, 4 od tuberkuloze te 3 od kroničnih virusnih hepatitisa. U dobi do 74 godine umrlo je 11 osoba od zaraznih bolesti, od kojih 4 od tuberkuloze, 3 od kroničnih virusnih hepatitisa te po 2 od sepsa odnosno crijevnih zaraznih bolesti.

Od **COVID-19 bolesti** umrla je ukupno u 2020. i 2021.g. 81 osoba, 46 muškog i 35 ženskog spola, od toga 10 u dobi do 64 g., 16 u dobi 65 do 74 godine, 30 u dobi 75-84 g. i 25 umrlih iznad 85 g..

U razdoblju od 2017. - 2021. godine 182 stanovnika Pule **umrli su nasilnom smrću**, od toga 108 kod osoba muškog spola i 74 kod osoba ženskog spola. Najčešće se radilo o nesretnom slučaju (138 osoba), a slijedi samoubojstvo (41 osoba) i 3 ubojstva.

U razdoblju od 2017. - 2021. godine nasilne smrti su bile najčešće kod osoba iznad 75 godina života - 96 osoba (52,7% nasilnih smrti), od toga 65 (67,7%) bili su padovi. Zabilježene su 3 nasilne smrti u dobi do 19 godina (1 nesreće pri prijevozu, 1 ubojstvo i 1 ostale nesreće).

Slika 21. Nasilne smrti prema dobi u Puli (2017. - 2021. godine)

Izvor: Državni zavod za statistiku

Kod osoba muškog spola vodeći uzrok nasilnih smrti su samoubojstva (34 ili 31,5% u nasilnim smrtima), a slijede padovi (29, od toga 26 u dobi iznad 65 g.) i nesreće pri prijevozu (17). Kod osoba ženskog spola vodeći uzrok su padovi (49 ili 66,2% u nasilnim smrtima kod žena, od toga 48 u dobi iznad 65 g.), a slijede samoubojstva i nesreće pri prijevozu (po 7).

Prosječna stopa suicida za Pulu za razdoblje 2017. - 2021. godine iznosi 15,7 na 100.000 stanovnika, nešto viša od prosječne županijske stope za isto razdoblje (15,0/100.000).

Tablica 40. Vodeći uzroci nasilnih smrti u Puli od 2017.-2021. godine po spolu

	Ukupno	Samoubojstva (X60-X84)	Nesreće pri prijevozu (V00-V99)	Padovi (W00-W19)	Ubojstva (X85-Y09)	Ostali nesretni slučajevi
UKUPNO	182	41	24	78	3	36
Muški spol	108	34	17	29	2	26
Ženski spol	74	7	7	49	1	10

Izvor: Državni zavod za statistiku

U Puli je od 2017. - 2021. godine rođeno 2.056 živorođene i 8 mrtvorodene djece, a u dojenačkom razdoblju umrlo je 12 djece, od toga 9 u dobi do 6 dana. Mortalitet dojenčadi za navedeno razdoblje iznosi 5,8‰ (prosjeak Istarske županije - 3,3‰), dok je perinatalni mortalitet 8,2‰ (Istarska županija - 6,4‰).

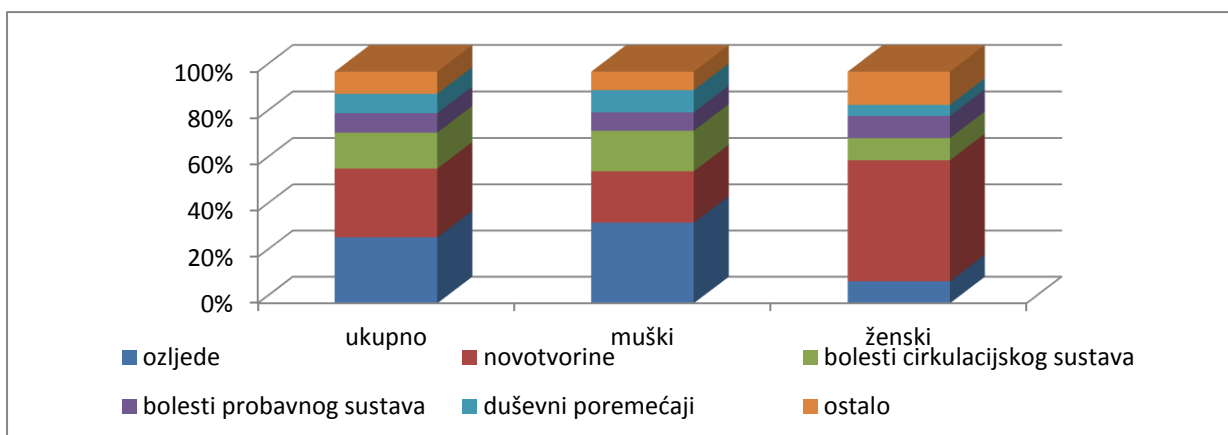
Uzroci dojenačkih smrti u razdoblju 2017.-2021.g. (zadnji dostupni podaci) za 12 umrle dojenčadi bila su određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju (11 djece) te simptomi i znakovi (1 dijete).

Smrt u dobi 1-19 godina je rijetka, u razdoblju 2017.-2021. godine umrlo je **5 djece (3 od ozljeda i otrovanja**, te po 1 od bolesti živčanog sustava odnosno dišnog sustava).

U dobi 20-34 godina umrlo je 19 osoba (od toga 13 muškog spola) i to najčešće zbog **ozljeda** - 13 osoba (od toga 10 muškog spola) među kojima 7 zbog samoubojstva, 3 zbog prometnih nezgoda i 3 ostale nezgode. Na drugom mjestu su bolesti cirkulacijskog sustava (3), slijede bolesti živčanog sustava (2) i novotvorine (1).

U dobi 35-49 godine ukupno je umrlo 84 osoba (63 muškog, 21 ženskog spola). Većina je umrla zbog **novotvorina** i to 25 osoba (14 muškog i 11 ženskog spola), najčešće **dojka** (5 žena), pluća i leukemije (po 3) te jetra, vrat maternice, mozak i multipli mijelom (po 2 osobe). Slijede smrti zbog **ozljeda** i to 24 osoba (22 muškog, 2 ženskog spola), najčešće **samoubojstva** (9 osoba, od toga 8 muškog spola) i prometne nezgode (3, od toga 3 muškog). Kod muškaraca nakon raznih sijela raka, vodeća su samoubojstva (8), dakle problemi mentalnog zdravlja. Kod žena vodeći je rak dojke (5), a također 2 žene su umrle zbog raka vrata maternice kojeg je moguće rano otkriti redovitim pregledima kod ginekologa, ali i spriječiti cijepljenjem protiv humanog papiloma virusa (HPV).

Slika 22. Vodeći uzroci smrti u dobi 35-49 godine 2017.-2021. godine

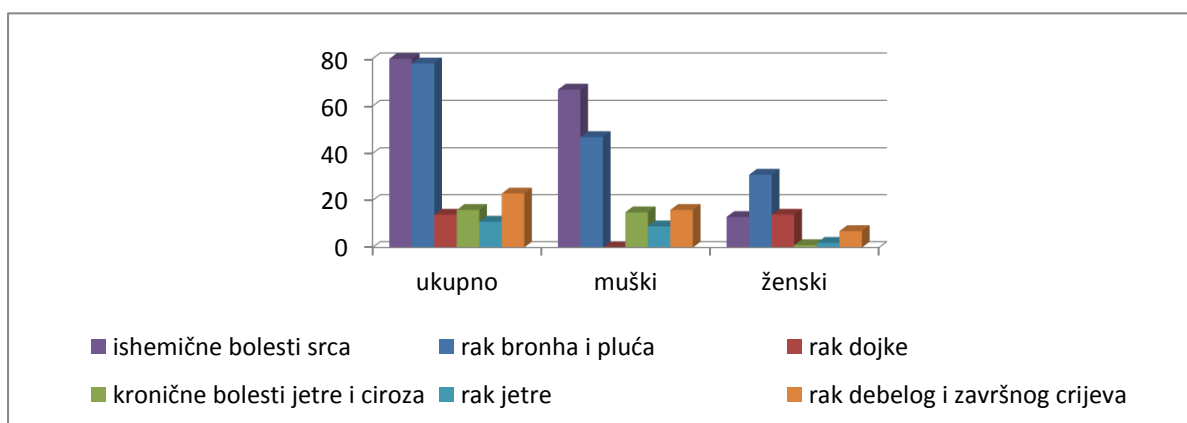
Izvor: Državni zavod za statistiku

U dobi 50-64 godina ukupno je umrlo 444 osoba (308 muškaraca i 136 žene). **Kod osoba oba spola u toj dobi vodeći uzrok smrti je, kao što je to zabilježeno i drugdje (Istra, Hrvatska i šire), poglavlje novotvorina (214 umrlih osoba).**

Kod **muškaraca** nakon poglavlja **novotvorina** (130 osoba), slijede **bolesti cirkulacijskog sustava** (91 osoba), ozljede i otrovanja (25 osoba) te bolesti probavnog sustava (20). Gledano po grupama bolesti najčešći uzrok su **ishemične bolesti srca (I20-I25)** - 67 osoba, **rak bronha i pluća** – 47 osoba, **rak debelog i završnog crijeva** - 17 osoba, kronične **bolesti jetre i ciroza (K70 i K74)** – 15 osoba, **rak jetre** - 9 osoba.

Kod **žena** također nakon poglavlja **novotvorina** (84 osobe), slijede bolesti **cirkulacijskog sustava** (29 osoba) i bolesti živčanog sustava (7). Gledano po grupama bolesti najčešći uzrok su **rak bronha i pluća**- 31 osoba, **rak dojke** – 14 osoba, **ishemične bolesti srca (I20-I25)** – 13 osoba, **cerebrovaskularne bolesti** – 10 osoba, **rak debelog i završnog crijeva** – 7 osoba.

Slika 23. Tri vodeća uzroka smrti u dobi 50-64 godine 2017.-2021. godine

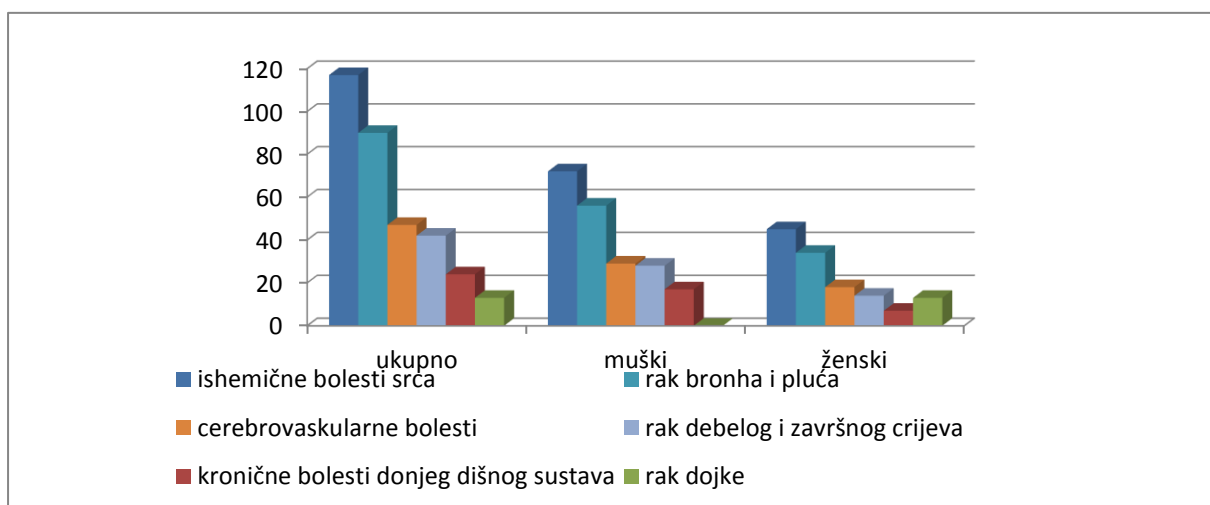
Izvor: Državni zavod za statistiku

U dobi 65-74 godine ukupno je umrlo 658 osoba, 384 muškaraca i 274 žena. **Kod osoba oba spola u toj dobi vodeći uzrok smrti je, kao i u Istarskoj županiji, poglavlje novotvorina (290 umrle osobe).**

Kod **muškaraca** umrlih u toj dobi nakon **novotvorina** (162 osobe), slijede **bolesti cirkulacijskog sustava** (123 osoba) i **bolesti dišnog sustava** (21). Gledano po grupama bolesti najčešći uzrok su **ishemične bolesti srca** (I20-I25) - 72 osobe, **rak bronha i pluća** – 56 osoba, **cerebrovaskularne bolesti** (I60-I69) - 29 osoba, **rak debelog i završnog crijeva** – 28 osoba te **kronične bolesti donjeg dišnog sustava** – 17 osoba.

Kod **žena** umrlih u toj dobi nakon **novotvorina** (128 osoba), slijede **bolesti cirkulacijskog sustava** (85 osoba) i **bolesti dišnog sustava** (9). Gledano po grupama bolesti najčešći uzrok su **ishemične bolesti srca** (I20-I25) - 45 osoba, **rak bronha i pluća** – 34 osobe, **cerebrovaskularne bolesti** (I60-I69) - 18 osoba, **rak debelog i završnog crijeva** – 14 osoba te **rak dojke** – 13 osoba.

Slika 24. Vodeći uzroci smrti u dobi 65-74 godina 2017.-2021. godine

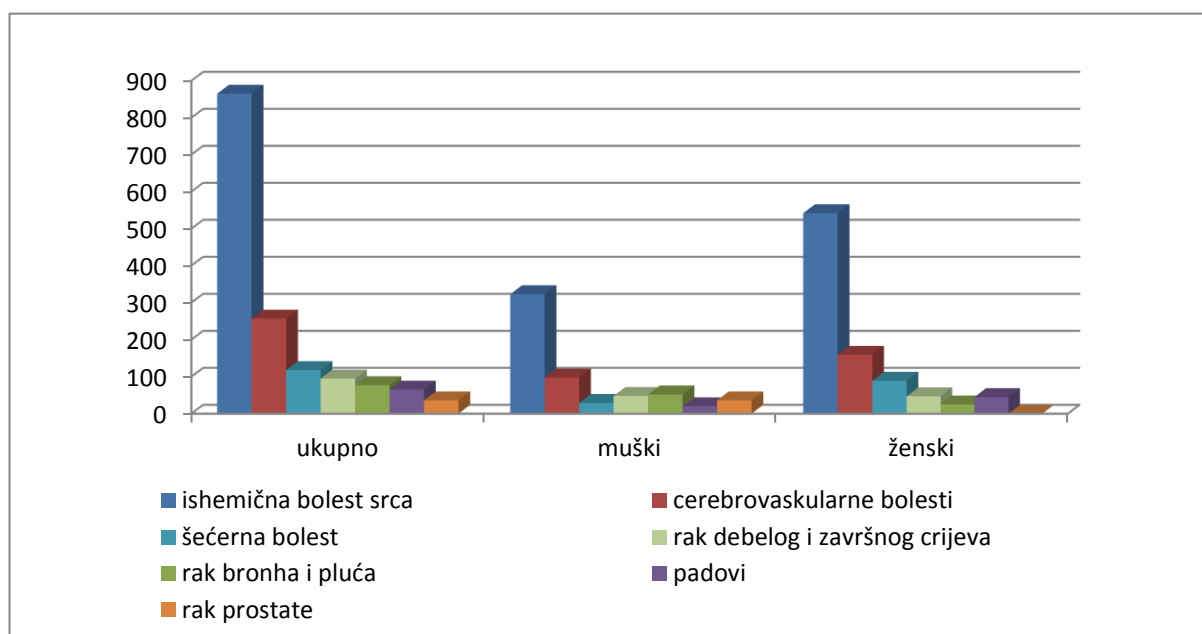
Izvor: Državni zavod za statistiku

U dobi 75 i više godina u navedenom razdoblju umrlo je 2.468 osoba (66,9% od ukupnog broja umrlih), 974 muškaraca (55,6% od umrlih muškaraca) i 1.494 žene (77,1% od umrlih žena). **Kod osoba oba spola** u toj dobi **vodeći uzrok smrti je**, kao i u Istarskoj županiji, poglavlje **bolesti cirkulacijskog sustava (1.401 umrlih osoba)**.

Kod muškaraca te dobi vodeći uzrok smrti je poglavlje **bolesti cirkulacijskog sustava** (500 osoba), slijede **novotvorine** (253 osoba) i **bolesti dišnog sustava** (41 osoba). Gledano po grupama bolesti najčešći uzrok su **ishemične bolesti srca** (I20-I25) - 323 osobe, **cerebrovaskularne bolesti** (I60-I69) - 98 osoba, **rak bronha i pluća** – 52 osoba, **rak debelog i završnog crijeva** – 48 osoba te **rak prostate** – 36 osoba.

Kod žena ove dobi vodeći uzrok smrti je poglavlje **bolesti cirkulacijskog sustava** (901 osoba), slijede **novotvorine** (254 osoba) te **endokrine bolesti** (89 osoba). Gledano po grupama bolesti najčešći uzrok su **ishemične bolesti srca** (I20-I25) - 542 osoba, **cerebrovaskularne bolesti** (I60-I69) - 159 osoba, **šećerna bolest** (E10-E14) – 89 osoba, **rak debelog i završnog crijeva** – 47 osoba te **padovi** – 45 osobe.

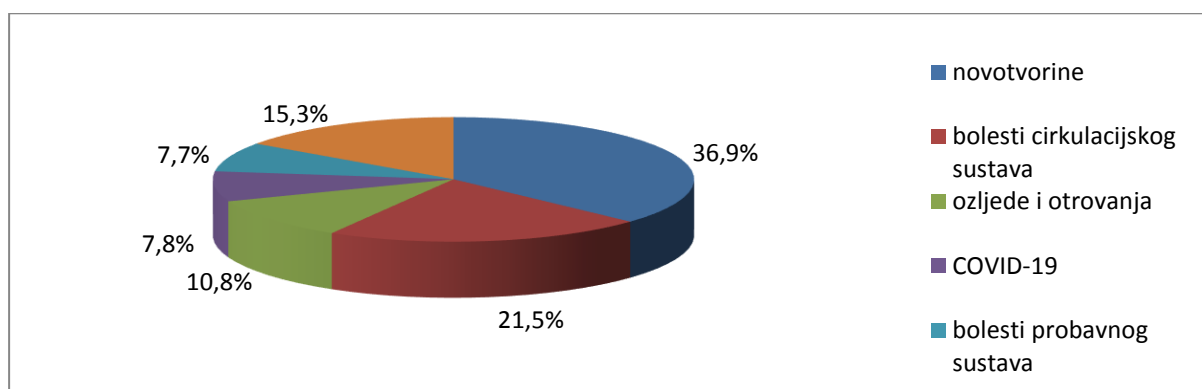
Slika 25. Pet vodećih uzroka smrti u dobi 75 i više godina 2017.-2021. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku

Broj izgubljenih potencijalnih godina života umrlih između 1 i 74 godina starosti u Puli 2021. godini iznosio je 2.777,5 (5318,8/100.000), od toga kod muškog spola 1.797,5 (64,7%). Najveći gubitak u ukupnom stanovništvu ostvaren je na račun novotvorina: 1.025 g. (36,9%), bolesti cirkulacijskog sustava: 597,5 (21,5%) te ozljeda i otrovanja: 300 (10,8%). Izgubljene potencijalne godine života sumarna su mjera preranog mortaliteta, a ukazuju na potrebu prevencije ovih bolesti i nezgoda.

Slika 26. Struktura izgubljenih potencijalnih godina života u Puli 2021.godine

Izvor: izračun prema podacima Državnog zavoda za statistiku

U razdoblju od 2017.-2021. godine najčešće **mjesto smrti** stanovnika Grada Pule je zdravstvena ustanova (49,0%), dok u stanu umire 29,6%, u ustanovi za smještaj 20,3%. Dakle, u Puli više od 2/3 (69,3%) osoba umire u nekoj ustanovi (zdravstvena ili socijalna), što je u odnosu na prethodnu Sliku zdravlja blagi porast (66,1%).

Tablica 41. Umrli prema mjestu smrti u Puli od 2017. do 2021.godine

	Ukupno		Zdravstvena ustanova		Ustanova za smještaj		Stan		Drugo mjesto	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
2017.	736	100,0	370	50,3	127	17,3	219	29,8	20	2,7
2018.	736	100,0	347	47,1	146	19,8	225	30,6	18	2,4
2019.	691	100,0	343	49,6	149	21,6	182	26,3	17	2,5
2020.	745	100,0	334	44,8	173	23,2	220	29,5	18	2,4
2021.	738	100,0	391	53,0	144	19,5	233	31,6	15	2,0
2017.-2021.	3.646	100,0	1.785	49,0	739	20,3	1.079	29,6	88	2,4

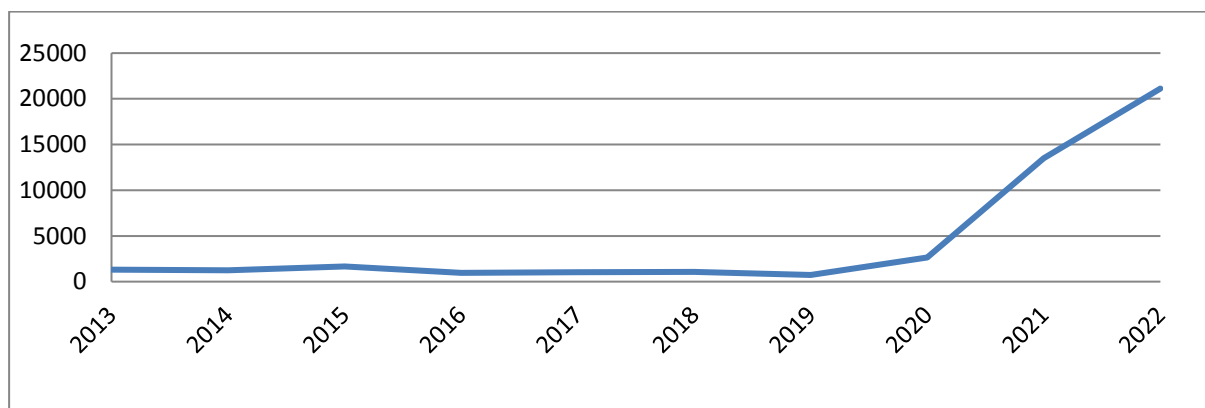
Izvor: Državni zavod za statistiku

Prema podacima CEZIH-a, u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (obiteljska medicina i pedijatrija) u 2021. godini najčešće su registrirani čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom (17,1%), bolesti dišnog sustava (8,6%), bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva (7,9%) i bolesti cirkulacijskog sustava (7,3%). Odrasli (20-64 godine) najčešće posjećuju svog liječnika zbog čimbenika koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom (17,3%), bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva (9,0%), bolesti dišnog sustava (8,9%), simptoma, znakova, klinički i laboratorijskih nalaza nesvrstanih drugamo (6,7%) te bolesti cirkulacijskog sustava (5,9%). Starije osobe (65 i više godina) najčešće dolaze zbog čimbenika koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom (14,5%), bolesti cirkulacijskog sustava (12,5%), bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva (8,8%) te endokrinih bolesti, bolesti prehrane i metabolizma (8,6%). Školska djeca i mladež (7-19 godina) to čine najčešće zbog čimbenika koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom (21,9%), bolesti dišnog sustava (15,9%), simptoma, znakova i abnormalnih kliničkih i laboratorijskih nalaza (8,5%), zaraznih i parazitarnih bolesti (7,0%) te bolesti kože i potkožnog tkiva (6,9%), dok su kod predškolske djece najčešće registrirani čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom (22,9%), bolesti dišnog sustava (18,1%), simptoma, znakova i abnormalnih kliničkih i laboratorijskih nalaza (10,5%), zaraznih i parazitarnih bolesti (8,9%) te bolesti kože i potkožnog tkiva (7,7%).

Služba za epidemiologiju NZZJZ IŽ temeljem Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (NN 79/07, 113/08, 43/09, 130/17, 114/18, 47/20, 134/20, 143/21) prikuplja prijave zaraznih bolesti i prati njihovo kretanje.

Tijekom 2022. godine na Puljštini je prijavljeno 21.712 **oboljelih od zaraznih bolesti** (stopa 267,8/1000 stanovnika). U odnosu na 2021. godinu, veći je broj prijava zaraznih bolesti (13.498/21.712).

Slika 27. Kretanje zaraznih bolesti na području Puljštine od 2013. do 2022. godine (prijavljeni slučajevi)

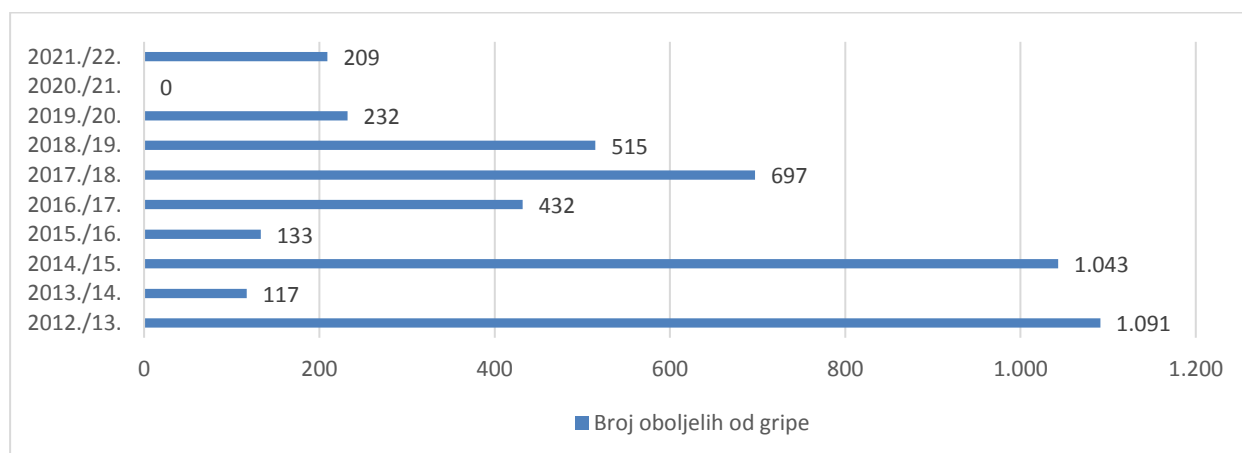
Najčešće prijavljena u 2022. godini bila je COVID-19 bolest (21.122 prijava ili 97,3%), slijede varicella, herpes zoster (322 prijavljenih), enterocolitis (82) te angina streptococcica, scarlatina i erizipel (48). U 2022. godini broj prijavljenih slučajeva COVID-19 bolesti gotovo je dva puta veći nego u 2021. godini (13.294) te devet puta veći nego u 2020. godini (2.261).

U 2022.g. na Puljštini su prijavljene 3 epidemije zaraznih bolesti (sve Covid -19). Sve tri epidemije bile su u domovima za starije osobe s ukupno 262 oboljele osobe (od kojih je 9 umrlo). U razdoblju 2013.- 2022. godine zabilježeno je 27 epidemija s ukupno 655 oboljelih osoba. Prijavljeno je 5 epidemija svraba (34 oboljele osobe), po 4 epidemije akutnog gastroenteritisa čiji je uzročnik bio Noro virus (90 oboljelih), po 2 epidemije akutnog gastroenteritisa čiji je uzročnik bio Rota virus (56 oboljelih), salmoneloze (24 oboljelih), influenze (62 oboljelih), alimentarne toksooinfekcije uzrokovane *Clostridium perfringens* (35 oboljelih), po 1 epidemija alimentarne toksooinfekcije uzrokovane *Vibrio parahaemolyticus* (31 oboljeli), akutnog gastroenteritisa čiji je uzročnik bio *Clostridium perfringens* (20 oboljelih), alimentarne toksooinfekcije nepoznatog uzročnika (13 oboljelih), gastroenterokolitisa nepoznatog uzročnika (4 oboljele osobe) odnosno streptokokne angine i šarlaha (12 oboljelih).

Tablica 42. Prijavljene epidemije zaraznih bolesti u Puli od 2013.-2022. godine

Godina	Tip ustanove, objekta, zajednice	Bolest	Uzročnik	Broj oboljelih
2022.	Dom za odrasle osobe	Covid-19	Sars-CoV-2	161
	Dom za starije osobe	Covid-19	Sars-CoV-2	17
	Dom za starije osobe	Covid-19	Sars-CoV-2	84
2021.	-	-	-	-
2020.	Socijalna ustanova	Svrab	Sarcoptes scabiei	6
	Zdravstvena ustanova	Svrab	Sarcoptes scabiei	4
	Dom za starije osobe	Virusni gastroenterokolitis	nepoznat	4
2019.	Zdravstvena ustanova	Akutni gastroenteritis	Noro virus	33
	Dom za starije i nemoćne osobe	Akutni gastroenteritis	Noro virus	27
	Hotel	Toxiinfectio alimentaris	Clostr.perfringens	30
	Zdravstvena ustanova	Svrab	Sarcoptes scabiei	16
	Turistučko naselje	Svrab	Sarcoptes scabiei	3
2018.	Dom za starije i nemoćne osobe	Toxiinfectio alimentaris	nepoznato	13
2017.	Zdravstvena ustanova	Akutni gastroenteritis	Noro virus	23
	Zdravstvena ustanova	Akutni gastroenteritis	Noro virus	7
	Fast food	Akutni gastroenteritis	Clostr.perfringens	20
2016.	-	-	-	-
2015.	Škola	Svrab	Sarcoptes scabiei	5
	Dječji vrtić	Salmonellosis	Salmonella enterit.	21
	Ugostiteljski objekt	Toxiinfectio alimentaris	Clostr.perfringens	5
2014.	Zdravstvena ustanova	Influenza	Virus influence tip AH3N2	35
	Zdravstvena ustanova	Influenza	Virus influence tip AH3N2	27
	Dječja ustanova	Streptokokna angina i šarlah	β-hem streptokok grupe A	12
	Obitelj	Salmonellosis	Salmonella enterit.	3
	Platforma	Akutni gastroenteritis	Rota virus	31
	2013.	Ustanova	Akutni gastroenteritis	Rota virus
	Ugostiteljski objekt	Toxiinfectio alimentaris	Vibrio parahaemolyticus	31

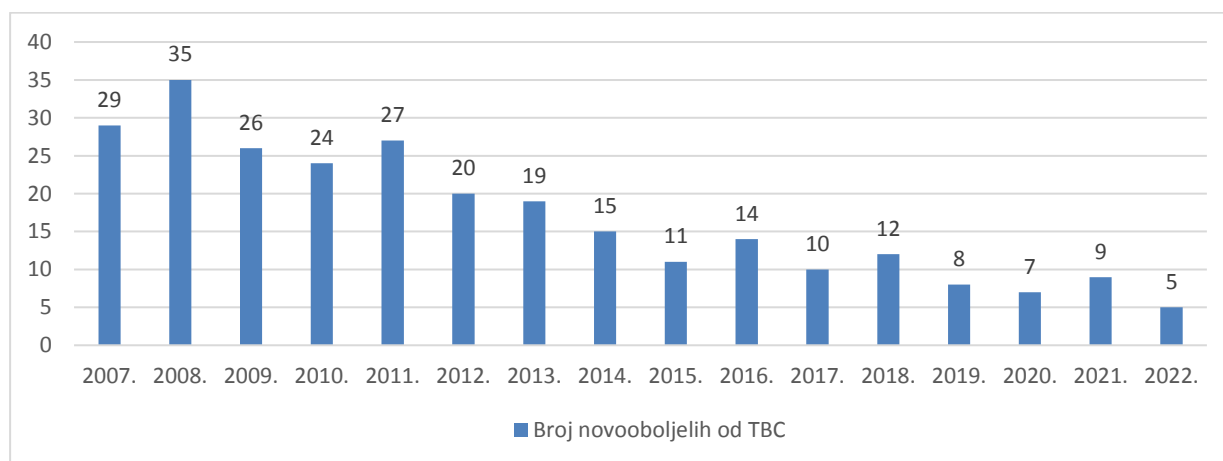
Slika 28. Prijavljeni slučajevi oboljelih od gripe na području Puljštine od sezone 2012./2013. do sezone 2021./2022.

Zahvaljujući provedbi programa obveznog cijepljenja, bolesti protiv kojih se cijepi, na Puljštini se više ne pojavljuju ili se pojavljuju rijetko s malim brojem oboljelih. U posljednjih 10 godina nije zabilježen niti jedan oboljeli od difterije, tetanusa, morbila, rubeole, dječje paralize (eradikacija proglašena 2002.g.). Osobe oboljele od zaušnjaka zabilježene su sporadično u 2013. (1), 2014. (1) i 2017. (2), oboljelih s laboratorijski potvrđenim hripavcem bilo je u 2013. (9), 2014. (1), 2015. (1), 2016. (2) i 2017. (3).

U 2022. godini prijavljeno je 5 oboljelih od tuberkuloze na području Puljštine. U 2022.godini stopa incidencije tuberkuloze bila je 6,2/100.000. Prosječna stopa incidencije tuberkuloze u posljednjih deset godina je na Puljštini 11,5/100.000.

Slika 29. Novooboljeli od aktivne tuberkuloze na području Puljštine 2007.–2022. godine

U razdoblju od 2013. do 2022. godine prijavljeno je 108 spolnih bolesti (bez HIV-a i AIDS-a, a uključeni hepatitis B, C i ostali) (prosječna stopa 12,4/100.000), od toga 5 slučajeva gonoreje (0,6/100.000), 9 sifilisa (1,0/100.000) i 73 klamidijaza (8,4/100.000), 14 hepatitisa B i 33 hepatitisa C. Stope prijavljenih spolno prenosivih bolesti na području Puljštine su deseterostruko manje od onih u državama EU/EEA.

Tablica 43. Broj prijavljenih spolnih zaraznih bolesti prema dijagnozama 2013.-2022. godine

Godina	Gonorrhoea	Syphilis	Chlamydiasis	Hepatitis B	Hepatitis C	Ukupno
2013.	-	2	28	1	2	33
2014.	1	-	21	2	1	25
2015.	1	-	8	2	7	18
2016.	1	-	2	6	5	14
2017.	1	6	6	-	4	17
2018.	-	-	4	-	2	6
2019.	-	-	-	-	6	6
2020.	1	-	-	-	2	3
2021.	-	1	2	1	4	8
2022.	-	-	2	2	-	4
Prosjek	0,5	0,9	7,3	1,4	3,3	13,4
Incidencija (na 100.000)	0,6	1,0	8,4	1,6	3,8	15,4

U Službi za epidemiologiju NZZJZIŽ od 2006. godine djeluje Centar za dobrovoljno, anonimno i besplatno savjetovanje i testiranje na HIV koji provodi predtestna i posttestna savjetovanja te testiranje osoba na HIV, hepatitis B i C virus. Također i Služba za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti NZZJZIŽ provodi testiranje ovisnika o drogama na krvno prenosive bolesti kao što su AIDS, B i C hepatitis i sifilis te zaražene upućuje na liječenje.

Rak predstavlja problem posebno u razvijenim, industrijaliziranim zemljama s većim udjelom stanovništva starije dobi, koje ima visoki rizik od obolijevanja od raka. Broj oboljelih od raka neprestano će se povećavati uslijed povećanja prosječne dobi pučanstva.

Prema podacima Registra za rak pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo u razdoblju od 2015. do 2019. godine u Puli je od zloćudnih novotvorina oboljelo 1.785 osoba, 926 muškog (51,9%) i 859 (48,1%) ženskog spola odnosno prosječno 357 osoba godišnje (185,2 muškog i 171,8 ženskog spola). **Prosječna stopa incidencije raka u gradu Puli iznosi 633,3 na 100.000 stanovnika, veća je od županijskog (IŽ 563,0) i nešto veća od hrvatskog prosjeka (RH 623,6).**

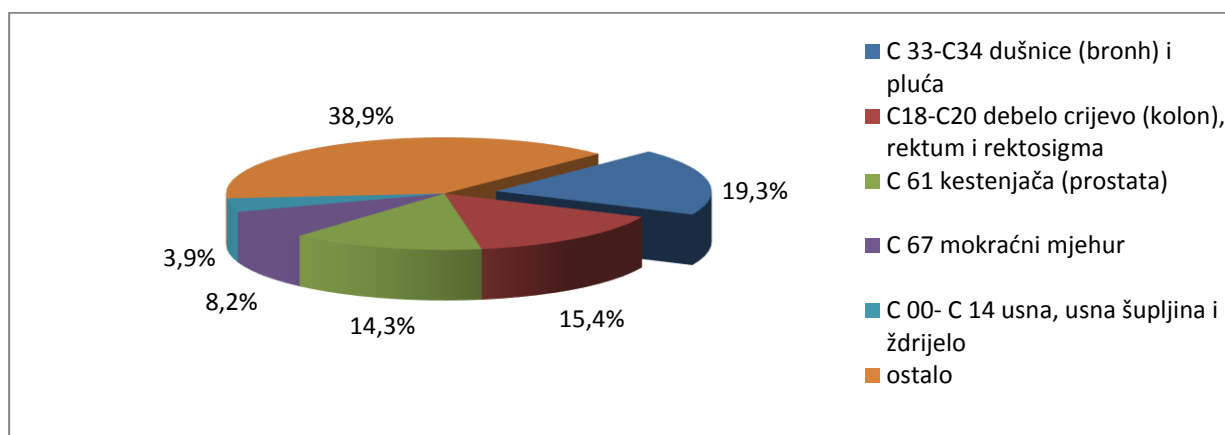
U dobi do 74 godine je 66,3% oboljelih (67,7% muškog i 64,8% ženskog spola), a u dobi do 64 godine 39,2% oboljelih (36,7% muškog i 41,8% ženskog spola).

U ukupnom broju novootkrivenih zloćudnih novotvorina u Puli vodećih pet sijela su novotvorine pluća (275 osoba ili 15,4%), debelog i završnog crijeva (248 osoba ili 13,9%), dojke (197 osoba ili 11,0%), prostate (132 osobe ili 7,4%) te mokraćnog mjehura (99 osoba ili 5,5%). Važno je istaknuti da je stopa incidencije za rak pluća u Puli 97,6/100.000 i da je veća od županijskog prosjeka (73,6/100.000). Jedan od uzroka ovog odstupanja je i nekadašnje profesionalno izlaganje azbestu. Međutim, oko 90% raka pluća veže se uz pušenje. Nešto je viša i stopa incidencije za rak debelog, završnog crijeva i čmara (Pula 90,8/100.000, IŽ 83,1/100.000). Procjenjuje se da su u odnosu na IŽ više i stope incidencije raka dojke kod žena 132,2 (IŽ 117,9), dok je stopa incidencije za raka prostate 97,7 i niža je od IŽ (102,7). Stopa incidencije raka vrata maternice od 13,6 slična je IŽ (14,2), a stopa incidencije raka in situ vrata maternice 13,6 i viša je od IŽ (8,3), ali je u Puli u odnosu na IŽ veća zastupljenost žena s otkrivenim rakom in situ (povoljnija prognoza).

Vodeća sijela raka kod muškog spola u Puli su rak bronha i pluća (19,3%), zatim debelog i završnog crijeva (15,4%), prostate (14,3%), mokraćnog mjehura (8,2%) te usne, usne šupljine i ždrijela (3,9%). Navedenih pet sijela čine gotovo 2/3 (61,1%) svih sijela zloćudnih novotvorina kod muškaraca.

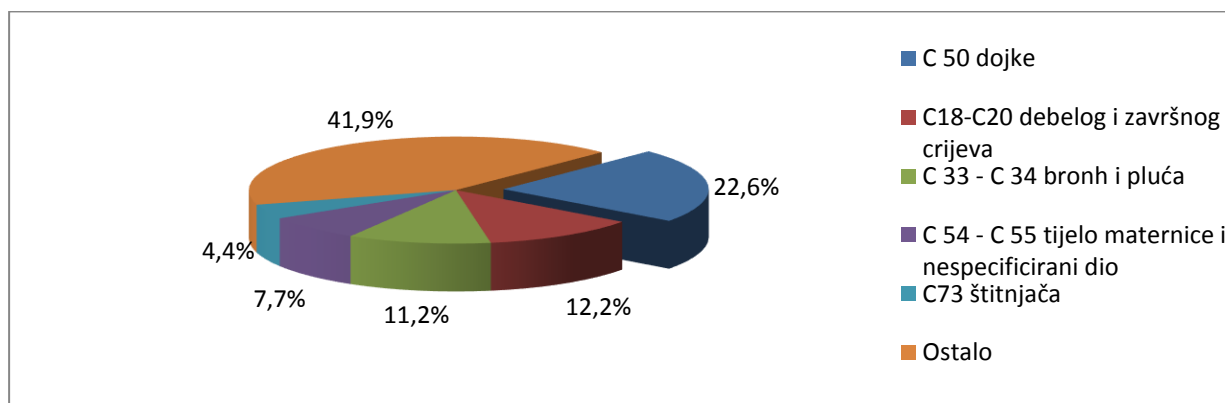

Slika 30. Pet vodećih sijela malignih bolesti kod osoba muškog spola u Puli

Kod ženskog spola u Puli vodeća sijela raka su dojka (22,6%), debelo i završno crijevo (12,2%), bronh i pluća (11,2%), tijelo maternice (7,7%) te štitnjača (4,4%). Navedena sijela čine ukupno 58,1% svih sijela zloćudnih novotvorina kod žena.

Slika 31. Pet vodećih sijela malignih bolesti kod osoba ženskog spola u Puli

Nastanku raka pogoduju brojni čimbenici rizika od kojih su najznačajniji **nepravilna prehrana i pušenje**. Procjenjuje se da je u razvijenim zemljama uz oko 30% ukupnog raka vezana nepravilna prehrana (prevelik unos masti i bjelancevina životinjskog porijekla, veliki kalorijski unosa, usoljena, dimljena hrane, suhomesnati proizvodi, ostaci pesticida u hrani, nedovoljan unos svježeg voća, povrća i žitarica, odmak od mediteranske prehrane, alkohol), a pušenje uz 30% ukupnog raka. Prema SZO **40% raka može biti prevenirano** (zdravom prehranom, tjelesnom aktivnošću i nepušenjem). Pušenje je pojedinačno najčešći preventabilni uzrok raka u svijetu. Pušenje uzrokuje rak pluća, grkljana, usne šupljine, gušterače, mokraćnog mjehura, želuca, jetre, bubrega i drugih lokaliteta raka. Pasivno pušenje uzrok je raka pluća kod nepušača. **Otkrivanje raka u najranijim fazama**, posebno znanstveno utemeljenim programima probira u zdravoj populaciji, kad postoje veće šanse za izlječenje, očuvana je kvaliteta života uz sprečavanje invalidnosti i ovisnosti o tuđoj pomoći najuspješnija je intervencija u borbi protiv raka.

Za Pulu ni za Istarsku županiju nisu dostupni podaci o čimbenicima rizika (prehrana, pušenje, tjelesna aktivnost) među stanovništvom. U 2019.g. provedena je Europska

zdravstvena anketa, a rezultate za RH objavio je HZJZ te ih prikazujemo u nastavku. Prekomjernu tjelesnu masu ima 41,3% ispitanika, dok debljinu, odnosno ITM veći od 30 kg/m² ima 23,0% ispitanika. Više muškaraca u odnosu na žene ima prekomjernu tjelesnu masu i debljinu. Prekomjernu tjelesnu masu ima gotovo svaki drugi muški ispitanik, njih 49,5%, u usporedbi s 35,1% žena, dok debljinu ima podjednako i muškarac i žena, 23,7% odnosno 22,6%. Gotovo trećina stanovnika, njih 28,5%, ne konzumira voće i povrće u danu, više muškaraca u odnosu na žene, 32,1% naspram 25,8%. Više od 3 puta tjedno 17,3% ispitanika konzumira šećerom zaslađene napitke, više muškaraca, njih 22,7%, u usporedbi s 13,3% žena. Rezultati istraživanja ukazuju kako je udio odraslih koji zadovoljavaju smjernice SZO-a o aerobnoj tjelesnoj aktivnosti (TA) (provode aerobnu TA barem 150 minuta tjedno) 19,5%, udio muškaraca je 22,7% te je nešto veći od udjela žena 17,0%. Udio stanovnika koji provodi TA za jačanje mišića barem 2 puta tjedno je 15,7%, udio muškaraca je 16,5%, dok je kod žena 15,1%. Udio stanovništva koji 7 ili više sati dnevno provode sedentarno (sjedeći ili ležeći, ne uključujući spavanje) je 36,0%, udio muškaraca je 36,4% te je blizu udjelu žena koji iznosi 35,7%. Alkohol svakodnevno pije 10,2% stanovnika, minimalno jednom tjedno 17,9%, manje od jednom tjedno 21,0%, dok otprilike polovica stanovnika (50,9%) rijetko ili nikad ne pije alkoholna pića. Muškarci češće piju alkohol u odnosu na žene – 18,2% muškaraca pije alkohol svaki dan, 26,5% minimalno jednom tjedno, a 21,0% manje od jednom tjedno. Više od polovice žena (63,4%) rijetko ili nikada ne pije alkoholna pića, njih 20,9% pije alkohol manje od jednom tjedno, a 15,7% minimalno jednom tjedno ili svakodnevno. Prema dobivenim podacima, 22,1% stanovnika su svakodnevni pušači, i to 25,6% muškaraca i 19,5% žena. Prema nekim ranijim istraživanjima (HZA 2003.) Istarska županija se ubrajala u grupu županija s najvećim udjelom pušača.

Za stanovnike Pule provodi se Gradski program prevencije raka dojke (kao dio Županijskog programa) – provoditelj OB Pula i dva Nacionalna programa prevencije (Rano otkrivanje raka dojke i debelog crijeva) – koordinator i provoditelj NZZJZIŽ te provoditelj OB Pula.

NZZJZIŽ na županijskom nivou koordinira, dijelom provodi i evaluira nacionalne programe za rano otkrivanje raka dojke i debelog crijeva. Za informacije o nacionalnim programima NZZJZIŽ ima besplatni broj telefona (zajednički za oba programa) na kojem zdravstveni radnici daju informacije, savjete, mijenjaju termine pregleda i sl.

Nacionalni program za rano otkrivanje raka dojke, najčešćeg raka kod žena, obuhvaća sve žene u dobi 50-69 g., koje svake 2 godine dobivaju poziv na mamografiju. Cilj je za 25% smanjiti smrtnost od raka dojke pet godina nakon početka provođenja programa uz preduvjet ostvarivanja odaziva od 70%. U tijeku je 7. ciklus pozivanja. Odaziv na mamografiju u 4. ciklusu Nacionalnog programa u Puli je 68,5% (IŽ 65,3%), u 5. ciklusu 64,7% (IŽ 60,1%) i u 6. ciklusu 64,2% (IŽ 56,6%). Odazivi žena Pule smatraju se prihvatljivima, iako ne i poželjnima (poželjnom se smatra pokrivenost skriningom iznad 80%, a prihvatljivom iznad 60%.) Po odazivu u šestom ciklusu Pula je prva među gradovima u IŽ, a osma među općinama i gradovima u IŽ.

Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva, drugog najčešćeg raka u muškaraca i žena, obuhvaća sve osobe oba spola u dobi 50-74 g. Oni svake 2 godine dobivaju poziv da se uključe u program i od NZZJZIŽ zatraže materijal potreban za slanje uzoraka stolice na testiranje na oku nevidljivu krv što može biti prvi znak da se u probavnom sustavu nešto događa. Rak debelog crijeva obično nastaje od adenomatoznih polipa (izraslina na crijevima). Ni polipi a ni rak debelog crijeva (osobito u početnom stadiju) ne moraju davati nikakve simptome. Kod osoba s pozitivnim nalazom krvi u stolici NZZJZIŽ provodi naručivanje i pripremu za kolonoskopiju. Kolonoskopija s endoskopskom terapijom

(odstranjivanje uočenih polipa, uzimanje materijala za analizu i sl.) provodi se u OB Pula. U tijeku je 5. ciklus pozivanja. **Odaziv** je u 2.ciklusu bio za Pulu 25,4% (IŽ 24,8%), u 3.ciklusu 30,6% (IŽ 29,5%), a u 4.ciklusu 35,8% (IŽ 33,9%). Prema EU smjernicama zadovoljavajući odaziv je 45%, a željeni 65% pozvanih na testiranje. Obzirom da je ovo sijelo raka na drugom mjestu i kod muškaraca i kod žena po incidenciji i mortalitetu važno je na svim razinama uložiti dodatne napore za motiviranje osoba za preventivne preglede (odaziv u Nacionalni program).

Tijekom 2021. godine u Nastavnom zavodu za javno zdravstvo Istarske županije radilo se s 335 konzumenta i ovisnika o drogama s područja Grada Pule (259 osoba muškog spola i 76 ženskog spola), od toga 275 ovisnika o heroinu (215 muškog spola, 60 ženskog spola - 3,6:1). Zbog problema konzumacije kokaina radilo se s 4 osobe, amfetamina 14 osoba, marihuane 21 osoba, sedativa 2 osobe, ecstasyja jedna osoba te zbog ostalih opijata (metadon, buprenorfin, tramadol) 18 osoba.

U Zavod se javila 21 novoevidentirana osoba: zbog ovisnosti o heroinu 6 novoevidentiranih osoba, konzumacije marihuane 7, amfetamina 4, kokaina 1 novoevidentirana osoba. Broj novoevidentiranih heroinskih ovisnika veći je nego 2020. godine (6 naspram 2) no unatoč tomu možemo reći da je već duži niz godina trend smanjenja novoevidentiranih heroinskih ovisnika nastavljen.

S obzirom na razinu obrazovanja, 32,2% od ukupnog broja korisnika nema završeno srednjoškolsko obrazovanje, što zasigurno predstavlja poteškoću pri pronalaženju posla. Također 25% korisnika ima stalan posao, 17,6 % osoba povremeno radi ili ima privremeni ili honorarni posao, a čak 46,2 % osoba je nezaposleno. Nezaposlenost povećava mogućnost recidiva i javljanje kriminalnog ponašanja. Istovremeno 55,5 % osoba izjavilo je da ima prosječan materijalni status, a ispodprosječan 37,9 % ispitanika. Čak 72,8 % korisnika su nekada u svom životu počinili kažnjivo djelo. Svi ovi podaci ukazuju koliko je od društvene važnosti sustavno raditi na vrlo složenom i teškom problemu konzumacije droga i koliko je važno jačati programe resocijalizacije i uključivati ovisnike u sustav liječenja. S obzirom na procjenu terapeuta Službe o dominantnim etiološkim faktorima za razvoj problema ovisnosti ili konzumacije droga, na prvom mjestu je najčešće „utjecaj mikrosocijalne okoline na koju obitelj nije utjecala (društvo, partner) – 29,6% ispitanika“, zatim „patologija obitelji“ (raspad obitelji, alkoholizam ili neki drugi faktori zbog kojih je obitelj disfunkcionalna“ – 28,1% ispitanika, te neadekvatan odgoj u «normalnoj obitelji» (neriješena separacijska kriza i poremećaj komunikacije) – 16,1% ispitanika, što govori koliko je u prevenciji, ali i liječenju ovisnosti važno provoditi terapijski rad s obitelji.

Grupna psihoterapija je metoda izbora u terapijskom radu s ovisnicima o alkoholu i drugim ovisnostima. U procesu grupne psihoterapije pacijent lakše prihvati postojanje vlastitog problema, osjeća se sigurnije, stoga dobiva bolji uvid u svoje liječenje i postaje kritičniji spram svoga stanja. Posebno mjesto u radu s osobama ovisnim o alkoholu ima obiteljska terapija jer uspostava apstinencije zahtjeva restrukturiranje obiteljskog sustava, uz uspostavu kvalitetnih međusobnih odnosa. Tijekom 24 seanse grupne psihoterapije koju su vodili psihijatar i sociolog iz Službe, bilo je uključeno ukupno 19 pacijenata, od toga kod 4 pacijenta je bio prisutan poremećaj uzrokovan konzumacijom psihoaktivnih tvari, a 5 pacijenata su sudjelovala u grupnoj psihoterapiji zbog ovisnosti o kockanju. U grupnoj terapiji bilo je uključeno i 15 članova obitelji naših pacijenata. Cilj liječenja je bila uspostava i održavanje apstinencije od alkohola te kockanja uz poboljšavanje i razumijevanje odnosa unutar same obitelji što je kroz navedeni psihoterapijski tretman i postignuto.

2.1.8. INDIKATORI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

U 2022. godini **procijepljenost djece** prema obaveznom Programu imunizacije na Puljštini nije zadovoljavajuća, jer obuhvat kod svih primovakcinacija i revakcinacija iznosi manje od željenih 95%. Procijepljenost od 93,3% postignuta je protiv pneumokoka, 89,0% protiv morbila, rubeole i parotitisa, 87,1 % protiv hepatitisa B, dok je kod ostalih primovakcinacija tek 78,3%. Procijepljenost između 91 i 94% kod revakcinacija je postignuta samo kod revakcinacije za pneumokok i difterije-tetanusa u 8. razredu OŠ. Ostale revakcinacije bile su ispod 85%. Posebno zabrinjava niža procijepljenost protiv morbila, rubeole i parotitisa (89% kod primovakciniranih, odnosno 82% kod revakciniranih) jer može dovesti do pojave epidemije ove vrlo zarazne virusne bolesti. U 2022.g. uočava se pad procijepljenosti školske djece, što proizlazi iz epidemiološke situacije – pandemije COVID-19 bolesti (u školskoj godini 2021./2022. mnogobrojne izolacije i samoizolacije učenika, kao i višekratna bolovanja djelatnika zbog prodora virusa u ordinacije).

Tablica 44. Procijepljenost djece na području Puljštine u razdoblju 2013. - 2022. godine

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
DI-TE-PER primovakcinacija	93,1	96,5	95,0	93,3	90,5	96,0	96,3	95,0	93,3	78,3
DI-TE-PER revakcinacija (2.god)	93,0	89,1	95,0	88,6	85,2	92,8	91,0	91,0	93,9	84,0
DI-TE-PER revakcinacija (6.g života)					60,0	80,4	84,1	75,0	85,0	76,0
DI-TE revakcinacija (8.raz OŠ)	95,6	95,4	95,3	95,0	93,3	95,3	93,5	94,0	57,6	91,0
POLIO primovakcinacija	93,1	96,5	95,0	93,3	90,5	96,0	96,3	95,0	93,3	78,3
POLIO revakcinacija (2.god.)	93,0	89,1	95,0	88,6	85,2	93,0	91,0	91,0	94,0	84,0
POLIO revakcinacija (1.raz OŠ)	97,1	89,7	93,1	87,4	91,0	87,6	91,2	72,0	78,0	73,0
POLIO revakcinacija (8.raz OŠ)	96,0	95,4	97,0	95,0	92,0	94,4	94,0	94,0	57,0	91,0
MO-PA-RU primovakcinacija	91,5	88,6	94,2	90,4	86,6	95,0	93,0	93,0	90,9	89,0
MO-PA-RU revakcinacija	96,5	97,0	93,5	92,4	89,3	91,1	91,2	96,0	85,1	82,0
HIB primovakcinacija	93,1	96,5	95,0	93,3	90,5	96,0	96,3	95,0	93,3	78,3
HIB revakcinacija	93,0	89,1	95,0	88,6	85,2	92,8	91,0	91,0	92,4	84,0
HEPATITIS B primovakcinacija	97,0	96,5	95,0	93,3	90,5	96,0	97,4	97,4	92,9	87,1
HEPATITIS B primovakcinacija (6.raz OŠ)	95,0	93,3	94,0	94,0	93,4	93,1	94,5			
PNEUMOKOK primovakcinacija								91,4	93,4	93,3
PNEUMOKOK revakcinacija (2.god)								91,0	91,6	79,0

DI-TE-PER – difterija, tetanus, hripavac

Polio – dječja paraliza

MO-PA-RU – ospice, zaušnjaci, crljenica

HIB – Haemophilus influenzae tip B

Prema podacima iz CEZIH-a, u **obiteljskoj medicini** u gradu Puli evidentirano je 61.714 korisnika zdravstvene zaštite. U 2021.g. zdravstvenu zaštitu u obiteljskoj medicini koristilo je 108,1% osiguranih osoba Pule (jer su korisnici osiguranci s područja Puljštine).

Ostvareno je 2,2 kontakata po korisniku (IŽ 13,2). Broj kontakata po korisniku raste s dobi. U obiteljskoj medicini evidentirano je 2,2 pregleda po korisniku (IŽ 2,4). U Puli su ispod županijskog prosjeka broj pregleda u kući na 100 korisnika (Pula 6,0, IŽ 8,9) i kućnih posjeta u palijativnoj skrbi na 1.000 korisnika (Pula 4,7, IŽ 10,3), što je zabilježeno i u prethodnim Slikama zdravlja. Također 140 osoba je u Puli imalo evidentiranu potrebu za palijativnom skrbi (dijagnoza Z51.5) (IŽ 473).

Evidentirana su 4,4 savjetovanja/konzultacije po korisniku (IŽ 4,7). U ukupnom broju savjetovanja, preventivna savjetovanja čine 1,1%. Preventivnih savjetovanja bilo je 4,8 na 100 korisnika (IŽ 3,2), najviše 25,5 kod školske djece i 9,9 kod predškolske djece.

Evidentirano je 7 sistematskih pregleda ili 1,1 na 10.000 korisnika (IŽ 1,1).

U ordinacijama obiteljske medicine evidentirano je ukupno 15.556 preventivnih aktivnosti, 27,9 preventivnih aktivnosti na 100 korisnika (IŽ 39,9). Među provedenim

preventivnim aktivnostima najčešća je praćenje kardiovaskularnog rizika (2.771 ili 17,8%), preventivni program za prevenciju pušenja i edukacija (2.615 ili 16,8%), preventivni program za prevenciju prekomjerne konzumacije alkohola i edukacija (2.567 ili 16,5%), preventivni program za prevenciju prekomjerne tjelesne težine i edukacija (2.480 ili 15,9%), preventivni program za prevenciju šećerne bolesti i edukacija (1.675 ili 10,8%).

U ordinacijama obiteljske medicine izdano je 3,8 uputnica po korisniku (IŽ 3,6). Broj uputnica po korisniku raste s dobi. Najviše uputnica po korisniku izdavano je u dobi 65-79 godina (5,3 uputnica po korisniku), slijedi 80 i više g. (4,3) i 50-64 g. (4,2). Jedno upućivanje specijalisti iz ugovorne ordinacije zabilježeno je na 0,6 pregleda (IŽ 0,7). Većina od 55,8% uputnica odnosila se na dijagnostičke pretrage (IŽ 54,6%), 26,8% na (prvi ili kontrolni) konzilijarni pregled (IŽ 21,3%), a 2,7% na hitne specijalističke ambulante (OHBP) (IŽ 3,5%). Najčešće su izdavane uputnice za medicinsku mikrobiologiju (16,5%), medicinsku biokemiju (12,1%) i radiologiju (klasične i kontrastne pretrage) (6,4%), a slijede ultrazvuk (4,2%) i oftalmologija (3,9%).

U obiteljskoj medicini izdano je 11,5 recepata po korisniku (IŽ 13,4). Više od četvrtine (27,1%) izdanih recepata bila je za srce i krvožilje, a petina (20,0%) za živčani sustav. Najčešće su izdavani recepti iz podgrupe anksiolitika (7,9%), blokatora betaadrenergičkih receptora (5,6%) i pripravaka za liječenje peptičkog ulkusa i GERB-a (5,5%).

Kod najvećeg broja korisnika evidentirana je dijagnoza *osobe s potencijalnom opasnošću po zdravlje zbog zaraznih bolesti* (13,1%), slijede bolesti intervertebralnih diskova i ostale dorzopatije (5,4%), akutne infekcije gornjeg dišnog sustava (4,6%), hipertenzivne bolesti (4,6%), *osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi pregleda i istraživanja* (4,1%), dijagnosticirana COVID-19 bolest (2,6%), poremećaji štitnjače (2,4%) te dermatitisi, egzemi i urtikarije (2,3%).

U **primarnoj zdravstvenoj zaštiti (obiteljska medicina i pedijatrija)** u Puli, 98,4% dojenčadi i predškolske djece koristilo je zdravstvenu zaštitu kod pedijataru (IŽ 83,9%), a 80,9% školske djece koristilo je u obiteljskoj medicini (IŽ 83,3%).

Prema podacima iz CEZIH-a, u pedijatrijske ordinacije (**zdravstvene zaštite predškolske djece**) gravitiraju djeca Puljštine: zdravstvenu zaštitu koristilo je 105,8% osigurane dojenčadi i predškolske djece Puljštine, a 15,0% školske djece. Ostvareno je 9,0 kontakata po korisniku (IŽ 9,5). Korisnici predškolske dobi ostvarili su 10,4 kontakata (IŽ 11,2). Evidentirano je 2,8 pregleda (IŽ 3,2) i 5,1 savjetovanja/konzultacije po korisniku (IŽ 4,4).

Broj ukupnih preventivnih pregleda po dojenčetu korisniku ugovornih ordinacija iznosio je 3,7 (IŽ 4,1), a kod male i predškolske djece 0,5 (IŽ 0,5). Preventivnih savjetovanja bilo je 77,1 na 100 korisnika (IŽ 56,8). Prosječno je svako dojenče kao korisnik 3,4 puta sistematski pregledano (IŽ 3,8), a malo djeteta (1-6g.) 0,4 puta (IŽ 0,4).

U ugovornim pedijatrijskim ordinacijama izdano je 2,2 uputnica po korisniku (IŽ 2,1), najviše u dobi 0-6 g. (2,5 uputnica po korisniku). Jedno upućivanje specijalisti iz ugovorne ordinacije zabilježeno je na 1,3 pregleda (IŽ 1,5). Većina (53,6%) uputnica se odnosila na dijagnostičke pretrage (IŽ 48,3%), a 31,3% na (prvi ili kontrolni) konzilijarni pregled (IŽ 34,4%). Uputnice za hitne specijalističke ambulante su u udjelu od 3,0% (IŽ 3,7%). Najčešće su izdavane uputnice za medicinsku mikrobiologiju (28,2%), pedijatrijski ultrazvuk (7,2%), medicinsku biokemiju (6,5%), pedijatrijsku alergologiju i kliničku imunologiju (4,7%) te otorinolaringologiju (4,6%).

U pedijatrijskim ordinacijama izdano je 3,9 recepata po korisniku (IŽ 4,0). Više od trećine (37,9%) izdanih recepata bila je za sustav dišnih organa, a gotovo četvrtina (23,3%) za liječenje sustavnih infekcija. Slijede recepti za lijekove s djelovanjem na osjetila (10,6%), na probavni sustav i mijenu tvari (10,1%) te na kožu (8,9%). Najčešće su izdavani nazalni

dekongestivi za lokalnu primjenu (15,8%), beta-laktamski penicilini (13,1%), antihistaminici za sustavnu primjenu (12,8%), vitamin A i D (8,6%) te antimikrobni i antivirusni lijekovi (za liječenje bolesti oka) (7,3%).

Kod najvećeg broja korisnika evidentirane su akutne infekcije gornjeg dišnog sustava (18,5%), *osobe s potencijalnom opasnošću po zdravlje zbog zaraznih bolesti* (13,7%), *osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi pregleda i istraživanja* (11,9%), *osobe koje se koriste uslugama zdravstvene službe zbog ostalih okolnosti* (11,4%), dermatitisi, egzemi i urtikarije (3,9%), bolesti srednjeg uha i mastoida (3,5%), vrućica nepoznatog podrijetla (3,1%), akutni bronhitis i bronhiolitis (2,3%), bolesti spojnice (2,2%) te *simptomi i znakovi koji se odnose na cirkulacijski i dišni sustav* (1,9%).

Prema podacima iz CEZIH-a, **zdravstvenu zaštitu žena** u ginekološkim ugovornim ordinacijama koriste stanovnice Puljštine (42,6% od ukupnog broja korisnica iz IŽ). Zdravstvenu zaštitu žena u Puli koristilo je 28,8% osiguranih žena Puljštine starijih od 12 godina (IŽ 28,4% osiguranica). Od ukupnog broja korisnica, 63,8% su bile u dobi od 19 do 49 godina.

Zabilježeno je 3,8 kontakata po korisnici (IŽ 3,7), najviše u dobi 19-34 g. (5,9 kontakata).

Evidentirano je 1,6 pregleda po korisnici (IŽ 1,5), najviše u dobi 19-34 g. (2,3). Prvih preventivnih pregleda bilo je 55,5 na 100 korisnica (IŽ 56,5) (nešto više od polovine korisnica je preventivno pregledano), najviše u dobi 50 i više godina (62,3).

Preventivnih savjetovanja bilo je 44,1 na 100 korisnica (IŽ 31,7)

Na 100 korisnica obavljeno je 78,2 Papa testova (IŽ 80,2). Stopa broja uzetih Papa testova na 100 osiguranih žena bila je 22,5% (IŽ 22,8%). Papa test je uzet kod tri četvrtine korisnica, odnosno svakoj petoj osiguranoj ženi iznad 12 godina.

Na 100 korisnica obavljeno je 12,6 transvaginalnih sonografija što je znatno ispod županijskog prosjeka (IŽ 33,5), odnosno kod svake osme korisnice.

Ukupno je bilo 4.600 pregleda trudnica, od toga 549 prvih posjeta/trudnica, 3.838 pregleda ultrazvukom u trudnoći. Trudnice su najčešće u dobi 30-39 godina (56,6%), a slijede one u dobi 19-29 godina (39,0%). Svaka trudnica posjetila je ginekologa u prosjeku 8,4 puta (IŽ 7,7), a 7,0 puta je napravljen ultrazvuk u trudnoći (IŽ 6,3).

Na 100 korisnica obavljeno je 12,2 savjetovanja oko planiranja obitelji (IŽ 11,7). Većina žena koja je zbog kontracepcije došla prvi put bila je u dobi 19-29 godina (67,4%), odnosno 30-39 godina (15,5%) te 14-18 godina (11,1%).

Evidentirano je 11,6 edukacija o prevenciji raka dojke na 100 korisnica (IŽ 10,0), 5,3 savjetovanja za prevenciju spolnoprenosivih bolesti na 100 korisnica (IŽ 2,5) i 4,0 savjetovanja o prevenciji pretilosti na 100 korisnica (IŽ 1,8).

Izdane su 2,4 uputnice po korisnici (IŽ 2,2), odnosno 1,5 uputnica po pregledu (IŽ 1,5). Većina (81,7%) uputnica se odnosila na dijagnostičke pretrage, 10,5% na ambulantno liječenje, a 2,9% na (prvi ili kontrolni) konzilijarni pregled (IŽ 3,4%). Najčešće su izdavane uputnice za kliničku citologiju (32,1%), medicinsku mikrobiologiju (20,1%), medicinsku biokemiju (12,6%), transfuzijsku medicinu (6,0%) te ginekološki ultrazvuk (4,4%).

U ginekološkim ordinacijama izdano je 1,5 recepata po korisnici (IŽ 1,4). Najčešće su izdavani recepti za grupu lijekova s djelovanjem na mokraćni sustav i spolni hormoni (65,1%), za liječenje sustavnih infekcija (izuzev infekcija uzrokovanih parazitima) (13,7%) te s djelovanjem na kožu (10,1%). Najčešće su izdavani recepti iz podgrupe ginekoloških antiinfektiva i antiseptika (27,0%), progestageni (16,6%), hormonski kontraceptivi za sustavnu primjenu (14,3%), zatim antimikotici za lokalnu primjenu (6,9%) te makrolidi i linkozamidi (4,4%).

Prepisano je 21,3 oralnih kontraceptiva na 100 korisnica (IŽ 22,0).

Najčešće su evidentirane dijagnoze *specijalni pregledi osoba bez tegoba* (23,4%), *osobe koje traže savjete* (8,8%), benigna (dobročudna) displazija dojki (5,6%), druge upale rodnice i stidnice (5,4%), *postupci u vezi sa sprječavanjem neželjene trudnoće* (5,1%), menopauzalni i drugi perimenopauzalni poremećaji (4,5%), poremećaji menstruacije (4,4%) i displazija vrata maternice (2,3%). Evidentirano je ukupno 5,4 dijagnoza u poglavlju Trudnoća porođaj i babinje *na 1 trudnicu (IŽ 4,3)*. Najčešće su evidentirane dijagnoze krvarenje u ranoj trudnoći (23,9%), ostala stanja vezana za trudnoću (21,0%) te infekcije mokraćnog i spolnog sustava u trudnoći (10,9%).

Prema podacima iz CEZIH-a, **dentalnu zdravstvenu zaštitu** koriste osiguranici iz Pule, ali i Puljštine. Koristilo je 25,2% ukupno osiguranih osoba Puljštine (IŽ 29,4%): 22,1% predškolske djece, 43,3% školske djece i mladih, 25,0% odraslih i 3,7% starijih.

Ostvarena su 3,3 kontakta po korisniku (IŽ 3,5). Broj kontakata po korisniku raste s dobi.

Bilo je evidentirano 1,1 pregleda po korisniku (IŽ 1,4), najviše u dobi 0-6 g. (1,5). Prvih pregleda bilo je 58,0 na 100 korisnika (IŽ 76,0), najviše u dobi 0-6 godina (82,3) (IŽ100,7).

Preventivnih savjetovanja bilo je 79,6 na 100 korisnika (IŽ 80,8)

Kod djece je evidentirano 2,8 preventivnih postupaka po korisniku. Među preventivnim postupcima kod djece najčešće su evidentirani profesionalno čišćenje profilaktičkom pastom (18,5%), odstranjivanje mekih i tvrdih naslaga po kvadrantu (18,4%), nanošenje otopine, želea NaF (17,1%), topikalna fluoridacija, tekućina ili gel (9,3%) i jetkanje cakline i nanošenje smole (8,8%).

Kod odraslih je evidentirano 3,4 preventivnih postupaka po korisniku. Među preventivnim postupcima kod odraslih osoba najčešće su odstranjivanje mekih i tvrdih naslaga po kvadrantu (70,4%), profesionalno čišćenje profilaktičkom pastom (7,6%), sustavno subgingivalno skidanje zubnog kamenca i poliranje korijena (7,0%), uklanjanje plaka sa zuba (6,1%) i ispitivanje vitaliteta jednog ili više zuba uz kontrolni test (4,6%).

Kod starijih osoba je evidentirano 1,8 preventivnih postupaka po korisniku među preventivnim postupcima kod starijih osoba najčešće su odstranjivanje mekih i tvrdih naslaga po kvadrantu (65,6%), sustavno subgingivalno skidanje zubnog kamenca i poliranje korijena (9,5%), uklanjanje plaka sa zuba (7,4%), profesionalno čišćenje profilaktičkom pastom (7,0%) i ispitivanje vitaliteta jednog ili više zuba uz kontrolni test (4,9%).

Izdano je 45,5 uputnica na 100 korisnika (IŽ 33,4). Većina (62,4%) uputnica se odnosila na dijagnostičke pretrage, a 19,3% na (prvi ili kontrolni) konzilijarni pregled. Za ambulantno liječenje je izdano 17,3% uputnica. Najčešće su izdavane uputnice za radiologiju (dentalna radiološka dijagnostika) (61,4%), ortodonciju (16,8%) i oralnu kirurgiju (14,9%).

U dentalnim ordinacijama izdano je 33,5 recepata na 100 korisnika (IŽ 30,7). Najčešće su izdavani recepti za grupu lijekova za liječenje sustavnih infekcija (izuzev infekcija uzrokovanih parazitima) (75,0%), lijekova s djelovanjem na koštano-mišićni sustav (12,6%), za liječenje infekcija uzrokovanih parazitima (7,1%) te lijekova s djelovanjem na sustav dišnih organa (2,4%). Najčešće su izdavani recepti iz podgrupe beta-laktamskih penicilina (47,5%), makrolida i linkozamida (26,4%), derivata propionske kiseline (11,7%) te amebicidi i slični pripravci (7,1%).

Najčešće zabilježene dijagnoze bile su:

- drugi specijalni pregled i ispitivanje osoba bez tegoba i utvrđene dijagnoze (26,2%),
- zubni karijes (24,2%),
- bolesti pulpe i periapikalnih tkiva (16,1%),
- ostale bolesti čvrstog zubnog tkiva (12,1%)
- ostali poremećaji zubi i potpornih struktura (7,1%) te
- gingivitis i periodontalne bolesti(6,2%).

Karijes je, bez obzira na dobro poznavanje prirode bolesti i mogućnosti njezine učinkovite prevencije, još uvijek najraširenija bolest, od koje boluje i do 90% cjelokupnog pučanstva. Nasuprot tome moguća prevencija svih bolesti usne šupljine je preko 90%.

Tijekom 2022.godine u patronažnoj djelatnosti u Puli bilo je registrirano 10.818 posjeta. Najviše je bilo posjeta kroničnim bolesnicima (3.469 ili 32,1%), zatim novorođenčadi (2.127 ili 19,7%) te roditeljama i babinjačama (2.416 ili 22,3%).

Nastavni zavod za hitnu medicinu IŽ Ispostava Pula registrirala je u 2022.g. ukupno 7.158 intervencija, od toga 389 intervencija u ordinaciji (5,4% intervencija), 4.590 intervencija u kući pacijenta (64,1%) i 2.179 intervencija na terenu (30,5%).

Istarski domovi zdravlja Ispostava Pula s 24 radnika (12 medicinskih tehničara i 12 vozača) i 10 vozila obavili su na području Puljštine 14.607 sanitetskih prijevoza.

U školskoj godini 2021./2022.g. timovi školske medicine NZZJZIŽ proveli su 1.462 **savjetovanja** odnosno 925 savjetovanja učenika i studenata, 194 roditelja i obitelji te 343 stručnih suradnika i nastavnika. Najčešći razlozi savjetovanja učenika i studenata su odabir zanimanja (86 ili 9,3%), rizična ponašanja i reproduktivno zdravlje (76 ili 8,2%), očuvanje i unapređenje zdravlja (30 ili 3,2%), mentalno zdravlje (28 ili 3,0%), a slijede kronične bolesti (27 ili 2,9%) i problemi učenja (25 ili 2,7%).

Također u istoj školskoj godini obavili su 1.021 **sistematska pregleda** propisanih godišta osnovnoškolske populacije navedenih škola na Puljštini. Analiza rezultata sistematskih pregleda ukazuje na proširenost debljine kod 22,5% pregledane djece, što je 2,5 puta više u odnosu na školsku godinu 2012./2013.g. kada ih je bilo 8,0%. Ravno stopalo zabilježeno je kod 40,6% pregledanih, anomalije vida kod 22,4%, dentofacijalne nepravilnosti kod 21,2%, dok je karijes registriran kod 13,1%, a nepravilno držanje kod 8,5% pregledanih.

Školska medicina prije upisa u prvi razred obvezno šalje djecu na pregled zubi dok je na roditelju i izabranom doktoru dentalne medicine da održavaju mliječno zubalo bez karijesa te da pravodobno saniraju „šestice”.

Tablica 45. Najčešći poremećaji registrirani kod sistematskih pregleda osnovnoškolske djece na Puljštini u školskoj godini 2021./2022.

	Broj	%
Broj pregledane djece	1.021	100,0
Ravno stopalo	415	40,6
Pretilost (debljina)	230	22,5
Poremećaji refrakcije i akomodacije vida	229	22,4
Dentofacijalne nepravilnosti (nepravilnosti u položaju zubi i poremećaj zagriza)	216	21,2
Karijes	134	13,1
Nepravilno držanje	87	8,5

Za Pulu ni za Istarsku županiju nisu dostupni podaci o navikama školske djece. U RH provodi se od 2002.g. međunarodno istraživanje o zdravstvenom ponašanju učenika (Health Behaviour in Schoolaged Children, HBSC), a rezultate za RH za 2018.g. objavio je HZJZ te ih prikazujemo u nastavku. U svim HBSC zemljama (45 zemalja uključenih u istraživanje)

uočljiv je pad **navike doručkovanja** radnim danom u školske djece. **Sve dobne skupine hrvatskih učenika i učenica ispod su prosjeka u odnosu na ostale zemlje** koje su sudjelovale u ovom istraživanju. U RH 2002. godine 68% petnaestogodišnjaka doručkovalo je redovito, a 2018. taj udio pada na 50%. U petnaestogodišnjakinja je taj pad još izraženiji, sa 61% na 38%. **Hrvatske učenice i učenici u visokom udjelu konzumiraju gazirana slatka pića svaki dan.** Konzumacija gaziranih slatkih pića u hrvatskih petnaestogodišnjaka u odnosu na 2002. godinu smanjila se s 33,7% na 17,6% u učenika, odnosno s 32,2% na 16,8% u učenica. Jedanaestogodišnjaci u Hrvatskoj **konzumiraju voće manje od prosjeka zemalja uključenih u HBSC istraživanje.**

Udio učenica i učenika koji se bave umjerenom do intenzivnom tjelesnom aktivnošću u opadanju je s dobi, podjednako za oba spola. Proporcija učenika koji su tjelesno aktivni najmanje 60 minuta dnevno, odnosno 420 minuta tjedno se s 30,9% u dobi od 11 godina, smanjuje na 27,5% u dobi od 13 te na 21,4% u dobi od 15 godina. Učenice, također, bilježe pad s 25,1% u dobi od 11 godina, na 21,6% u dobi od 13 i na 13% u dobi od 15 godina. Hrvatska je i 2018. godine **u trećini zemalja s najvišom razinom tjelesne aktivnosti. S godinama se smanjuje tjelesna aktivnost hrvatskih petnaestogodišnjaka.** Najveći udio tjelesno aktivnih učenica i učenika u ovoj dobi uočen je 2002. godine i za učenike je iznosio 33,5%, 2014. godine pada na 25,4%, a 2018. godine na 21,4%. Zaustavljen je trend smanjenja udjela razine tjelesne aktivnosti kod učenica u dobi od 15 godina, koji je bio više nego dvostruko niži od udjela učenika, i zabilježen porast s 11,7% u 2014. na 13% u 2018. godini. Kod učenika u ovoj dobi zabrinjava podatak o **smanjenju razine udjela tjelesno aktivnih u odnosu na 2014. godinu od 4%.**

Udio učenika u Republici Hrvatskoj s ITM-om većim od vrijednosti aritmetičke sredine uvećane za 1 standardnu devijaciju opada s dobi, od 31,2% u jedanaestogodišnjaka, 29,5% u trinaestogodišnjaka na 22,5% u petnaestogodišnjaka, dok se u učenica izražen pad uočava između trinaestogodišnjakinja i petnaestogodišnjakinja, s 21% na 13,1%. **Jedanaestogodišnjaci i trinaestogodišnjaci su u kategoriji zemalja s većim udjelom učenika s ITM-om** većim od vrijednosti aritmetičke sredine uvećane za 1 standardnu devijaciju od prosjeka, i to za 4,2% odnosno 4,5%, dok su petnaestogodišnjaci u europskom prosjeku s 22,5%. Hrvatske su učenice iznad prosjeka za 3,2% u dobi od 11 godina, za 4,9% u dobi od 13, odnosno ispod su prosjeka za 1% u dobi od 15 godina. Udio petnaestogodišnjaka s indeksom tjelesne mase većim od vrijednosti aritmetičke sredine uvećane za 1 standardnu devijaciju u razdoblju od dvanaest godina, od 2006. do 2018. godine, pokazuje da su proporcije relativno stabilne, i da je značajno veći udio učenika s indeksom tjelesne mase većim od vrijednosti aritmetičke sredine uvećane za 1 standardnu devijaciju u usporedbi s učenicama (2018. godine iznosi 9,4%).

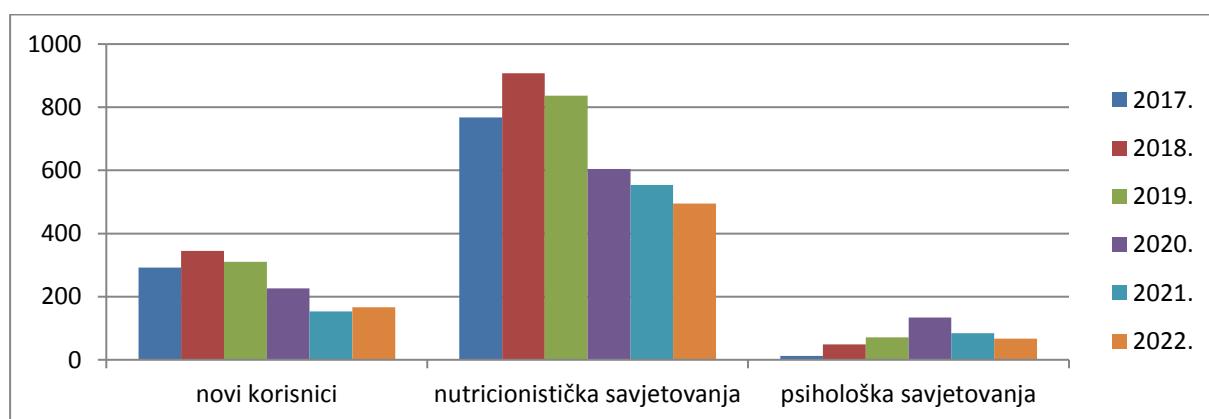
Učestalost redovitog pranja zubi, više nego jednom dnevno na sličnoj je razini u svim dobnim skupinama. **Učenice peru zube učestalije nego učenici u svim dobnim skupinama. Kultura pranja zubi raste kroz godine.** Tako 2002. petnaestogodišnjaci najmanje peru zube (66,8% učenice, 34,6% učenici), 2006. (75% učenice, 45% učenici), 2014. (75,1% učenice, 50,4% učenici), a u 2018. (76,3% učenice, 53,7% učenici). Učenice su osvještenije o oralnoj higijeni te prednjače kroz cijeli promatrani period.

U siječnju 2017. godine pokrenuto je u Puli Savjetovalište za prehranu kao nova djelatnost NZZJŽ, u slopu Plana za zdravlje i socijalno blagostanje Istarske županije. Tijekom 2018. i 2019. godine otvorena su savjetovališta i u drugim gradovima (Buje, Buzet, Labin, Pazin, Poreč, Rovinj), 2022.g. u općini Kanfanar, a 2023.g. u gradu Novigradu. U rad savjetovališta uključeni su stručnjaci: magistri nutricionizma, specijalisti epidemiolozi, specijalisti školske medicine, psiholozi koji savjetima i preporukama pružaju podršku korisnicima, uče ih i jačaju u cilju poboljšanja i očuvanja zdravlja. Usluge Savjetovališta su

besplatne i nije potrebna uputnica. Aktivnosti Savjetovališta uključuju analizu antropometrijskih parametara, nutritivnog statusa, izradu individualnih planova prehrane, edukaciju o prehrani, nutritivnu prevenciju bolesti, edukaciju roditelja, grupni rad s roditeljima, djecom, mladima i studentima, individualno savjetovanje pacijenata s kroničnim nezaraznim bolestima i izradu individualnog plana prehrane – dijetoterapija kod raznih bolesti i stanja, rad sa djecom i mladima koji se bave sportom, savjetovanje i izradu planova prehrane za osobe s posebnim prehrambenim potrebama, individualni i grupni rad s osobama starije životne dobi, e-savjetovanje, suradnja sa zdravstvenim, odgojnim, obrazovnim i sportskim ustanovama te udrugama.

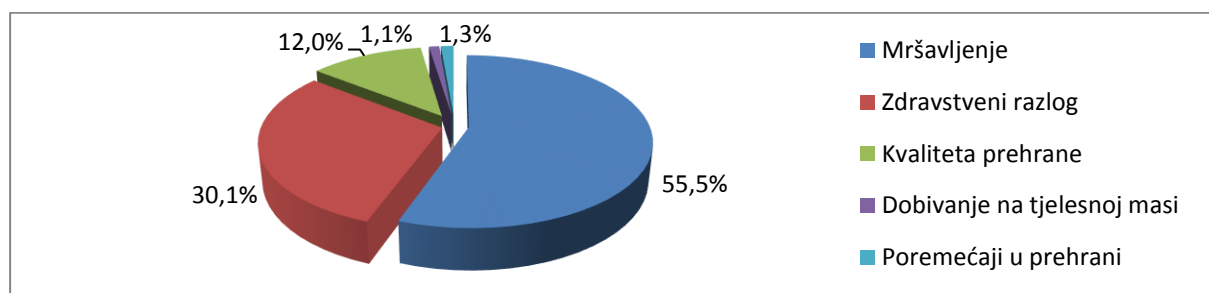
Od 2017. do 2022. godine u Savjetovalištu u Puli bilo je 1.492 korisnika, 4.166 nutricionističkih savjetovanja i 417 psiholoških savjetovanja. Broj nutricionističkih savjetovanja zbog pandemije COVID-19 bolesti u posljednje tri godine je smanjen.

Slika 32. Broj novih korisnika, nutricionističkih i psiholoških savjetovanja u Savjetovalištu za prehranu NZZJZIŽ u Puli od 2017. do 2022.g.

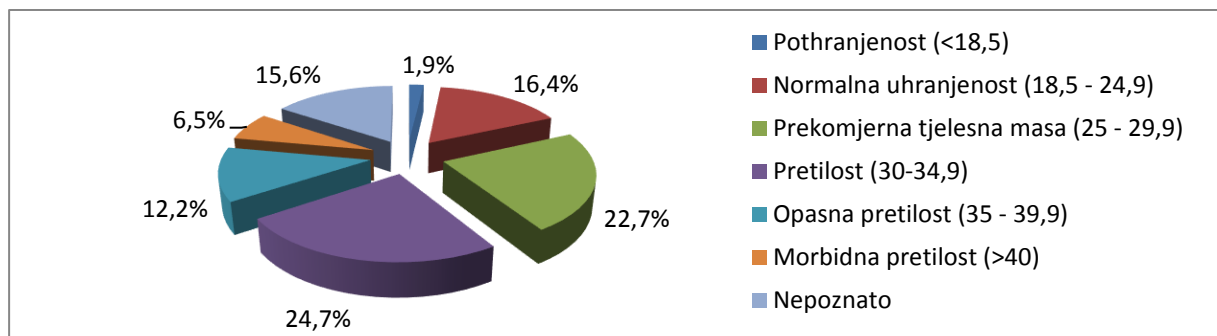
Najčešći problem prisutan među korisnicima svih dobi i razlog dolaska u savjetovalište bio je prekomjerna tjelesna težina (55,5%). Osim pretilosti koja je rizik za gotovo sve kronične nezarazne bolesti, veliki broj korisnika je zatražio savjet zbog zdravstvenih problema (30,1%), ali i poboljšanja i unapređenja svojih prehrambenih navika (12,0%).

Slika 33. Razlozi dolaska korisnika u Savjetovalište za prehranu NZZJZIŽ u Puli 2017. do 2022.g.

Prema stupnju uhranjenosti kod prvog dolaska, korisnici Savjetovališta za prehranu u razdoblju od 2017.-2022. godine najčešće su bili pretili (24,7%), zatim s prekomjernom tjelesnom masom (22,7%), potom normalno uhranjeni (16,4%), dok je opasno pretilo (12,2%), morbidno pretilo (6,5%), te pothranjeno (1,9%). Korisnici (15,6%) koji imaju nepoznat stupanj uhranjenosti nisu željeli biti vagani.

Slika 34. Stupanj uhranjenosti korisnika pri dolasku u Savjetovalište za prehranu NZZJZIŽ u Puli od 2017. do 2022.g.

2.1.9. ZAKLJUČCI

1. Prema rezultatima Popisa 2021.g., Pula **ima za 9,1% manje stanovnika** u odnosu na Popis 2011. godine (za 9,8% manje muškog i 8,5% ženskog spola) što govori o jakoj depopulaciji.

Grad Pula **dugi niz godina bilježi prirodni pad stanovništva (više umrlih nego živorođenih)**. Prirodnim padom od 2011. do 2021. godine izgubljeno je oko 4,9% stanovnika. **Broj umrlih kontinuirano raste, a broj živorođenih pada.**

Od 2011. do 2021. godine zabilježen je pozitivan saldo ukupne migracije stanovništva Pule za 0,9%, većinom zahvaljujući doseljavanju iz drugih županija (saldo 1.294), a iz Pule se iseljava u druge gradove/općine Istarske županije (saldo – 1.039).

Obzirom da je pad stanovnika u odnosu na prethodni Popis, puno veći od evidentiranog prirodnim padom, **vjerojatni razlog je puno veće iseljavanje od službeno evidentiranog.**

Starije osobe čine 25,2% stanovnika što Pulu **svrstava u gradove s vrlo starim stanovništvom i stavlja na treće mjesto po udjelu starih osoba među istarskim gradovima** (iza Labina i Novigrada). U odnosu na Popis 2011.g. starijih ima za 18,3% više, a Puljani su u prosjeku stariji 3,0 godine.

Radno sposobni stanovnici u dobi 15-64 godine čine 62,2% stanovnika, a njihov broj pao je za 16,1%.

Djeca u dobi 0-19 godina na Popisu 2021.g. čine 16,8% stanovnika, a njihov broj je za 14,9% manji u odnosu na 2011.g.

Broj žena u fertilnoj dobi (15-49 godina) pao je za 19,6% u odnosu na 2011.g. što utječe na pad nataliteta.

2. Na pad nataliteta utječe, osim pada broja žena fertilne dobi, i to što žene sve kasnije rađaju (62,5% djece rodile su majke u dobi 30-39 godina), no na zdravlje djece pozitivno utječe što većina (93,5%) majki ima stručno obrazovanje, većina (94,5%) su aktivne – rade ili traže

posao. Također na pad nataliteta utječe i manji broj djece kojeg žene rađaju: većina (49,0%) djece rođena u 2021.g. je prvo dijete, 37,0% drugo dijete, a 13,9% treće i nakon trećeg (u RH 20,8%). U braku je rođeno 54,6% djece, a izvan braka 45,4% .

Broj sklopljenih brakova je u padu i prosječno se u posljednjih pet godina godišnje sklope 194,0 braka. Žene i muškarci najčešće sklapaju brak u dobi 30-39 godina iako općenito žene mlađe stupaju u brak.

Broj razvedenih brakova je također u padu odnosno prosječno se godišnje razvede 87,8 brakova.

U posljednjih deset godina nije rodila niti jedna djevojčica mlađa od 15 godina, a majke u dobi 15-19 godina rodile su 74 živorođene djece, što je u odnosu na podatke iz prethodne Slike zdravlja (152 živorođene djece) više nego dvostruko manje.

U Općoj bolnici Pula u posljednjih pet godina ukupno su evidentirana **30 prekida trudnoće** kod mladih djevojaka iz Pule u dobi do 19 godina. U odnosu na podatke iz prethodne Slike zdravlja (75 prekida), **broj prekida trudnoće kod mladih djevojaka je dvostruko manji.**

Prekid trudnoće na zahtjev žene još uvijek koriste kao sredstvo kontracepcije, većinom one koje su već rodile, a manje zbog odgađanje rađanja mladih žena. Oko dvije trećine žena koje su zatražile prekid trudnoće nisu imale ranijih prekida trudnoće na zahtjev, a djecu ima gotovo tri četvrtine žena koje je zatražilo prekid trudnoće.

Pula je na drugom mjestu po prevalenciji invaliditeta među gradovima/općinama u IŽ (iza Raše 14,7%).

U odnosu na 2013.g., u 2021.g. je na Puljštini za 69,2% povećan broj djece i mladeži do 18 g. s teškoćama u razvoju koja su u tretmanu Centra za socijalnu skrb. Kod djece predškolske dobi je najčešće riječ o tjelesnoj invalidnosti (53 djece) i više vrsta oštećenja (37 djece). Kod djece i mladeži školske dobi najčešće vrste oštećenja su tjelesna invalidnost (43,3%), poremećaji autističnog spektra (14,6%) i oštećenje govorno-glasovne komunikacije (11,7%). U odnosu na 2013.g., u 2021.g. na Puljštini je za 70,5% veći broj djece mlađe od 14 godina s problemima u ponašanju u tretmanu CZSS, prepolovljen broj djece (14-18g.) s problemima u ponašanju, a udvostručen je broj prijavljenih osoba zbog vršnjačkog zlostavljanja.

U domovima socijalne skrbi bilo je smješteno 128 korisnika s područja Puljštine: u **privremenom smještaju** bile su 24 osobe, među njima 13 djece i mladih te 11 odraslih, a u **dugotrajnom smještaju** bilo je 104 korisnika: 53 djece i 51 odrasla osoba. U **organiziranom stanovanju** bilo je 25 osoba (2 djece i 23 odrasle osobe). U **udomiteljskoj obitelji** bilo je **smješteno** 43 korisnika s Puljštine, 33 djece i mladih punoljetnika i 10 odraslih.

Tijekom 2021. godine u Službu za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti NZZJZIŽ zbog poteškoća s **mentalnim zdravljem** javilo se ukupno 560 osoba s područja grada Pule. Djece i mladi (od 6 – 19 godina) bilo je 43,6% od ukupnog broja korisnika, a odraslih osoba 56,4%. Djeca i mladi najčešće su tražili podršku zbog emocionalnih poremećaja u adolescenciji i adolescentske krize (38,5%) te zbog emocionalnih poremećaja u djetinjstvu (38,1%). Odrasle osobe najčešće su tražile uslugu zbog poremećaja raspoloženja (55,4%), te zbog obiteljske i partnerske problematike (19,3%).

Prema podacima MUP-a, u posljednjih pet godina evidentiran je za 31,6% veći broj **kaznenih djela na štetu djece i maloljetnika**, u odnosu na prethodnu Sliku zdravlja.

Većina slučajeva nasilja u obitelji evidentira se kroz prekršaje iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (prosječno 70,6 prekršaja i 22,8 kaznenih djela godišnje). U odnosu na prethodnu Sliku zdravlja, broj prekršaja zbog nasilja u obitelji je za 53,1% manji, a za 7,5% veći broj kaznenih djela.

3. Na području Grada Pule tijekom posljednjih pet godina uočavaju se pozitivni trendovi smanjenja ukupnog broja zabilježenih kaznenih djela (pad za 29,7%) odnosno za 32,1% manje u odnosu na prethodnu Sliku zdravlja. Opći kriminalitet obuhvaća 72,6% svih kaznenih djela na području grada. Najveća problematika u dijelu općeg kriminaliteta odnosi se na **imovinski kriminalitet** i to na **kaznena djela krađa i teških krađa** (u prosjeku 275,4 krađa i 235,8 teških krađa godišnje). Kibernetički kriminalitet je u porastu.

Prekršaja protiv javnog reda i mira bilo je za 46,4% manje u odnosu na prethodnu Sliku.

Prometnih nesreća je za 44,5% manje u odnosu na prethodnu Sliku zdravlja, a prometnih nesreća sa stradalim osobama za 34,5% manje. Najčešći prekršaji zabilježeni u prometu, a koji se mogu dovesti u uzročno-posljedičnu svezu s prometnim nesrećama su **nepropisna brzina** (21,4% od ukupnog broja prekršaja) i **vožnje pod utjecajem alkohola** (7,5%).

4. **Broj zaposlenih u pravnim osobama** u Puli u posljednjih deset godina bilježi pad za 7,9%, a posebno pad zaposlenih muškaraca u pravnim osobama za 17,3%. U 2021.g. najviše zaposlenih u pravnim osobama bilo je u trgovini na veliko i malo/popravku motornih vozila i motora (15,0%), zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi (12,1%), obrazovanju (10,8%), javnoj upravi i obrani; obveznom socijalnom osiguranju (9,2%) te prerađivačkoj industriji (8,8%) odnosno u ovih pet djelatnosti ukupno ima 55,9% zaposlenih.

Na dan 31. prosinca 2022. godine u gradu Puli kao gradu/općini rada zabilježeno je 30.378 osiguranika po različitim osnovama osiguranja, od čega je 48,4% osiguranih žena. Najviše osiguranika (84,4%) osigurano je po osnovi rada kod pravnih osoba, slijede obrtnici (6,6%) i radnici kod fizičkih osoba (6,4%).

U gradu Puli u 2022. godini evidentirano je u **prosjeku 1.075 nezaposlenih osoba** (48,6% žena), što je za 33,2% manje nego lani. Nezaposlenih osoba do 24 godina prosječno ima 9,6%, a udio stručnih osoba u ukupno nezaposlenima je 79,4%. Više od četvrtine (26,9%) nezaposleno je dulje od jedne godine (36,3% muškaraca, 16,9% žena). Nezaposlenih osoba s invaliditetom bilo je 52 (30 muškaraca i 22 žena). Broj nezaposlenih 2022.g. manji je za 66,7% u odnosu na 2013.g.

U prosincu 2022.g. **46,5% nezaposlenih** je u **dobnoj skupini iznad 45 godina (43,9% nezaposlenih žena** odnosno **49,1% nezaposlenih muškaraca**).

Na dan 31. prosinca 2022. godine u Gradu Puli ukupno je 16.772 **korisnika mirovina, za 1,2% manje nego 2021.g. Prosječna mirovina (ZOMO** neto mirovina (uključeni korisnici prema međunarodnim ugovorima) **iznosi 3.531,12 kuna**, za 8,1% više nego 2021.godine. U prethodnoj Slici broj korisnika mirovina nije bio dostupan.

Prema podacima Centra za socijalnu skrb Pula na Puljštini u 2021. godini ima 666 **korisnika zajamčene minimalne naknade** ili 0,8% stanovništva (2013.g. bilo je 821 korisnika pomoći za uzdržavanje ili 1,4% stanovništva).

5. Prema prvim rezultatima Popisa 2021. u Puli ima 31.194 stambenih jedinica i 28.524 stanova za stalno stanovanje, za 3,0% više u odnosu na 2011.g.

U razdoblju 2013.-2022g. kvaliteta zraka je bila **prve kategorije** - čist ili neznatno onečišćen zrak: nisu prekoračene granične vrijednosti (GV) obzirom na *sumporov dioksid, dušikov dioksid, lebdeće čestice (PM_{2,5}, PM₁₀), ugljikov monoksid, sumporovodik, količinu ukupne taložne tvari i sadržaj ispitivanih metala u ukupnoj taložnoj tvari, a druge kategorije* - onečišćen zrak: prekoračene su GV i ciljne vrijednosti za *prizemni ozon*.

Na osnovu provedenih analiza i rezultata ispitivanja, zdravstvena ispravnost vode za ljudsku potrošnju na vodoopskrbnoj mreži je u 2022. godini bilo izuzetno dobro. Svi ispitivani uzorci **vode za ljudsku potrošnju**, u sklopu monitoringa Istarske županije odnosno za Vodovod Pula, bili su ispravni.

Kakvoća mora na svih 23 plaža u gradu Puli u sezoni kupanja 2022. godine ocijenjena je izvrsnom (godišnja i konačna).

Pula parking d.o.o. na području Grada upravlja s 59 lokacija **parkirališta** i 2.904 mjesta označenih plavim linijama (od toga 194 za stanare), 109 za invalide (od toga 17 za stanare), 12 za motore, 38 rezerviranih mjesta (od toga 12 za stanare), 14 za taxi, a izdano je i 1.335 povlaštenih parkirališnih karata (PPK).

Razine **buke** u ljetnom razdoblju posebno u noćnom periodu bile su više u odnosu na razdoblje jeseni. Razlog tome je da tijekom ljetnih mjeseci imamo povećan broj prolaska vozila glavnim prometnicama, te povišenu rezidualnu buku zbog ugostiteljsko-turističke aktivnosti u gradovima uz more.

6. Prema procjeni u vrtić je uključeno oko 87% djece s područja Grada Pule, a jaslicama je obuhvaćeno više od polovine djece u dobi od 1-2 godine. U vrtićima je zaposleno 13,3 odgojitelja / 100 djece što je više od hrvatskog i istarskog prosjeka, ali je zdravstvenog osoblja 2,9 /1.000 djece ispod prosjeka (IŽ 3,5/1.000, RH 3,9/1.000), vjerojatno zbog mnoštva manjih, privatnih vrtića bez zaposlenog zdravstvenog osoblja.

U akademskoj godini 2021./2022. ukupno je u Puli bilo 3.420 **studenata**, od toga 2.551 redovitih. U odnosu na akademsku godinu 2012./2013.g. , sada u Puli ima za 30,1% više studenata odnosno za 43,7% više redovitih studenata. Također, ukupno je u Republici Hrvatskoj studiralo 1.881 **studenata s prebivalištem u Puli**, od toga 1.474 kao redoviti studenti. U odnosu na akademsku godinu 2012./2013.g. to je za 7,9% manje studenata iz Pule, odnosno za 1,3% manje redovitih studenata. Većinu studenata na visokim učilištima čine studenti s prebivalištem izvan Pule. Pula je sveučilišni grad, domaćin studenata iz cijele Istre i RH.

U odnosu na prethodnu Sliku zdravlja, broj privatnih zdravstvenih ustanova je udvostručen (sa 7 na 14), trgovačka društva su doživjela ekspanziju (s 1 na 11), broj privatnih ordinacija je smanjen za 28,5% (s 123 na 88), a broj privatne prakse manji je za 29,6% (s 27 na 19).

U Mreži javne zdravstvene službe nedostaju: 2 tima opće/obiteljske medicine, 1 tim pedijatra u PZZ, 2 medicinske sestre u zdravstvenoj njezi u kući, u odnosu na 2020.g. nedostaje i 1 tim medicine rada. Na **lokalnoj razini** u djelatnosti specijalističko-konzilijarne i dijagnostičke zdravstvene zaštite u Mreži nedostaje 0,59 timova interne medicine, 0,82 timova fizikalne medicine i rehabilitacije, 0,27 timova psihijatrije.

Na području grada Pule uređeno je 40 sportskih igrališta i terena na 23 lokacije: 9 fitnessa na otvorenom, 6 sportskih terena, po 5 staza za trčanje i hodanje odnosno multifunkcionalnih igrališta, 4 boćališta, po 3 skate parka odnosno trim staze, po 2 street work out odnosno odbojka ili nogomet na pijesku te 1 košarka na 1 koš.

Prema Registru udruga, na dan 12.5.2023.godine na području Grada Pule djeluje ukupno 984 udruga, od toga 257 udruga i klubova sa sportom kao područjem djelovanja, 215 udruga u kulturi i umjetnosti, 69 u zaštiti okoliša i prirode, 67 na području zaštite zdravlja, 51 udruga i klubova s područja tehničke kulture.

7. **Vodeći uzrok smrti** (47,3%) u posljednjih pet godina su bolesti cirkulacijskog sustava, druge su novotvorine (28,1% umrlih), koje zajedno čine više od tri četvrtine uzroka smrti. Na trećem mjestu uzroka smrti su ozljede i otrovanja (4,9% umrlih), a slijede bolesti probavnog sustava (3,4%) i bolesti dišnog sustava (3,3%).

Vodeće dijagnostičke skupine kao uzroci smrti su **ishemijske bolesti srca, cerebrovaskularne bolesti, rak pluća te debelog crijeva, šećerna bolest, kronične bolesti donjeg dišnog sustava i zloćudna novotvorina dojke.**

Kronične nezarazne bolesti (kardiovaskularne bolesti, rak, kronične respiratorne bolesti i dijabetes) su u 2021.g. odgovorne za 77,4% smrti, odnosno za 72,1% smrti prije 75. godine života.

Smrt u dobi 1-19 godina je rijetka, u posljednjih pet godin umrlo je ukupno 5 djece (3 od ozljeda i otrovanja). U dobi 20-34 godina umrlo je 19 osoba (od toga 13 muškog spola) i to najčešće zbog ozljeda - 13 osoba. U dobi 35-49 godine ukupno je umrlo 84 osoba (63 muškaraca), većina zbog novotvorina (25 osoba), a slijede ozljede (24 osoba). U dobi 50-74 godina ukupno je umrlo 1.102 osoba (62,8% muškarca), kod osoba oba spola vodeći uzrok smrti su novotvorine (45,7% umrlih). U dobi 75 i više godina umrlo je 2.468 osoba (66,9% od ukupnog broja umrlih), 39,5% muškaraca i 60,5% žena, kod osoba oba spola vodeći uzrok smrti su bolesti cirkulacijskog sustava (56,8% umrlih).

Broj izgubljenih potencijalnih godina života umrlih između 1 i 74 godina starosti u Puli 2021. godini iznosio je 2.777,5, od toga kod muškog spola 64,7%. Najveći gubitak potencijalnih godina života bio je uslijed prerane smrti zbog novotvorina (36,9%), bolesti cirkulacijskog sustava (21,5%) te ozljeda i otrovanja (10,8%).

Prosječna stopa incidencije raka u gradu Puli iznosi 633,3 na 100.000 stanovnika, nešto veća od hrvatskog prosjeka (RH 623,6). **Vodeća sijela novotvorina** su pluća (15,4%), debelog i završnog crijeva (13,9%), dojke (11,0%), prostate (7,4%) te mokraćnog mjehura (5,5%).

8. U 2022. godini **procijepljenost djece** prema obaveznom Programu imunizacije na Puljštini nije zadovoljavajuća jer obuhvat kod svih primovakcinacija i revakcinacija iznosi manje od željenih 95%. Posebno zabrinjava niža procijepljenost protiv morbila, rubeole i parotitisa (89,0% kod primovakciniranih, odnosno 82% kod revakciniranih) jer može dovesti do pojave epidemije ove vrlo zarazne virusne bolesti.

Zahvaljujući provedbi programa obveznog cijepljenja, bolesti protiv kojih se cijepi se na Puljštini više ne pojavljuju ili se pojavljuju rijetko s malim brojem oboljelih. U posljednjih 10 godina nije zabilježen niti jedan oboljeli od difterije, tetanusa, morbila, rubeole, dječje paralize (eradikacija proglašena 2002.g.). Osobe oboljele od zaušnjaka zabilježene su sporadično, kao i oboljeli s laboratorijski potvrđenim hripavcem.

U 2022.g. na Puljštini su prijavljene 3 epidemije zaraznih bolesti (sve Covid -19). Sve tri epidemije bile su u domovima za starije osobe s ukupno 262 oboljele osobe. U razdoblju 2013.- 2022. godine zabilježeno je 27 epidemija s ukupno 655 oboljelih osoba. Prijavljeno je 5 epidemija svraba (34 oboljele osobe), po 4 epidemije akutnog gastroenteritisa čiji je uzročnik bio Noro virus (90 oboljelih), po 2 epidemije akutnog gastroenteritisa čiji je uzročnik bio Rota virus (56 oboljelih), salmoneloze (24 oboljelih), influenze (62 oboljelih), alimentarne toksooinfekcije uzrokovane Clostridium perfringens (35 oboljelih), po 1 epidemija alimentarne toksooinfekcije uzrokovane Vibrio parahaemolyticus (31 oboljeli), akutnog gastroenteritisa čiji je uzročnik bio Clostridium perfringens (20 oboljelih), alimentarne toksooinfekcije nepoznatog uzročnika (13 oboljelih), gastroenterokolitisa nepoznatog uzročnika (4 oboljele osobe) odnosno streptokokne angine i šarlaha (12 oboljelih).

U Puli je u obiteljskoj medicini broj pregleda u kući na 100 korisnika ispod županijskog prosjeka (Pula 6,0, IŽ 8,9) kao i broj kućnih posjeta zbog palijativne skrbi na 1.000 korisnika (Pula 4,7, IŽ 10,3), što je zabilježeno i u prethodnim Slikama zdravlja. U ordinacijama obiteljske medicine evidentirano je ukupno 27,9 *preventivnih aktivnosti na 100 korisnika* niže od županijskog prosjeka (IŽ 39,9).

Stopa broja uzetih Papa testova na 100 osiguranih žena bila je 22,5% (IŽ 22,8%). Papa test je uzet kod tri četvrtine korisnica, odnosno svakoj petoj osiguranoj ženi iznad 12 godina. Na 100 korisnica obavljeno je 12,6 transvaginalnih sonografija što je znatno ispod županijskog prosjeka (IŽ 33,5), odnosno kod svake osme korisnice.

Najčešći razlozi savjetovanja učenika i studenata u **ordinacijama školske i adolescentne medicine NZZJZIŽ** su odabir zanimanja (86 ili 9,3%), rizična ponašanja i reproduktivno zdravlje (76 ili 8,2%), očuvanje i unapređenje zdravlja (30 ili 3,2%), mentalno zdravlje (28 ili 3,0%), a slijede kronične bolesti (27 ili 2,9%) i problemi učenja (25 ili 2,7%). Analiza rezultata sistematskih pregleda ukazuje na proširenost debljine kod 22,5% pregledane školske djece, što je **2,5 puta više** u odnosu na školsku godinu 2012./2013.g. kada ih je bilo 8,0%. Ravno stopalo zabilježeno je kod 40,6% pregledanih, anomalije vida kod 22,4%, dentofacijalne nepravilnosti kod 21,2%, dok je karijes registriran kod 13,1%, a nepravilno držanje kod 8,5% pregledanih.

Od 2017. do 2022.godine u Savjetovalištu za prehranu NZZJZIŽ u Puli bilo je 1.492 korisnika, 4.166 nutricionističkih savjetovanja i 417 psiholoških savjetovanja. Najčešći problem prisutan među korisnicima svih dobi i razlog dolaska u savjetovalište bio je prekomjerna tjelesna težina (55,5%). Osim pretilosti koja je rizik za gotovo sve kronične nezarazne bolesti, veliki broj korisnika je zatražio savjet zbog zdravstvenih problema (30,1%), ali i poboljšanja i unapređenja svojih prehrambenih navika (12,0%).

2.1.10. ZAVRŠNA MISAO

Posebni izazovi koji se nameću Puli (ali i drugim istarskim gradovima i općinama) su depopulacija i starenje stanovništva koji imaju utjecaj na cjelokupno društvo i traže sveobuhvatne koordinirane aktivnosti: kombinaciju moderne obiteljske politike (koja roditeljima pruža vrijeme za obitelj, financijsku sigurnost i infrastrukturu da sudjeluju u radnom i društvenom životu) i imigracijske politike, zatim politike za zdravo starenje i dobrobit starijih (koje obuhvaćaju raznim mjerama sve starosne skupine tijekom cijelog života).

Važno je daljnje jačanje promicanja zdravlja te preventivnih aktivnosti za očuvanje zdravlja i rano otkrivanje bolesti. KNB su izrazito preventabilne i to kroz učinkovite intervencije prema zajedničkim rizičnim čimbenicima za ove bolesti, a to su: pušenje duhana, nepravilna prehrana, tjelesna neaktivnost i štetna uporaba alkohola. Eliminacija glavnih rizičnih čimbenika može prevenirati većinu KNB: $\frac{3}{4}$ bolesti srca, moždanog udara i dijabetesa tipa 2 te 40% raka (podaci Svjetske zdravstvene organizacije), te time prevenirati prerane smrti, spriječiti invalidnost i unaprijediti kvalitetu života. Prema SZO 40% raka može biti prevenirano (zdravom prehranom, tjelesnom aktivnošću i nepušenjem). Pušenje je pojedinačno najčešći preventabilni uzrok raka u svijetu.

Ova Slika može biti odlično polazište za daljnji rad na kvalitativnom istraživanju zdravstvenih potreba među građanima, političarima i stručnjacima, (re)definiranju prioriteta konsenzusom politike, struke i građana te stvaranju sveobuhvatnog Plana za zdravlje građana Pule. Nužno je i dalje razvijati svijest kod javnosti i političara da je zdravlje neotuđivo pravo svakog čovjeka i da se kvalitetnijom brigom o zdravlju u svim područjima života ono može unaprijediti i sačuvati.